

Jaunatnes starptautisko
programmu aģentūra

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
"Erasmus+"

Erasmus+: Jaunatne darbībā stratēģiskās partnerības projekts
"Jauniešu dzīves kvalitātes izpēte Baltijas valstīs"
(Nr. 2017-2-LV02-KA205-001657)

JAUNIEŠU LABBŪTĪBA BALTIJAS VALSTĪS: PĒTĪJUMA ZIŅOJUMS (LATVIJA)

LB
LT Latvijas Bērnu
Labklājības Tīkls

EXCOLO
LATVIA

ŽIBURIO FONDAS

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

Web
Multishop
Company

Rīga, 2019

Projekts "Jauniešu dzīves kvalitātes izpēte Baltijas valstīs" (Nr. 2017-2-LV02-KA205-001657) tika finansēts ar Eiropas Komisijas "Erasmus+: Jaunatne darbībā", kuru Latvijā administrē Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, atbalstu. Šī publikācija atspoguļo vienīgi autoru uzskatus, un Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Mūsdienu globalizētā pasaule rada ne tikai jaunas vajadzības un izaicinājumus, bet arī dažādas iespējas. Jaunatnes politikas mērķis – uzlabot jauniešu dzīves kvalitāti – mūsdienās skan ļoti vispārināti un plaši. Manuprāt, svarīgi ir panākt to, ka jaunieši izprot savu ‘vietu’ un nozīmi plašās pasaules iespēju un izaicinājumu kontekstā. Jauni cilvēki, aktīvi rīkojoties un līdzdarbojoties, ir spējīgi veidot sev patīkamu un piemērotu sociālo, ekonomisko un politisko vidi. Tomēr priekšnosacījums jauniešu potenciāla attīstīšanai un atbalstīšanai ir izprast viņu sajūtas un sociālo attiecību nozīmi. Novērtēt un izprast jauniešu sociāli emocionālo attīstību ir būtiski arī pārdomātu politisko lēmumu pieņemšanai. Lai izvirzītu atbilstošus jaunatnes politikas mērķus un plānotu atbilstošus rīcības soļus to sasniegšanā, jāveicina pašu jauniešu līdzdalība, jāatbalsta inovatīvas iniciatīvas un jāstiprina viņu pašu līdzatbildība, tādējādi nodrošinot jauniešiem vieglāku pāreju no bērna uz pieaugušā statusu.

Daiga Zaķe

Dr.paed., Latvijas Bērnu labklājības tīkla valdes priekšsēdētāja

SATURS

IEVADS	5
Par projektu	5
Par pētījumu	5
Par projekta partneriem	7
Pētījuma darba grupa	9
JAUNIEŠU LABBŪTĪBA: ANALĪTISKS KOPSAVILKUMS	10
Demogrāfiskie izaicinājumi	10
Iekļaujoša, nodrošināta un vienlīdzīga sabiedrība	11
Skolas vide un izglītības kvalitāte	12
Neformālā un mūžizglītība	13
Nodarbinātība un uzņēmējdarbība	13
Veselība un veselīgs dzīvesveids	14
Jauniešiem piemērota dzīves vide	15
Sabiedriskā un pilsoniskā aktivitāte	16
Jaunatnes politika un darbs ar jaunatni	17
JAUNIEŠU LABBŪTĪBA: INDIKATORI	20
Vispārīgi rādītāji	20
Izglītība un apmācības	25
Ģimene un vienaudži	29
Materiālā un sociālā labklājība	34
Mājoklis un vide	40
Nodarbinātība un uzņēmējdarbība	44
Līdzdalība	47
Veselība un riska uzvedība	55
PIELIKUMS: DATU AVOTI UN ATSKAITES GADS	63

IEVADS

Par projektu

Erasmus+: Jaunatne darbībā stratēģiskās partnerības projekts “Jauniešu dzīves kvalitātes izpēte Baltijas valstīs” (Nr. 2017-2-LV02-KA205-001657) tika īstenots no 2017. gada 1. septembra līdz 2019. gada 28. februārim sadarbībā starp Latvijas Bērnu labklājības tīklu un SIA “Excolo Latvia” no Latvijas, NVO partneriem Žiburio Fondas (*Lighthouse Foundation Lithuania*) no Lietuvas, Igaunijas bērnu labklājības biedrību (*Lastekaitse Liit*) un Igaunijas uzņēmumu “Web Multishop Company OÜ”. Projekta ietvaros tika: (1) izveidota Baltijas jaunatnes pētnieku un jaunatnes jomas ekspertu platforma, lai stiprinātu sadarbību un informācijas apmaiņu starp Baltijas valstīs strādājošajiem jaunatnes pētniekiem un ekspertiem, sekmējot sadarbības projektu īstenošanu, pētnieku un ekspertu piesaisti jaunatnes jomas projektos (skatīt mājas lapā www.YouthPitStop.Com sadaļā “Resursu pietura > Ekspertu kontakti”), (2) izveidota un pilotēta jauniešu labbūtības indikatoru sistēma, kas ļauj veikt regulāru, starptautiski salīdzināmu jauniešu labbūtības izvērtējumu Baltijas valstīs, kā arī vērtēt Baltijas valstu rādītājus starptautiskā kontekstā, (3) izstrādāta jaunatnes jomai veltīta interneta vietne www.YouthPitStop.com, kas kalpo kā informācijas, datu un pieredzes apmaiņas punkts darbā ar jaunatni un jaunatnes politikas veidošanā iesaistītajiem (politikas veidotājiem, jaunatnes pētniekiem, jaunatnes lietu speciālistiem, jaunatnes darbiniekiem, u.c.).

Par pētījumu

Projekta ietvaros tika izveidota un pilotēta jauniešu labbūtības indikatoru sistēma, kas ļauj veikt regulāru, starptautiski salīdzināmu jauniešu labbūtības izvērtējumu Baltijas valstīs un starptautiskā salīdzinājumā. Izpētes metodoloģija tika balstīta citās valstīs izmantotajās pieejās jauniešu dzīves kvalitātes vērtēšanā, starptautisku salīdzinājumu metodoloģijās, kā arī tika adaptēta Latvijas Bērnu labklājības tīkla izstrādātā metodoloģija bērnu labklājības mērījumiem (Latvijas Bērnu labklājības tīkla sadarbībā ar NVO partneriem Žiburio Fondas (*Lighthouse Foundation Lithuania*) no Lietuvas, Lapse Huvikaitse Koda (*Child Advocacy Chamber*) no Igaunijas un Stiftelsen Fyrljuset no Zviedrijas 2016.-2017. gadā kopīgi īstenots projekts “Bērnu labsajūta Baltijas valstīs”, ar Ziemeļvalstu Ministru padomes Latvijā finansējumu¹).

Izpētes mērķis bija izstrādāt jauniešu labbūtības (*well-being*) indikatoru modeli, kurš ļautu īstenot regulārus salīdzinošus mērījumus par jauniešu labbūtību Baltijas valstīs, tai skaitā arī starptautiskā salīdzinājumā. Šādu apkopojumu rezultāti sniedz iespēju veidot pierādījumos balstītu bērnu, jaunatnes un ģimeņu atbalsta politiku. Jauniešu un bērnu labsajūtas un labklājības mērījumi, indikatori un monitoringi ir pasaulē plaši izmantota prakse dzīves kvalitātes vērtēšanai. Visbiežāk šādi pētījumi iekļauj vai nu tikai statistikas datus vai pašnovērtējumus,

¹ Vairāk informācijas par projektu un pētījuma ziņojums pieejams: <http://www.bernulabklajiba.lv/projekti/bernu-labklajiba-baltijas-valstis/>

retāk abu šo rādītāju kombināciju. Tādēļ šī pētījuma pieeja bija veidot un pilotēt tādu indikatoru modeli, kurš iekļauj kā objektīvos (statistika), tā subjektīvos (pašnovērtējumi) rādītājus, un analizēt tos kontekstuāli. Pētījuma metodoloģija iekļāva dažādas pētnieciskās metodes: (1) statistikas datu apkopošana (Eurostat, Eurofound, ANO, OECD, u.c.), (2) jauniešu (vecuma grupā 15-25) kvantitatīvas aptaujas Latvijā (aptaujāto skaits – 1005), Igaunijā (485) un Lietuvā (887), (3) fokusgrupu diskusijas ar jauniešiem Latvijā, Igaunijā un Lietuvā, (4) ekspertu viedokļu un vērtējumu apkopošana par monitoringā iekļaujamiem indikatoriem, (5) ārvalstu pieredzes līdzīgu indikatoru modeļu veidošanā apkopošana. Projekta ietvaros katrai izmantotajai pētnieciskajai metodei sagatavoti atsevišķi nodevumi (tie pieejami mājas lapā www.YouthPitStop.Com sadaļā “Metodoloģija”). Šajā ziņojumā sniegts analītisks pārskats par būtiskākajiem secinājumiem un indikatoru modelī iekļautajiem rādītājiem, tai skaitā (kur pieejams) starptautiskā salīdzinājumā.

Pētījums tika īstenots šādos secīgos soļos:

- (1) Apzināti publiski vai pēc pieprasījuma pieejami datu avoti, publikācijas, pētījumi, izvērtējumi, kas iekļauj datus par jauniešu dzīves kvalitāti dažādās valstīs. Tai skaitā tika apzinātas jau pastāvošās indikatoru sistēmas jaunatnes jomā (Eiropas Savienības un starptautiskā līmenī).
- (2) Sagatavota sākotnējā indikatoru atlase – apkopoti visi pieejamie rādītāji par jauniešu dzīves kvalitāti dažādos tās aspektos Latvijā, Lietuvā, Igaunijā un, kur pieejams, arī starptautiskā citu valstu salīdzinājumā. Sākotnējā datu kopa iekļāva aptuveni 500 rādītājus.
- (3) Sākotnējā indikatoru atlase testēta, iesaistot dažādu jomu ekspertus, pētniekus, jaunatnes politikas veidotājus un darba ar jaunatni īstenotājus visās trīs Baltijas valstīs (Igaunijā 5 eksperti, Latvijā 18 eksperti, Lietuvā 5 eksperti). Eksperti sniedza komentārus par atlasītajiem rādītājiem un ieteikumus papildu nepieciešamiem indikatoriem, izmantojamiem datu avotiem.
- (4) Papildus tika īstenotas grupu diskusijas ar jauniešiem visās trīs Baltijas valstīs (Igaunijā 2 diskusijas ar kopumā 23 jauniešiem, Latvijā 3 diskusijas ar kopumā 23 jauniešiem, Lietuvā 3 diskusijas ar kopumā 25 jauniešiem), lai identificētu tos dzīves kvalitātes aspektus, kādus jaunieši aktualizē kā sev būtiskus ikdienā. Diskusiju mērķis bija identificēt, vai indikatoru atlasē ir iekļauti visu to aspektu rādītāji, kurus jaunieši paši aktualizē kā savai labbūtībai būtiskus.
- (5) Balstoties ekspertu sniegtajos viedokļos un jauniešu diskusijās iegūtajā informācijā, pilnveidota sākotnējā indikatoru sistēma. Pilnveidotajā datu kopā tika iekļauti 143 rādītāji, kuri tika atlasīti, ievērojot trīs principus:

1. Konkrētais indikators ir pieejams par visām trim Baltijas valstīm pēc vienotas metodoloģijas (un vēlams, lai būtu pieejams arī starptautiskā citu valstu salīdzinājumā).
2. Jaunākie pieejamie dati nav vecāki par 3 pēdējiem gadiem (2015.-2018. (viena rādītāja gadījumā izmantoti 2014. gada dati)).
3. Konkrētais indikators atsevišķi vai kontekstā ar citiem rādītājiem sniedz būtisku informāciju par jauniešu dzīves kvalitāti, nevis ir tikai "interesants fakts".

Pārskatāmībai visi rādītāji tika grupēti 8 tematiskās grupās:

Vispārīgi rādītāji
Izglītība un apmācības
Ģimene un vienaudži
Materiālā un sociālā labklājība
Mājoklis un vide
Nodarbinātība un uzņēmējdarbība
Līdzdalība
Veselība un riska uzvedība

(6) Šo aktivitāšu rezultātā sagatavoti un pieejami šādi materiāli:

Baltijas valstu datu pārskats un analītisks kopsavilkums angļu valodā.
Latvijas, Igaunijas, Lietuvas valstu nacionālie ziņojumi nacionālajā valodā (iekļauta papildu datu analīze par konkrēto valsti).
Metodoloģiskās vadlīnijas datu atlasei un analīzei nacionālā, reģionālā, pašvaldību līmenī – katras valsts valodā.

Plānots, ka reizi gadā indikatori tiks atjaunoti (ja pieejami) un tiks publicēti projekta ietvaros izstrādātajā mājas lapā www.YouthPitStop.Com sadaļā "Dzīves kvalitāte".

Par projekta partneriem

Latvijas Bērnu labklājības tīkls ir 2014. gadā dibināta nevalstiska organizācija, kuras mērķis – apvienot dažādu jomu nevalstiskās organizācijas un to pieredzi, zināšanas un idejas, lai līdzdarbotos politikas veidošanā un uzlabotu bērnu (un jauniešu) labklājības un tiesību situāciju Latvijā. Latvijas Bērnu labklājības tīklā iesaistījušās daudzas Latvijā atpazīstamas nevalstiskās organizācijas – Latvijas Bērnu fonds, Centrs Dardedze, Latvijas audžuģimeņu biedrība, Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija, Izglītības iniciatīvu fonds, Glābiet Bērņus, Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācija, un citas. Tīkls aktīvi iesaistās arī dažādās partnerībās (EUROCHILD, NVO Alianse), ikdienas darba un projektu ietvaros sadarbojas ar Tiesībsargu, Latvijas bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, Labklājības ministriju, Latvijas jaunatnes padomi. Tīkla pārstāvis darbojas arī Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras konsultatīvajā padomē.

Bērnu un jaunatnes jomā Tīkla prioritāte ir īstenot sadarbības projektus un aktivitātes, kas sekmē prakses un normatīvu, kuriem ir ietekme uz bērniem un jauniešiem, pilnveidošanu. Pēdējo 3 gadu laikā īstenotas daudzveidīgas aktivitātes: pētījums "Pusaudžu atkarību sociālā rehabilitācija Latvijā" (2016.g.), starptautiskas partnerības projekts "Bērnu labsajūta Baltijas valstīs" (2016.-2017.g.; ar Ziemeļvalstu Ministru padomes Latvijā finansiālu atbalstu), projekts izglītības un skolas vides jomā "Bērnu iesaistes programma "Par mani-kopā ar mani"" (2017.g.; OAK Foundation finansējums), sadarbībā ar Eiropas Padomi un Labklājības ministriju projekts "Eiropas Padomes Bērnu līdzdalības novērtēšanas rīka ieviešana" (2017.g.), diskusija sadarbībā ar Valsts prezidenta kanceleju "Šodienas bērni – Latvijas nākamā simtgade" (2017.g.), "Erasmus+: Jaunatne darbībā" stratēģiskās partnerības projekts "Jauniešu dzīves kvalitātes izpēte Baltijas valstīs" (2017.-2019.g.), starptautiska konference sadarbībā ar starptautisko bērnu tiesību organizāciju Eurochild un Latvijas Republikas Saeimu "Bērnu agrīnu attīstību veicinoša politika un prakse" (2018.g.), izpēte "Ģimeņu sociālekonomiskie apstākļi Latvijā" (2018.g.), izpēte un nacionālais ziņojums "Bērnu līdzdalības novērtējums Latvijā" sadarbībā ar Labklājības ministriju un Eiropas Padomi (2018.g.), diskusija "Bērnu līdzdalības novērtējums Latvijā – tiesiskais regulējums un prakse bērnam būtiskajās dzīves jomās" sadarbībā ar Labklājības ministriju, Eiropas Padomi un Tiesībsarga biroju (2018.g.).

<http://www.bernulabklajiba.lv/>

<https://www.facebook.com/LatvijasBernuLabklajibasTikls/>

SIA "Excolo Latvia" ir Latvijā 2011. gadā dibināts uzņēmums, kas īsteno sociālekonomiskos pētījumus un projektus tādās jomās kā izglītība, jaunatne, kultūra un radošās industrijas, reģionālā attīstība u.c., sadarbojoties ar valsts un pašvaldību iestādēm. Uzņēmums un tā pārstāvis Gints Klāsons regulāri iesaistīti jaunatnes jomas pētniecībā, kā arī jaunatnes politikas un darba ar jaunatni izvērtējumos (tai skaitā kopš 2012. gada Gints Klāsons ir Latvijas nacionālais pārstāvis Eiropas Jaunatnes politikas zināšanu centrā (*European Knowledge Centre for Youth Policy*). Uzņēmuma būtiskākās pētnieciskās un izvērtējumu aktivitātes jaunatnes jomā ir: konkrētu pašvaldību jauniešu aptauju īstenošana un darba ar jaunatni izvērtējumi (2015.-2019.; Olaine, Krustpils, Kuldīga, Sigulda, Bauska, Jelgava u.c.), jaunatnes politikas monitorings (2012.-2017.; Izglītības un zinātnes ministrija), pētījums "Latvijas jauniešu iesaiste uzņēmējdarbībā" (2016.; Izglītības un zinātnes ministrija), pētījums par politikas alternatīvu veidošanu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmas risināšanai (2015.; partnerībā ar SIA Aptauju centrs; Izglītības un zinātnes ministrija), pētījums „Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde” (2015.; partnerībā ar SIA „Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija; Izglītības un zinātnes ministrija), ikgadējā monitoringa un indeksa par jaunatnes politikas īstenošanu aktualizēšana (2014.; Izglītības un zinātnes ministrija), Pētījums "Jauniešu politiskā līdzdalība Latvijā: situācijas raksturojums un padziļināta līdzdalības faktoru (determinantu) analīze" (2014.-2015.; Latvijas Jaunatnes

padome), pētījums par profesionālās izglītības sistēmu Latvijā (2014.; Latvijas Darba devēju konfederācija), starptautiski salīdzinošs pētījums par darba ar jaunatni nozīmi un ieguldījumu jauniešu dzīves kvalitātes veicināšanā (2013.; Izglītības un zinātnes ministrija), pārskats „Jauniešu sociālā iekļaušana” (2013.; Eiropas Jaunatnes politikas zināšanu centrs), izpētes projekts “Patstāvīgas dzīves uzsākšana pēc ārpusģimenes aprūpes” (2013.; Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija), jauniešu iespēju, attieksmju un vērtību pētījums (2012.-2013.; Izglītības un zinātnes ministrija), pētījums par bērnu alternatīvās aprūpes izmaksām un kvalitāti Latvijā (2012.; Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija).

Žiburio Fondas ir nevalstiska organizācija, kas dibināta Lietuvā 2014. gadā un kuras pamatdarbība ir sniegt atbalstu un palīdzību bez vecāku gādības palikušajiem bērniem un viņu aprūpētājiem, vecākiem, kas adoptējuši bērnu, un citiem ģimenes locekļiem, kā arī personām, kuras izskata iespēju kļūt par audžuvecākiem vai adoptēt bērnu.

<http://ziburio-fondas.lt/>

<https://www.facebook.com/ziburiofondas/>

Igaunijas Bērnu labklājības savienība ir dibināta 1988. gadā un visvecākā un lielākā bezpeļņas aizstāvības organizācija Igaunijā, kas palīdz nodrošināt bērnu tiesības un veidot bērniem draudzīgu sabiedrību.

<https://www.lastekaitseliit.ee>

<https://www.facebook.com/Lastekaitseliit/>

Web Multishop Company ir Igaunijas IT uzņēmums, kas specializējas mūsdienīgu tīmekļa platformu un mājaslapu izstrādē.

<http://www.webmultishop.com/>

Pētījuma darba grupa

Latvijas Bērnu labklājības tīkls	Daiga Eiduka; +371 29205717; info@bernulabklajiba.lv
Excolo Latvia SIA	Gints Klāsons; +371 22830200; gintsklasons@gmail.com
Žiburio Fondas	+370 69817852; info@ziburio-fondas.lt
Igaunijas Bērnu labklājības savienība (Lastekaitse Liit)	Helen Saarnik; +372 6311128; helen.saarnik@lastekaitseliit.ee

JAUNIEŠU LABBŪTĪBA: ANALĪTISKS KOPSAVILKUMS

Šajā nodaļā sniegta pētījuma ietvaros apkopoto datu kontekstuāla analīze, definējot būtiskākos secinājumus vai papildus analizējamus jautājumus par jauniešu labbūti Baltijas valstīs. Šāds analītisks pārskats var kalpot gan kā esošās situācijas raksturojums jauniešu dzīves kvalitātei katrā no valstīm un starptautiskā salīdzinājumā, kā arī, vēl būtiskāk, tas var kalpot par pamatu rīcībpolitikas aktivitāšu definējumam nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī. Detalizētus datus, tai skaitā to starptautiskos salīdzinājumus, skatīt nākamajā nodaļā.

Demogrāfiskie izaicinājumi

Iedzīvotāju skaita samazināšanās un vienlaikus sabiedrības novecošanās ir būtiskākās vidējā un ilgtermiņa tendences demogrāfiskā aspektā kā Baltijas valstīs, tā Eiropas Savienībā kopumā. Visās trīs Baltijas valstīs vidējais un mediānais iedzīvotāju vecums palielinās, vienlaikus summārajam dzimstības koeficientam jau ilgstoši esot zem 2,0 rādītāja (rādītājs 2,1-2,2 nodrošina pilnīgu paaudžu nomaiņu; Latvijā tas šobrīd ir 1,7 līmenī, bet ES vidējais – 1,6). Un demogrāfiskās prognozes liecina, ka šādas attīstības tendences saglabāsies arī turpmākajos gados (Eurostat paredz, ka 2040. gadā puse Latvijas iedzīvotāju būs vecumā virs 50 gadiem). Lai gan jauniešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā būtiski nemainīsies (jo jauniešu skaits samazinās mazāk nekā iedzīvotāju kopskaits, un Latvijā paredzams, ka 0-14 gadīgo būs aptuveni 15%-16% līmenī, bet 15-24 gadīgo – aptuveni 10%-12% līmenī), tomēr pieaugs gados vecāku iedzīvotāju īpatsvars, sasniedzot pat 1/3. Pie tam – Baltijas valstīs ir izteikti zemāks nekā ES vidēji paredzamais mūža ilgums – ja ES valstīs vidēji tas ir 81 gads, tad Igaunijā 78 gadi, bet Latvijā un Lietuvā tikai 75 gadi (un tie ir vieni no zemākajiem rādītājiem Eiropā (vēl zemāki ir Baltkrievijai ar rādītāji 74 un Gruzijai ar rādītāju 73)). Tas radīs būtiskas izmaiņas sociāli ekonomiskā aspektā – arvien mazākam nodokļu maksātāju skaitam būs jāuztur arvien lielāks sociālo atbalstu saņemošo iedzīvotāju skaits. Tas, savukārt, rada reformu un attīstības izaicinājumus gan izglītībā, gan nodarbinātības veidos, gan produktivitātes celšanā, gan valstu sociālās apdrošināšanas un veselības aprūpes sistēmās, un citās jomās.

Demogrāfiskos izaicinājumus saasina arī izteiktā jauniešu emigrācija pēdējo 15 gadu laikā. Igauniju tā skārusi salīdzinoši mazāk, bet Latviju un Lietuvu izteikti (aptuveni 1/3 15-24 gadīgo dzīvo ārpus valsts (Igaunijā aptuveni 1/10)). Pēdējo 15 gadu laika periodā kopumā no Latvijas emigrējuši aptuveni 76 000 jauniešu. Ja šim skaitam pieskaita arī 25-30 gadīgos, tad kopējais no Latvijas emigrējušo jauniešu skaits sasniedz pat vairāk nekā 120 000. Pēdējo 2-3 gadu statistika liecina, ka daļa no emigrējušajiem atgriežas Latvijā, tomēr pagaidām ir pārāgri runāt par izteiktu remigrācijas plūsmu – emigrējušo skaits joprojām būtiski pārsniedz remigrējušo skaitu. Centrālās statistikas pārvaldes dati par 2015-2017. gadu laika posmu liecina, ka vidēji gadā no Latvijas emigrējuši 806 jauniešu vecumā no 15 līdz 19 gadiem, bet imigrējuši 229, 20-

24 gadīgo mērķgrupā attiecība ir attiecīgi 2511 pret 770, bet 25-29 gadīgo – 3367 pret 1502. Sekojoši – vidēji gadā no Latvijas aizbrauc aptuveni 2-3 tūkstoši 15-24 gadīgo, kamēr imigrē aptuveni tūkstotis. Tas kā īpaši būtisku aktualizē jautājumu par diasporas jauniešu nozīmi valstu attīstības plānos (saiknes ar dzimteni saglabāšana un stiprināšana, remigrācijas veicināšana, u.tml.). Diasporas jaunieši kā mērķgrupa ir maz pētīta, par to pieejams maz un nepilnīga informācija, tomēr tās skaitliskais apjoms ļauj un liek to definēt kā būtisku darba ar jaunatni mērķgrupu kā jaunatnes politikas, tā arī valsts ilgtspējīgas attīstības politiku aspektā.

Iekļaujoša, nodrošināta un vienlīdzīga sabiedrība

Daudzi apkopotie dati liecina, ka iekļaujoša un vienlīdzīga sabiedrība joprojām ir liels izaicinājums visām Baltijas valstīm. Ienākumu nevienlīdzības rādītājs Džini koeficients visās trīs valstīs ir zem ES vidējā rādītāja, pie tam Latvijas un Lietuvas rādītājs – viens no zemākajiem Eiropā, liecinot, ka ienākumu nevienlīdzība sabiedrībā ir izteikta problēma. Katrs piektais jaunietis Igaunijā un Latvijā un katrs ceturtais Lietuvā ir pakļauts nabadzības riskam. Savukārt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauts katrs ceturtais jaunietis Igaunijā un Latvijā, bet katrs trešais – Lietuvā. Aptuveni katrs desmitais jaunietis vecumā no 18 līdz 24 gadiem novērtē, ka viņa māsaimniecībai ir problemātiski “savilkt galus kopā”. Pie tam – Latvijā un Lietuvā ir augstāki nekā ES valstīs vidēji to jauniešu rādītāji, kuru māsaimniecībām ir bijuši komunālo maksājumu parādi vai kuri paši bijuši parādos, kas saistīti ar neoficiāliem aizņēmumiem no draugiem vai radniekiem (Latvijas rādītājs (12%, ES vidējais – 5%) – viens no augstākajiem Eiropā. Šie statistiskie rādītāji sasaucas arī ar jauniešu subjektīvajiem pašnovērtējumiem par apmierinātību ar savu pašreizējo dzīves līmeni – visās trīs Baltijas valstīs tie ir zemāki nekā ES valstīs vidēji.

Augsti ir arī sociālās spriedzes sabiedrībā rādītāji – aptuveni 90% jauniešu novērtē, ka sabiedrībā valda spriedze starp nabadzīgajiem un bagātajiem iedzīvotājiem, kā arī starp dažādām rases un etniskajām grupām (jāpiebilst, ka Lietuvas rādītājs šādā aspektā ir izteikti zemāks, 66%). Uz spriedzi seksuālās orientācijas dēļ norāda 93% jauniešu Igaunijā (un tas ir augstākais rādītājs Eiropā), 88% Lietuvā un 73% Latvijā. Šajos trīs aspektos Igaunijas un Lietuvas rādītāji ir izteikti virs ES vidējā, bet Latvijas – zem ES vidējā.

Papildus šeit iespējams minēt arī datus par to, cik pārliecināti ir jaunieši par savu nākotni. Lai gan absolūtais vairākums visu trīs valstu jauniešu novērtē, ka optimistiski raugās uz savu nākotni (Igaunijā 95% (un tas ir augstākais rādītājs Eiropā), Latvijā 90%, Lietuvā 84%, ES vidēji 78%), tai pat laikā salīdzinoši liels ir arī to jauniešu īpatsvars, kuri novērtē, ka viņiem ir nelielas iespējas gūt panākumus dzīvē (Lietuvā 33%, Latvijā 24%, Igaunijā 20%) vai ka viņiem ir nelielas iespējas gūt finansiālos panākumus dzīvē (Lietuvā 47%, Latvijā 41%, Igaunijā 28%).

Lai gan padziļināti nav pētīta jauniešu ar speciālām vajadzībām un ierobežotām iespējām situācija, no nozaru pārskatiem un viedokļu apkopojumiem zināms, ka šīs mērķgrupas socializācijas un sabiedriskās aktivitātes iespējas bieži ir ļoti ierobežotas (gan vides pieejamības, gan sabiedrības attieksmes, gan finansiālo resursu un personīgās pašsajūtas dēļ).

Jauniešu un viņu ģimeņu labklājības aspektā aktualizējams būtu arī jautājums par to, kāds atbalsts pieejams jauniešiem pēc pilngadības sasniegšanas. Ja bērniem un jauniešiem līdz 18 gadu vecumam pieejami gan dažādi bezmaksas pakalpojumi, gan finansiāls valsts un pašvaldību atbalsts (veselības aprūpe, izglītība, sabiedriskais transports u.c.), tad pēc pilngadības sasniegšanas atbalsts paredzēts tikai atsevišķos (un retos) gadījumos. Jauniešu un viņu ģimeņu izdevumi pēc pilngadības sasniegšanas nesamazinās un drīzāk pat pieaug, bet valsts un pašvaldību atbalsts tai pat laikā samazinās. Tā kā jauniešu pašu ienākumi šajā periodā vēl nav pietiekami patstāvīgai dzīvei (vai pat nav vispār), arī šis apstāklis noteikti ietekmē publisko pakalpojumu un dažādu atbalsta pasākumu pieejamību.

Visi šie un vēl citi dati norāda uz nepieciešamību gan pēc sistēmiskiem un ilgtermiņa risinājumiem, gan atsevišķām projektu veida aktivitātēm vienlīdzības un iekļaujošas sabiedrības sekmēšanā.

Skolas vide un izglītības kvalitāte

Starptautiskie OECD PISA pētījumi liecina, ka vispārējās izglītības aspektā situācija Baltijas valstīs ir atšķirīga – ja Igaunijas rādītāji dažādos izglītības aspektos ir virs OECD vidējiem (un vieni no labākajiem kopumā), tad Latvijas un Lietuvas rādītāji ir izteikti zemāki nekā OECD vidējie. Tas attiecas kā uz skolēnu sekmīgumu dažādos mācību priekšmetos (piemēram, OECD valstīs vidēji 15% 15-gadīgo skolēnu ir labākās sekmes vismaz vienā mācību priekšmetā, Lietuvā šis rādītājs ir 10%, Latvijā 8%, bet Igaunijā 20% (labākie – Šveice 22%, Somija 21%); savukārt sliktas sekmes visos trīs mērījumos iekļautajos mācību priekšmetos OECD valstīs vidēji 13% skolēnu, bet Lietuvā 15%, Latvijā 10%, un Igaunijā 5% (labākais rādītājs OECD)), tā problēmu risināšanas prasmēm sadarbībā, kā arī citiem aspektiem.

Dati arī liecina par vairākiem kritiskiem rādītājiem skolas vides aspektā. Skolēnu piederības sajūta skolai visās trīs Baltijas valstīs ir zem OECD vidējā. Īpaši satraucoši, ka starp OECD valstīm Latvijai ir augstākais rādītājs (18%) skolēnu pārinodarījumu (izsmiešana, draudēšana, fiziski pārinodarījumi u.c.) izplatībā, un arī Lietuvai un Igaunijai šis rādītājs (10%) ir virs OECD vidējā (9%). Papildus jānorāda, ka tikai neliela daļa jauniešu uzskata, ka viņiem ir iespējas ietekmēt lēmumus savā skolā vai augstskolā – Igaunijā ietekmes iespējas pozitīvi vērtē 42% jauniešu, bet Lietuvā un Latvijā tikai 27%-29%. Tā kā izglītības kvalitāte un skolas vide kopumā būtiski ietekmē jauniešu iespējas tālākajā dzīvē, šie dati liecina par nepieciešamību pēc

būtiskiem pilnveidojumiem kā izglītības saturā un pedagogu darbā, tā arī skolas vides pozitīvos pilnveidojumos, tai skaitā bērnu un jauniešu, kā arī viņu vecāku lielāku iesaisti un līdzdalību.

Neformālā un mūžizglītība

ES valstīs vidēji katrs ceturtais jauniešs ir piedalījies ar profesionālo darbību nesaistītās apmācībās vaiursos (tostarp tiešsaistē). Baltijas valstu rādītāji ir augstāki – šādās apmācībās ir piedalījies aptuveni katrs trešais jauniešs (Lietuvā nedaudz mazāk (29%)). Kursus internetā ir apguvuši aptuveni piektdaļa jauniešu Lietuvā un Igaunijā un aptuveni katrs desmitais Latvijā (ES vidējais līmenis). Lai gan šie rādītāji ir kopumā augstāki nekā ES vidēji, tomēr kritiskāki ir jauniešu pašnovērtējumi par pieejamajām izglītības iespējām. Ja Igaunijā absolūtais vairākums (86%) novērtē, ka viņiem ir pieejamas iespējas iegūt tādu izglītību, kā paši vēlas, tad Latvijā šis rādītājs ir 70% un Lietuvā tikai 63%. Iespējas pilnveidoties, apmeklēt dažādus kursus, apmācības, seminārus jaunieši vērtē vēl kritiskāk – Igaunijā un Latvijā pozitīvus vērtējumus snieguši 66%-68%, bet Lietuvā tikai 52%. Šādā aspektā var runāt arī par interneta sniegto iespēju izmantošanas lietderību – tikai neliela daļa jauniešu internetu izmanto izglītības un saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējām. Kopumā rādītāji liecina, ka ne mazāk kā katrs trešais jauniešs saskaras ar nepietiekamām iespējām neformālajā un mūžizglītībā. Tas aktualizē jautājumu par neformālās un mūžizglītības iespēju vienlīdzīgu pieejamību visiem jauniešiem. Pieejamību ietekmē gan dzīvesvieta (ārpus lielajām pilsētām iespēju mazāk vai tās pieejamas tālu no dzīvesvietas), gan ģimenes un pašu jauniešu finansiālās iespējas, gan interesēm atbilstoša piedāvājuma neesamība, gan brīvā laika trūkums (pārāk liela slodze skolā/augstskolā), gan nereti arī aktivitāšu norises vietu fiziskā pieejamība jauniešiem ar funkcionāliem traucējumiem.

Nodarbinātība un uzņēmējdarbība

Jauniešu bezdarbs jau ilgstoši ir viena no aktuālākajām ES problēmām. Lai gan Baltijas valstīs jauniešu bezdarba rādītāji ir zemāki nekā ES vidēji, aptuveni katrs desmitais jauniešs Lietuvā un Igaunijā un katrs piektais Latvijā ir bezdarbnieks (tai skaitā 3% ilgstošie bezdarbnieki). Aptuveni katrs desmitais jauniešs Baltijas valstīs nestrādā un nemācās (tā sauktais NEET rādītājs), šādā aspektā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas rādītāji ir nedaudz labāki nekā ES vidēji (11%). Šie dati šķietami liecina, ka nodarbinātība ir aktuāls jautājums tikai nelielai daļai jauniešu. Tai pat laikā jauniešu sniegtie pašnovērtējumi liecina, ka ne vienmēr jaunieši ir apmierināti ar savām iespējām profesionālajā dzīvē (tai skaitā arī tie, kuri jau ir iekļāvušies darba tirgū). Lai gan vairākums jauniešu novērtē, ka viņiem ir iespējas izvēlēties tādu profesiju un nodarbošanos, kas viņiem pašiem patīk (62% Lietuvā, 67% Latvijā, 73% Igaunijā), iespējas atrast darbu, kas pašiem patīk, tiek vērtētas jau izteikti kritiskāk (64% Lietuvā vērtē, ka nav šādu iespēju, 52% Latvijā un 40% Igaunijā). Vēl zemāki ir vērtējumi par iespējām nodarboties ar uzņēmējdarbību – šādas iespējas kā sev pieejamas vērtē tikai 20% Lietuvā, 35% Latvijā, bet

46% Igaunijā. Neskatoties uz to, ka ES un nacionālā līmenī īstenotas daudzveidīgas aktivitātes jauniešu nodarbinātības veicināšanai, uzņēmējdarbības sekmēšanai, šie dati tomēr liecina, ka īstenotie pasākumi ir nepietiekami efektīvi. Jāuzsver gan, ka šādā aspektā jārunā ne tikai par pasākumiem tieši nodarbinātības un uzņēmējdarbības sekmēšanai, bet arī par vispārējās un profesionālās izglītības kvalitātes izaicinājumiem (tai skaitā prakšu pieejamība un jēgpilnība, karjeras konsultācijas, informācijas pieejamība par darba tirgu), kā arī mūžizglītības pieejamību un atbilstību dažādos vecumposmos.

Veselība un veselīgs dzīvesveids

Lai gan kopumā absolūtais vairākums Baltijas valstu jauniešu savu veselības stāvokli novērtē kā labu (Igaunija 85%, Latvija 86%, Lietuva 87%), tas ir zemāks rādītājs nekā ES vidēji (93%). Pie tam – aptuveni katrs trešais jauniešs Igaunijā un Latvijā, bet katrs ceturtais Lietuvā, novērtē, ka viņiem ir ilgstošas veselības problēmas. Un aptuveni katrs desmitais jauniešs Baltijas valstīs arī apgalvo, ka ilgstošas veselības problēmas ierobežo viņu ikdienas aktivitātes (ES vidēji 7%). Dati arī rāda, ka daļa jauniešu saskaras ar veselības aprūpes pieejamības problēmām. Ja ES valstīs vidēji 1% jauniešu novērtē, ka viņi nav saņēmuši nepieciešamo veselības aprūpi, tad Latvijā šādu jauniešu ir 6%, bet Igaunijā pat 11% (augstākais rādītājs Eiropā). Savukārt Latvijā izteikti augsts ir to jauniešu īpatsvars, kuri ir atlikuši ārsta apmeklējumu, lai ietaupītu naudu citām pamatvajadzībām (26% (viens no augstākajiem rādītājiem Eiropā), kamēr Igaunijā 8%, Lietuvā 0%, ES vidēji 11%).

Dati arī liecina, ka veselīga dzīvesveida praktizēšana jauniešu vidū nav populāra. Ķermeņa masas indekss rāda, ka Igaunijā 22% jauniešu ir palielināts svars vai aptaukošanās, Latvijā 19%, Lietuvā 15% (ES vidējais rādītājs ir 20%; Lietuvai ir zemākais rādītājs ES, tai pat laikā Lietuvā ir augstāks nekā pārējās Baltijas valstīs rādītājs jauniešiem ar nepietiekamu svaru (9%)). Smēķē katrs ceturtais jauniešs Latvijā un Lietuvā, un katrs piektais Igaunijā. Alkohola lietošanas rādītāji arī ir augsti, lai gan zem vidējā ES līmeņa – ja ES vidēji 47% jauniešu lieto alkoholu, tad Latvijā 44%, Igaunijā 38%, Lietuvā 34%. Savukārt augstāki nekā ES vidēji ir to jauniešu rādītāji, kuri vismaz reizi ir pamēģinājuši marihuānu (ES vidēji 16%, Latvijā 17%, Lietuvā 18%, Igaunijā 25%). Izteikti lielāks Latvijā un Igaunijā ir to jauniešu īpatsvars, kuri ir lietojuši inhalantus – attiecīgi 13% un 18% (otrs augstākais rādītājs Eiropā), kamēr ES vidējais ir 7% (Lietuvā 8%).

Īpaši satraucoši ir jauniešu pašnāvību rādītāji – Baltijas valstīm tie ir vieni no augstākajiem Eiropā. 15-19 gadu vecuma grupā Igaunijas rādītājs ir 14 pašnāvības uz 100 000 attiecīgās vecuma grupas jauniešu un Lietuvas rādītājs – 13 (un tas ir otrs un trešais augstākais rādītājs), bet Latvijas – 11. Vēl augstāki ir pašnāvību rādītāji 20-24 gadīgo vecuma grupā – Lietuvai ir augstākais rādītājs Eiropā (24), bet augsti tie ir arī Latvijai (16) un Igaunijai (15). Šie rādītāji lielā

mērā sasaucas ar datiem par jauniešu emocionālo pašsajūtu. Aptuveni katrs piektais jauniešs Latvijā un Igaunijā un katrs ceturtais Lietuvā novērtē, ka viņam ir grūti tikt galā ar nopietnām problēmām savā dzīvē. Un gandrīz tik pat liels jauniešu īpatsvars novērtē, ka neveiksmju gadījumā viņiem paiet ilgs laiks, līdz dzīve atgriežas normālās sliekš (izņēmums – Igaunijā šādu vērtējumu sniedz 9%, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem Eiropā). To, ka iespējas saņemt palīdzību sarežģītās, problemātiskās situācijās nav pietiekamas, novērtējuši 24% jauniešu Igaunijā un 36%-37% Latvijā un Lietuvā. Aptuveni katrs piektais jauniešs arī apgalvo, ka viņam nav iespēju vai ir maz iespēju pavadīt laiku kopā ar ģimeni un draugiem, bet to, ka nav iespēju atrast domubiedrus, norāda 33% igauņu, 25% latviešu un 46% lietuviešu. Dati arī rāda, ka Igaunijā un Latvijā lielāks nekā ES vidēji ir to jauniešu īpatsvars, kuri regulāri jūtas nomākti un nospiesti (attiecīgi 7% un 11% (augstākais rādītājs Eiropā), kamēr ES 5%; Lietuvā 3%).

Kopumā šie dati liecina, ka ne mazāk kā katrs ceturtais jauniešs saskaras ar nepietiekamu psiholoģisko un emocionālo atbalstu savā ikdienā. Šī pētījuma ietvaros gan nav iespējams noteikt, vai tā ir specifiska jauniešu mērķgrupa un kādi ir atbalsta trūkuma iemesli, tomēr to jebkurā gadījumā var uzskatīt par kritisku rādītāju, kas prasa padziļinātu izpēti un atbalsta nodrošināšanu.

Jauniešiem piemērota dzīves vide

Visās trīs Baltijas valstīs liels ir to jauniešu īpatsvars, kuri novērtē, ka viņu pašvaldība nav draudzīga jauniešiem – Igaunijā tādu ir 38%, Latvijā 28%, bet Lietuvā pat 49%. Pie tam – lai gan jaunieši visās trīs valstīs ir apmierināti ar savu apkaimi kā vietu dzīvošanai (un rādītāji ir augstāki nekā ES vidēji), tomēr vienlaikus ir izteikti augstāks nekā ES vidēji to jauniešu īpatsvars, kuri novērtē, ka nejūtas droši savā apkaimē pēc tumsas iestāšanās (Igaunijā 35%, Latvijā 46%, Lietuvā 41%, ES vidēji 28%). Lai gan ne tik izteikti liels, tomēr augstāks nekā ES vidēji Igaunijā un Lietuvā ir arī to jauniešu īpatsvars (attiecīgi 19% un 17%, Latvijā 7%, ES vidēji 14%), kuri novērtē, ka viņiem ir grūtības (fiziskās pieejamība, attāluma, darba laika vai citu iemeslu dēļ) piekļūt atpūtas un zaļajām zonām. Šie dati liecina, ka jauniešu intereses un vajadzības ne vienmēr tiek ņemtas vērā pilsētvides un pašvaldību attīstības plānošanā, un jauniešu iesaistei būtu jābūt daudz lielākai un jēgpilnākai.

Papildus šeit jāmin arī, ka Latvijā izteikti liela daļa jauniešu dzīvo sliktos sadzīves apstākļos (pārapsdzīvotība, tekošs jumts, nav vannas/dušas, nav tualetes, pārāk tumšs mājoklis) – ja ES vidēji tādu jauniešu ir 7%, tad Latvijā 24% (un tas ir viens no augstākajiem rādītājiem Eiropā; Igaunijā 6%, Lietuvā 13%). Tas sasaucas arī ar pašu jauniešu novērtējumu par apmierinātību ar savu mājokli – visu trīs Baltijas valstu rādītāji ir izteikti zemāki nekā ES vidējais (7,7 10-punktu skalā), un Latvijas rādītājs (7,1) ir viens no zemākajiem Eiropā. 32% Latvijas jauniešu norādījuši

(un tas ir otrs augstākais rādītājs Eiropā), ka viņu mājoklis ir pārāk mazs (ES vidēji 23%, Igaunijā 28%, Lietuvā 24%). Šeit gan jāuzsver, ka tā nav tikai jauniešiem raksturīga problēma, bet kopumā Latvijas iedzīvotājiem aktuāla, bet jauniešu un bērnu aspektā būtiski, ka bieži vien viņiem mājoklī nav savas privātās telpas, kur mācīties, atpūsties, būt vienatnē.

Sabiedriskā un pilsoniskā aktivitāte

Lai gan tradicionāli jaunieši tiek uzskatīti par aktīvāko sabiedrības daļu, pētījumu dati liecina, ka ir tikai nedaudzas aktivitātes, kur iesaistās vairāk nekā puse jauniešu – kultūras un izklaides pasākumu apmeklēšana (85% Latvijas jauniešu), ceļošana Latvijā (77%), skolas vai augstskolas pasākumi (62%), ceļošana uz ārvalstīm (55%). Dažādās citās brīvā laika vai sabiedriskās aktivitātēs iesaistās mazāk nekā puse jauniešu. Tai skaitā tikai 17% jauniešu iesaistās nevalstisko organizāciju darbībā, 19% apmeklē jauniešu centrus, 22% iesaistīti jaunatnes organizācijās un 24% jauniešu projektos. Nedaudz lielāks ir to jauniešu īpatsvars, kuri iesaistās mākslinieciskajā pašdarbībā (koris, deju kolektīvs, mūzikas kolektīvi u.tml.) – 41%.

Tai pat laikā nav pamata apgalvot, ka jauniešiem nav pieejamas iespējas līdzdalībai un aktivitātei. Pašu jauniešu vērtējumi par iespēju pieejamību visu aktivitāšu gadījumā ir augstāki nekā pašu personīgā iesaiste. Piemēram, Latvijā 37% jauniešu novērtē, ka viņiem ir iespējas piedalīties nevalstisko organizāciju darbībā, bet tikai 17% tajās piedalās; 49% novērtē, ka ir iespējas iesaistīties jaunatnes organizācijās, bet tikai 22% to dara; 57% novērtē, ka ir iespējas iesaistīties jauniešu projektos un aktivitātēs, bet tikai 24% to ir darījuši; 68% jauniešu ir iespējas veikt brīvprātīgo darbu, bet tikai 34% to ir darījuši. No vienas puses, šie dati liecina, ka pieejamās iespējas neizmanto visi jaunieši, kam tās ir pieejamas. Šajā jauniešu mērķgrupā var runāt par to, ka būtu nepieciešams lielāku uzsvāru likt uz jauniešu motivēšanu iesaistīties (tai skaitā neaktīvo jauniešu sasniegšanu), nevis tikai iespēju dažādošanu. No otras puses, dati liecina, ka ne mazāk kā 1/3 jauniešu saskaras arī ar iespēju trūkumu (gan iespēju piedāvājuma trūkuma dēļ, gan finansiālu iemeslu dēļ u.c.) – piemēram, to, ka viņiem ir grūtības piekļūt kino, teātrim vai kultūras centram fiziskās pieejamības, attāluma, darba laika vai citu iemeslu dēļ, atzinuši 27% jauniešu Latvijā, 35% Igaunijā, 45% Lietuvā (ES vidēji 33%). To, ka savā ikdienas dzīvē reti ir laiks darīt to, ko patiešām vēlas, apgalvo gandrīz 40% jauniešu Latvijā un Lietuvā, bet tikai 17% Igaunijā (zemākais rādītājs Eiropā).

Tāpat dati liecina, ka vairākums jauniešu iesaistās kultūras un izklaides aktivitātēs, bet daudz retāk sabiedriskās un pilsoniskās aktivitātēs. Ja kultūras un izklaides aktivitātes visbiežāk ir tādas, kurās jauniešiem ir drīzāk "patērētājs", nevis līdzradītājs, tad sabiedriskās un pilsoniskās aktivitātes prasa arī paša jaunieša aktīvu līdzdalību un pašiniciatīvu. Šādā aspektā var runāt gan par to, kādēļ jaunieši plašāk neiesaistās jau pieejamajās aktivitātēs, gan arī par to, kādēļ

jauniešu pašiniciatīvas ir mazattīstītas un fragmentāras. Darbā ar jaunatni tas prasa precīzāku mērķgrupu identificēšanu un pielāgotu pasākumu īstenošanu iespēju dažādošanā vai/un pašu jauniešu pašiniciatīvu veicināšanā. Sekojoši – jauniešu līdzdalība vienlaikus ir jautājums gan par iespēju pieejamību, gan pašu jauniešu motivāciju un ieinteresētību. Sasaisti šeit iespējams meklēt arī ar vispārējās izglītības saturu – 2017. gadā Latvijas Universitātes pētnieki starptautiskā projektā² secināja, ka skolēnu pilsoniskās kompetences līmenis Latvijā ir zemākais starp Baltijas valstīm, kas liecina, ka ir būtiski jāuzlabo skolēnu zināšanas un kritiskā domāšana, kam nepieciešamas izmaiņas arī mācību saturā (pilsoniskās izglītības komponente).

Gatavību iesaistīties lielā mērā ietekmē arī priekšstati un pieredze par sabiedrisko un pilsonisko aktivitāšu efektivitāti. Par to, ka viņiem ir iespējas ietekmēt savas pašvaldības lēmumus, pārliecināti ir tikai 21% jauniešu Igaunijā, 12% Latvijā un 9% Lietuvā. Iespējas ietekmēt lēmumus savā skolā vai augstskolā atzīst 42% jauniešu Igaunijā, 29% Latvijā un 27% Lietuvā. Savukārt lēmumus savā ģimenē var ietekmēt 74% Igaunijā un Latvijā, un 70% Lietuvā. Vienlaikus – to, ka viņiem ir iespējas brīvi paust savu viedokli, vērtējumu, uzskatus, atzīst 75% jauniešu Igaunijā, 71% Latvijā, bet tikai 58% Lietuvā. Kopumā šie dati liecina, ka jaunieši ne vienmēr tiek iesaistīti tādu lēmumu pieņemšanā, kas attiecas uz viņiem pašiem. Lai gan ģimenē lielākā daļa jauniešu var ietekmēt lēmumus, izglītības iestādēs un savā pašvaldībā ietekmes iespējas tiek vērtētas drīzāk kritiski (Igaunijas rādītāji gan ir būtiski pozitīvāki). Tas liecina par nepieciešamību veicināt lielāku jauniešu iesaisti lēmumu diskutēšanā un pieņemto lēmumu skaidrošanā – kā institucionālā līmenī, tā arī dažādu atsevišķu projektu un aktivitāšu veidā, vienlaikus izvairoties no formālu līdzdalības pasākumu īstenošanas.

Jaunatnes politika un darbs ar jaunatni

Būt jaunietim ir īpašs posms cilvēka dzīvē – viņš īsti vairs nav bērns, bet nav arī vēl pieaudzis, pilnībā nobriedis un materiāli neatkarīgs. Jaunietis vēlas un spēj patstāvīgi darboties, veidot attiecības, pieņemt un īstenot savus lēmumus – dažreiz veiksmīgus, dažreiz mazāk veiksmīgus. Pieaugušo uzdevums ir dot jauniešiem izaugsmes iespējas, iedvesmot ar savu piemēru, atbalstīt un palīdzēt pieņemt izšķirošos lēmumus. Un šāda loma būtu arī institucionalizētajam darbam ar jaunatni un plašākā nozīmē – jaunatnes politikai. Šādā aspektā var definēt vairākus būtiskus problēmjautājumus. Vai tiek apkopoti un regulāri aktualizēti visaptveroši dati par jauniešu dzīves kvalitāti dažādos tās aspektos? Vai, balstoties datos, tiek izstrādāti un īstenoti pasākumi, kas mērķēti uz jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanu? Vai īstenotie pasākumi atbilst jauniešu dažādajām dzīves situācijām, vajadzībām un interesēm? Vai pastāv pietiekama sadarbība un informācijas apmaiņa starp dažādu nozaru (un arī nevalstiskā

² Pilsoniskās izglītības problēmas un izaicinājumi. Starptautiskā pētījuma IEA ICCS 2016 pirmie rezultāti. 2017. Pieejams: https://iccs.iea.nl/fileadmin/user_upload/Editor_Group/Documents/ICCS_2016_National_Report_LVA.pdf

sektora) institūcijām attiecībā uz jauniešiem kā mērķa grupu? Vai jaunatnes jomas finansējums nacionālā un pašvaldību līmenī ir pietiekams efektīvam darbam ar jaunatni?

Ņemot vērā jauniešu dzīves kvalitātes tēmas daudzpusību (ko šī pētījuma ietvaros definē astoņas tematiskās jomas), būtisks ir arī jautājums, cik lielā mērā pašreizējā jaunatnes politika un darbs ar jauniešiem ir pierādījumos balstīts un kontekstuāls – vai īstenotās aktivitātes balstās patiesajās jauniešu vajadzībās un to daudzveidībā? Ne tikai Latvijas un Baltijas valstu, bet arī gandrīz jebkuras citas ES valsts darbs ar jaunatni “cieš” no “hroniskas” finanšu un cilvēkresursu nepietiekamības. Ierobežotu resursu apstākļos ir izšķiroši būtiski precīzi definēt politikas intervenču un ikdienas praktiskā darba ar jaunatni mērķgrupas un potenciāli efektīvākās aktivitātes. Tas prasa, pirmkārt, pietiekamu datu un informācijas bāzi lēmumu pieņemšanai, un, otrkārt, jau veikto un arī plānoto pasākumu un aktivitāšu efektivitātes objektīvu izvērtējumu. Jaunatnes jomā abi šie uzdevumi ir ļoti komplicēti, jo jaunatne kā mērķgrupa patiesībā iekļauj daudz un dažādas specifiskas grupas (pēc dzimuma, vecuma, dzīvesvietas, ģimenes un veselības stāvokļa, materiālā un sociālā nodrošinājuma u.c.). Pilnībā efektīvi var būt tikai tādi pasākumi un aktivitātes, kas ņem vērā šos daudzveidīgos individuālos faktorus. Tomēr visdrīzāk šāda darba ar jaunatni sistēma un pieeja būtu pārāk izmaksu ietilpīga valstīm ar relatīvi zemu valsts un pašvaldību rīcībā esošo budžetu. Tas, savukārt, liek meklēt aktivitātes, kuru īstenošana lielākā vai mazākā mērā pozitīvi ietekmētu pēc iespējas lielāku specifisko mērķgrupu loku, vienlaikus atsakoties no tādiem pasākumiem, kuru efektivitāte ir ļoti šaura vai neilgtspējīga. Šādā aspektā var uzdot jautājumu – vai pašreizējais darbs ar jaunatni balstās patiešām jauniešu vajadzībās vai arī dažādos citos faktoros (kam un kur pieejams projektu finansējums, kādas aktivitātes atbalsta nacionālā un ES politika, kādas aktivitātes saprot un atbalsta pašvaldības vadība, kādas aktivitātes prasa mazāk resursu, kādām aktivitātēm vieglāk piesaistīt jauniešus u.tml.).

Plaši diskutēta tēma ir arī darba ar jaunatni specifika – vai tam jākoncentrējas tikai uz kādu noteiktu dzīves kvalitātes aspektu (piemēram, neformālo izglītību) vai jāiekļauj viss būtisko aspektu spektrs (no brīvā laika aktivitātēm līdz veselības aprūpei). Viennozīmīgas atbildes nav. Un nav arī pieeju un institucionālo modeļu, kuri tiktu uzskatīti par labākiem, un kuri – par neefektīvākiem. Katras valsts situācija ir atšķirīga un specifiska. Tomēr ierobežotu resursu apstākļos arī šī tēma kļūst būtiska – vai ar pieejamajiem resursiem veikt nelielas intervences visā aspektu spektrā vai veidot plašākas, bet mērķtiecīgākas aktivitātes tikai dažos, atsevišķos aspektos. Izvēle, visdrīzāk, var būt atšķirīga nacionālā, reģionālā un pašvaldību līmenī, katrā no tiem rodot potenciāli efektīvāko pieeju. Problemātisks šis jautājums ir arī citā aspektā – lai gan darbs ar jaunatni pēc būtības ir daudzpusīgs (izglītība, kultūra, veselība, nodarbinātība u.tt.), jaunatnes politikai un darbam ar jaunatni ir zema ietekme uz tām politikas jomām, par kurām atbild citas institūcijas (veselība – Veselības ministrija, bērnu un ģimeņu politika – Labklājības ministrija, nodarbinātība – Labklājības un Ekonomikas ministrijas u.tml.). Līdz ar to veidojas

neskaidras attiecības starp dažādajām iesaistītajām institūcijām attiecībā uz jaunatnes politikas definēšanu un īstenošanu (atbildību sadalījums, jaunatnes politikas koordinācijas iespējamība). Vēl vairāk – bieži vien nepieciešamība veidot jaunatnes politiku un darbu ar jaunatni tiek uztverta kā rekomendācija, nevis nepieciešamība (īpaši pašvaldību līmenī). Lai gan 109 no 119 Latvijas pašvaldībām ir vismaz viens darbinieks darbam ar jaunatni, 94 pašvaldībās tiek piešķirts finansējums darbam ar jaunatni, 87 pašvaldībās ir vismaz viens jauniešu centrs un 51 pašvaldībā ir izstrādāts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments³, efektīvs un ilgtspējīgs darbs ar jaunatni aizvien ir liels izaicinājums – darbā ar jaunatni iesaistīto personālu raksturo augsta kadru mainība (60% darbu uzsākuši ne senāk kā pirms 3 gadiem), piešķirtais finansējums visbiežāk ir minimāls un nepietiekams, cilvēkresursi nepietiekami un pārslogoti, pašvaldības atbalsts fragmentārs un bez pēctecības. Sekojoši – neskatoties uz to, ka Jaunatnes likums pieņemts jau tālajā 2008. gadā, joprojām aktuāls ir jautājums par jaunatnes politikas vietu un statusu publiskajā pārvaldē un it īpaši rīcībpolitikā.

Šī izpētes projekta metodoloģija daļēji tika adaptēta no Latvijas Bērnu labklājības tīkla 2016.-2017. gadā īstenotā projekta “Bērnu labsajūta Baltijas valstīs” (ar Ziemeļvalstu Ministru padomes Latvijā finansējumu), tādējādi kā būtisku tēmu iezīmējot arī pēctecību starp bērnu politiku un jaunatnes politiku, vienlaikus abas tās skatot arī kontekstā ar ģimeņu politiku. Šādā aspektā dažādu valstu pieejas un pieredzes ir ļoti atšķirīgas. Ja Latvijā jaunatne kā mērķgrupa Jaunatnes likumā ir definēta vecuma grupas 13-25 ietvaros, tad citās valstīs vecuma definējumi būtiski atšķiras vai pat nav šādā aspektā definētas vispār (piemēram, Igaunijā jaunieši definēti vecuma grupā 7-26, Somijā 0-29, Islandē 6-25, Luksemburgā 12-30, Slovēnijā 15-29⁴). Tas arī būtiski ietekmē jaunatnes politikas un darba ar jaunatni tvērumu – gan datu pieejamības aspektā (piemēram, Latvijā Centrālā statistikas pārvalde neveido atsevišķu datu kategoriju vecumam 13-25), gan atbalsta pasākumu un aktivitāšu plānošanā (vajadzības dažādos vecumposmos var pat ļoti būtiski atšķirties). Tomēr jebkurā gadījumā aktuāls ir jautājums – vai tiek nodrošināta savstarpēji koordinēta bērnu, jaunatnes un ģimenes politika, vai tās raksturo savstarpēja papildināmība un pēctecība.

* * *

³ Jaunatnes politikas analītisks pārskats. SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”. 2017. Pieejams: https://www.izm.gov.lv/images/jaunatne/IZM_Jaunatnes-politikas-analitisks_parskats_2017.pdf

⁴ Youth Stocktaking Report. Engaging and empowering youth in OECD countries – How to bridge the “governance gap”. OECD. 2017. Pieejams: <http://www.oecd.org/gov/youth-stocktaking-report.pdf>

JAUNIEŠU LABBŪTĪBA: INDIKATORI

Šajā nodaļā iekļauti izpētes ietvaros apkopotie jauniešu labbūtības rādītāji astoņās tematiskajās sadaļās, kā arī sniegts neliels aprakstošs pārskats par tiem. Kur pieejams, iekļauti arī grafiki ar konkrēto rādītāju starptautiskiem salīdzinājumiem, kas ļauj vērtēt Baltijas valstu jauniešu situāciju starptautiskā kontekstā. Datu vizuālai pārskatāmībai šajā nodaļā izmantotas infografikas, tādēļ tajās nav pieejama detalizēta informācija par datu avotiem un atskaites gadu (visi izmantotie dati ir ne vecāki kā 3 pēdējie gadi) – savukārt šī detalizētā informācija ir pieejama ziņojuma pielikumā datu tabulās, kur katram iekļautajam rādītājam norādīts kā atskaites gads, tā arī datu ieguves avots.

Vispārīgi rādītāji

- Pēc ANO tautas attīstības indeksa (iekļauj tādus rādītājus kā paredzamais mūža ilgums no dzimšanas brīža, izglītības līmenis, reālais iekšzemes kopprodukts (IKP) uz vienu iedzīvotāju) visas trīs Baltijas valstis iekļaujas to valstu grupā, kuras raksturo augsts attīstības rādītājs. Nedaudz augstāks ir Igaunijas, zemāks – Latvijas rādītājs. 189 valstu vidū Igaunijai ir 30. vieta ranžējumā, Latvijai 43. vieta, bet Lietuvai 36. vieta.
- Arī Eiropas jaunatnes foruma veidotajā Jaunatnes progresa indeksā (iekļauj 12 tematiskās sadaļas ar kopumā 60 dažādiem indikatoriem) Igaunijai ir par pārējām Baltijas valstīm labāks rādītājs – 102 valstu vidū 22. vieta ranžējumā. Šajā rādītājā zemāks ir Lietuvas rādītājs (35. vieta).
- Vērtējot demogrāfiskā aspektā, visu trīs Baltijas valstu iedzīvotāju struktūra ir līdzīga – 15-24 gadīgo iedzīvotāju īpatsvars ir 10%-12%, kamēr 60 un vairāk gadu veco iedzīvotāju ir 25%-26%. Iedzīvotāju mediānais vecums 42-43 gadi. Visu trīs Baltijas valstu attiecīgie rādītāji ir aptuveni ES valstu vidējā līmenī.
- Tai pat laikā Latvijā un Lietuvā ir nedaudz augstāks summārais dzimstības rādītājs (1,7, kamēr Igaunijā 1,6), kurš visām trim Baltijas valstīm ir vidējā ES rādītāja līmenī.
- Tomēr paredzamais mūža ilgums Igaunijā ir lielāks – 78 gadi, kamēr Latvijā un Lietuvā 75 gadi. Šī rādītāja aspektā visu trīs valstu situācija ir sliktāka nekā ES vidēji (81 gads).
- 15-24 gadīgo vecuma grupā visās trīs valstīs joprojām ir augsts emigrācijas apjoms – uz katriem 1 000 iedzīvotājiem šajā vecuma grupā no Igaunijas emigrē 14, Latvijā 17, bet Lietuvā 30 jauniešu.
- Subjektīvie apmierinātības ar dzīvi rādītāji visās valstīs ir augsti – salīdzinoši vispozitīvākos vērtējumus savai dzīvei sniedz Lietuvas jaunieši, savukārt uz savu nākotni optimistiskāk raugās igauņu jaunieši (un tas ir augstākais rādītājs ES valstu vidū). Apmierinātības ar esošo dzīvi rādītāji visās Baltijas valstīs ir aptuveni vidējā ES valstu līmenī, savukārt skats uz nākotni Baltijas jauniešiem ir izteikti pozitīvāks nekā ES vidēji.

VISPĀRĪGI RĀDĪTĀJI

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

TAUTAS ATTĪSTĪBAS INDEKSS: INDEKSS (189 VALSTU VIDŪ)

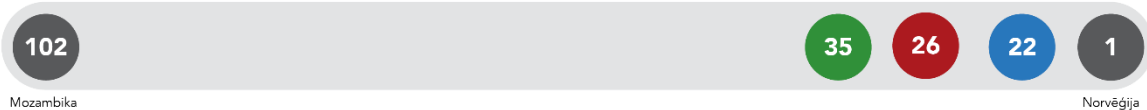
TAUTAS ATTĪSTĪBAS INDEKSS: VIETA RANŽĒJUMĀ (189 VALSTU VIDŪ)

JAUNATNES PROGRESA INDEKSS: INDEKSS (102 VALSTU VIDŪ)

JAUNATNES PROGRESA INDEKSS: VIETA RANŽĒJUMĀ (102 VALSTU VIDŪ)

0-14 GADĪGO ĪPATSVARS IEDZĪVOTĀJU KOPSKAITĀ

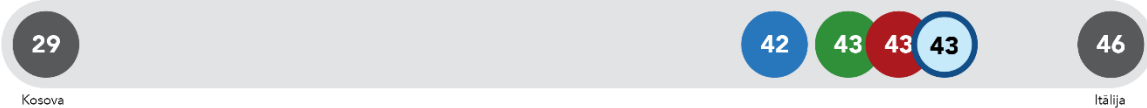
15-24 GADĪGO ĪPATSVARS IEDZĪVOTĀJU KOPSKAITĀ

60 UN VAIRĀK GADĪGO ĪPATSVARS IEDZĪVOTĀJU KOPSKAITĀ

IEDZĪVOTĀJU MEDIĀNAIS VECUMS

SUMMĀRAIS DZIMSTĪBAS KOEFICIENTS

PAREDZAMĀIS MŪŽA ILGUMS

VIŠPĀRĪGI RĀDĪTĀJI

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

EMIGRĀCIJA

(VECUMS 15-24; UZ 1 000 IEDZĪVOTĀJU VECUMA GRUPĀ)

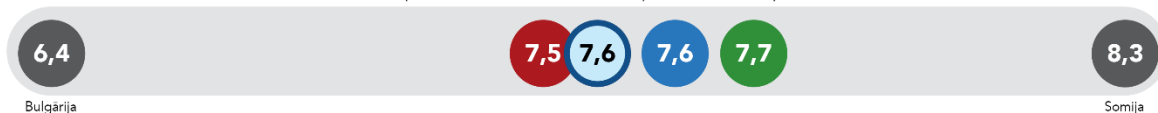
CIK APMIERINĀTS ESI AR SAVU PAŠREIZĒJO DZĪVI KOPUMĀ?

(APMIERINĀTS, 6-10 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 15-25)

CIK APMIERINĀTS ESAT AR SAVU DZĪVI?

(VIDĒJAIS 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 18-24)

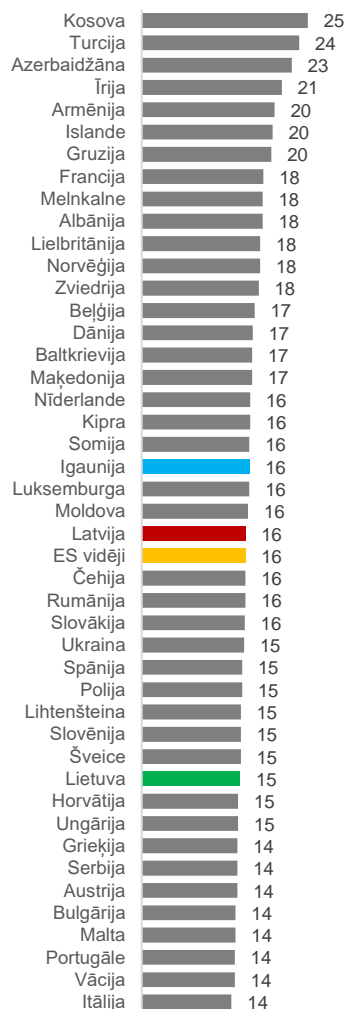
ES OPTIMISTISKI RAUGOS UZ SAVU NĀKOTNI

(PILNĪBĀ VAI DRĪZĀK PIEKRĪT; VECUMS 18-24)

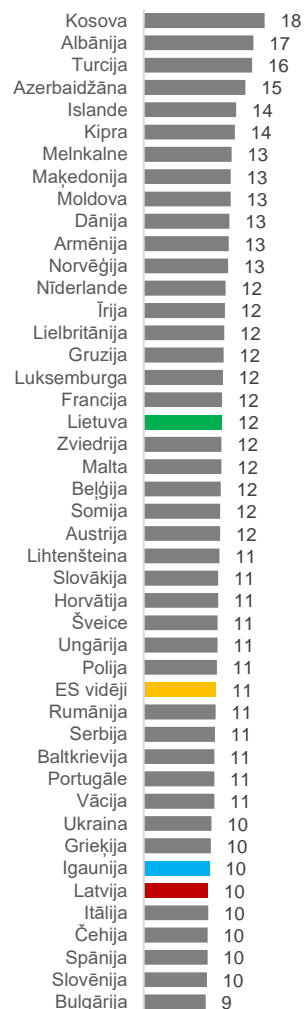

VISPĀRĪGI RĀDĪTĀJI: STARPTAUTISKS SALĪDZINĀJUMS (kur pieejams)

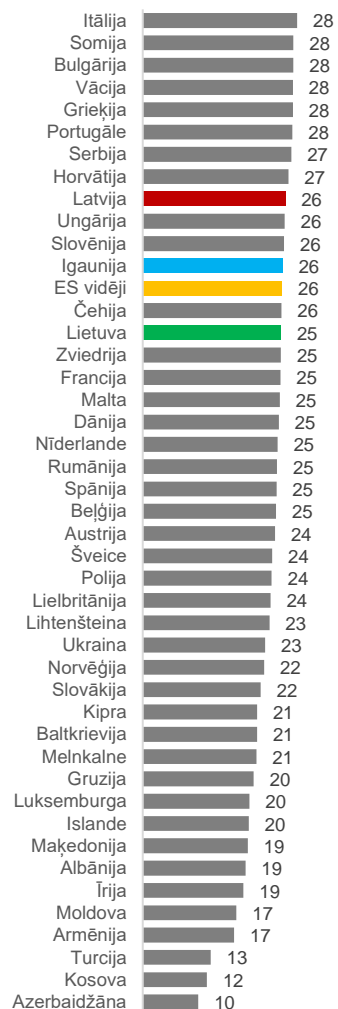
0-14 gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (2017; Eurostat)

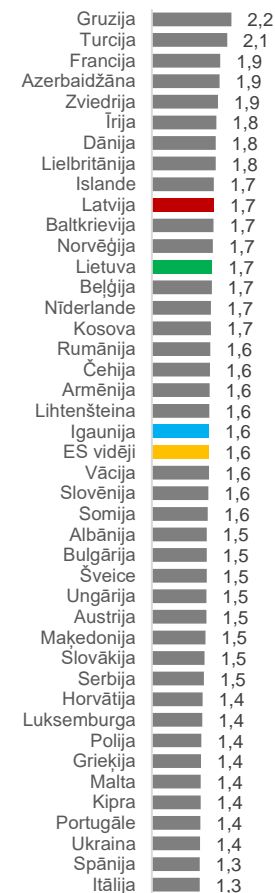
15-24 gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (2017; Eurostat)

60 un vairāk gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā (2017; Eurostat)

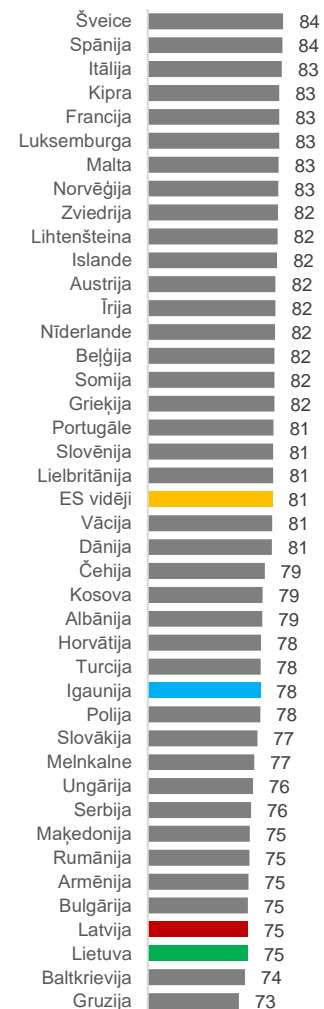

Summārais dzimstības koeficients (2016; Eurostat)

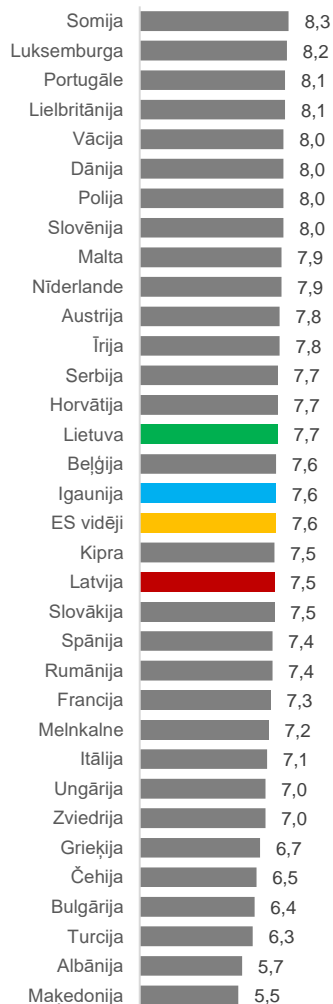
Summārais dzimstības koeficients ir vidējais bērnu skaits, kuri varētu piedzimt vienai sievietei viņas dzīves laikā, ja dzimstība katrā vecuma grupā saglabātos aprēķina gada līmenī.

Paredzamais mūža ilgums, gadi (2016; Eurostat)

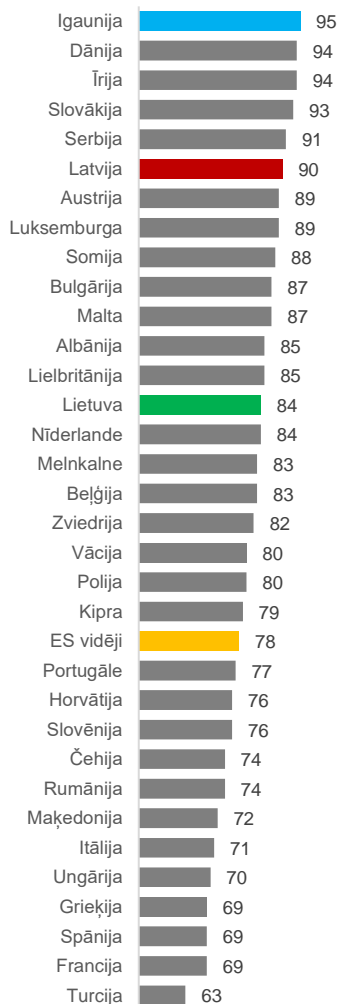

NB! Šeit un turpmākajos grafikos iekļauti dati par visām datu pirmavotā esošajām Eiropas valstīm, bet ES vidējais rādītājs norādīts par 28 dalībvalstīm!

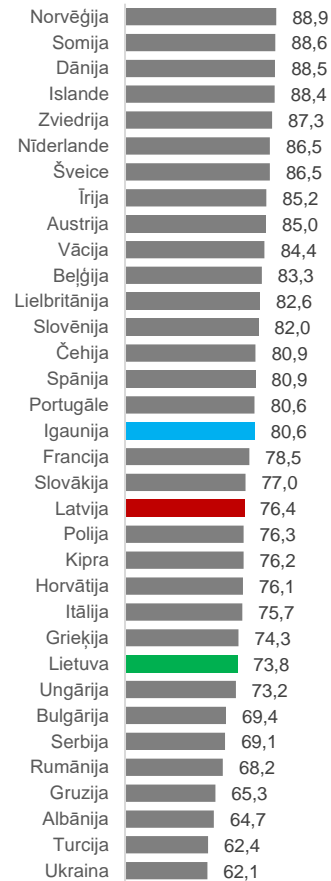
**Cik apmierināts esat ar savu dzīvi?
(Vidējais 10-punktu skalā; vecums
18-24) (2016; Eurofound)**

**Es optimistiski raugos uz savu
nākotni (piekrīt, %; vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

**Jaunatnes progressa indekss
(0-100; 2017; European Youth
Forum)**

Jaunatnes progressa indekss rāda, cik sekmīgi valstis nodrošina jauniešu sociālās un attīstības vajadzības. Indekss iekļauj 12 tematiskās sadaļas ar kopumā 60 dažādiem indikatoriem. Skatīt detalizētāk: www.youthforum.org/youth-progress-index

Izglītība un apmācības

- 20-24 gadīgo iedzīvotāju vidū Baltijas valstīs ne mazāk kā 85% ir ar vidējo vai augstāko izglītību. Visaugstākais šis rādītājs ir Lietuvā, kur 91% šīs vecuma grupas iedzīvotāju ir vidējā vai augstākā izglītība. Salīdzinoši zemāks šis rādītājs ir Igaunijā (85%). Visās trīs Baltijas valstīs rādītājs ir augstāks nekā ES vidēji (83%).
- Labāki rādītāji nekā ES vidēji Baltijas valstīm ir arī priekšlaicīgi mācības pametušo īpatsvarā 18-24 gadīgo vidū. Ja ES vidēji tie ir 11%, tad Lietuvā 5%, Latvijā 9%, Igaunijā 11%.
- Atšķirīgi ir Baltijas valstu rādītāji skolēnu sekmju aspektā, kur Igaunijas rādītāji ir izteikti labāki nekā pārējām abām valstīm. Igaunijā tikai 5% 15-gadīgo skolēnu ir sliktas sekmes matemātikā, lasīšanā un dabaszinātnēs (un tas ir labākais rādītājs iekļauto valstu vidū), kamēr 20% ir labas sekmes vismaz vienā no šiem trim priekšmetiem. Latvijas un Lietuvas rādītāji ir daudz sliktāki – sliktas sekmes visos trīs priekšmetos ir 11% Latvijā un 15% Lietuvā, bet labas sekmes vismaz vienā no trim – 8% Latvijā un 10% Lietuvā.
- Subjektīvajā pašnovērtējumā par savu iegūto vai iegūstamo izglītību Baltijas valstu jaunieši gan ir izteikti optimistiski, un nedaudz kritiskāks vērtējums ir tikai Latvijas jauniešu vidū (kurš gan vienalga ir ES valstu vidējā rādītāja līmenī).
- Tai pat laikā visās trīs Baltijas valstīs augstāks nekā ES valstu vidējais ir rādītājs par regulāri aizskarto un pazemoto 15-gadīgo skolēnu īpatsvaru. ES vidēji tādu ir 9%, kamēr Igaunijā un Lietuvā 10%, bet Latvijā pat 18% (un tas ir augstākais rādītājs iekļauto valstu vidū).
- Lai gan kopumā subjektīvais apmierinātības ar izglītību rādītājs ir augsts, tomēr kritiskāki ir vērtējumi par iespējām iegūt tieši tādu izglītību, kā vēlētos paši jaunieši – Igaunijā 86% jauniešu ir apmierināti ar pieejamajām iespējām, bet Latvijā šis rādītājs ir 70% un Lietuvā tikai 63%. Līdzīgi – salīdzinoši kritiski ir arī jauniešu vērtējumi par iespējām pilnveidoties, apmeklēt dažādus kursus, apmācības, seminārus – Igaunijā pozitīvus vērtējumus sniedz 66%, Latvijā 68%, Lietuvā tikai 52%.

IZGLĪTĪBA & APMĀCĪBAS

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

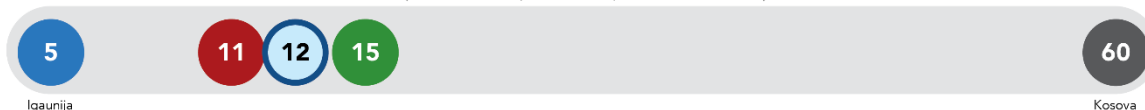
20-24 GADĪGO AR VISMAZ VIDĒJO IZGLĪTĪBU ĪPATSVARŠ

PRIEKŠLAICĪGI MĀCĪBAS PAMETUŠO ĪPATSVARŠ VECUMA GRUPĀ 18-24

15-GADĪGIE SKOLĒNI AR SLIKTĀM SEKMĒM VISOS MĀCĪBU PRIEKŠMETOS (MATEMĀTIKA, LASĪŠANA, DABASZINĀTNES)

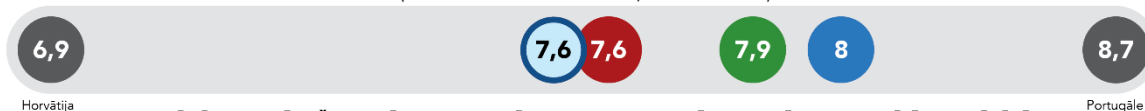
15-GADĪGIE SKOLĒNI AR LABĀKAJĀM SEKMĒM VISMAZ VIENĀ MĀCĪBU PRIEKŠMETĀ (MATEMĀTIKA, LASĪŠANA, DABASZINĀTNES)

15-GADĪGIE SKOLĒNI, KURI REGULĀRI TIEK AIZSKARTI VAI PAZEMOTI

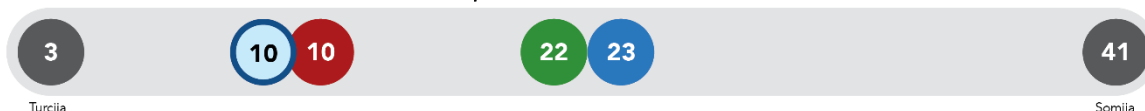
CIK APMIERINĀTS ESAT AR SAVU IZGLĪTĪBU? (VIDĒJAIS 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 18-24)

VAI PĒDĒJO 12 MĒNEŠU LAIKĀ ESAT PIEDALĪJIES AR PROFESIONĀLO DARBĪBU NESAISTĪTĀS APMĀCĪBĀS VAI KURSOS, TOSTARP TIEŠSAISTĒ?

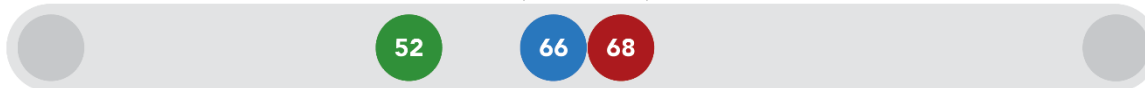
16-24 GADĪGIE, KURI IR APGUVUŠI KURSUS INTERNETĀ

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS IEGŪT TĀDU IZGLĪTĪBU, KĀDU ES VĒLOS (VECUMS 15-25)

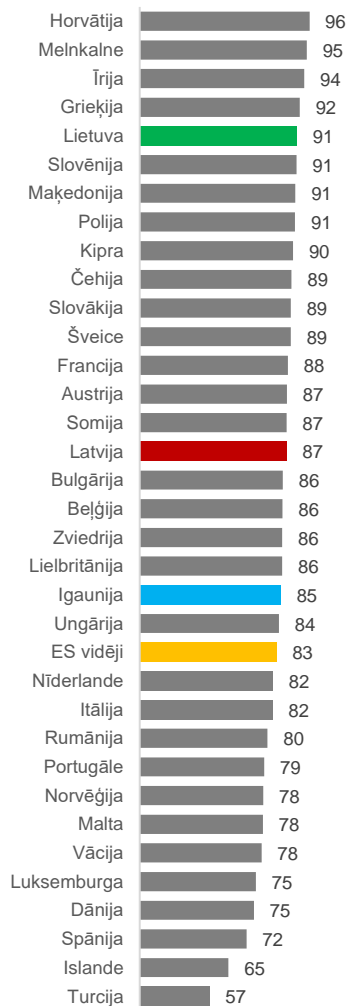

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS PILNVEIDOTIES, APMEKLĒT DAŽĀDUS KURSUS, APMĀCĪBAS, SEMINĀRUS (VECUMS 15-25)

IZGLĪTĪBA & APMĀCĪBAS: STARPTAUTISKS SALĪDZINĀJUMS (kur pieejams)

20-24 gadīgo ar vismaz vidējo izglītību īpatsvars (2017; Eurostat)

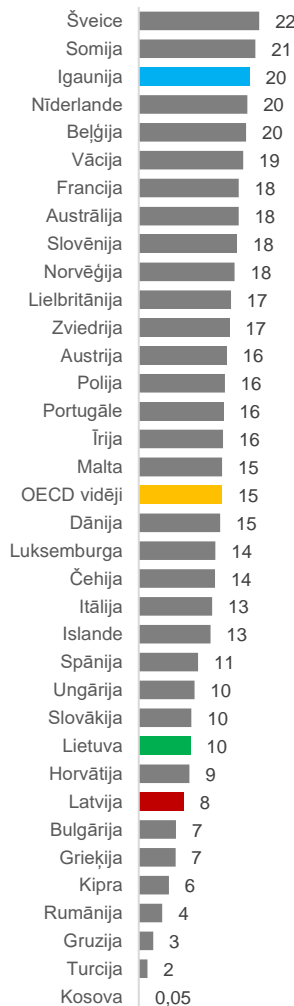

Priekšlaicīgi mācības pametušo īpatsvars vecuma grupā 18-24 (2017; Eurostat)

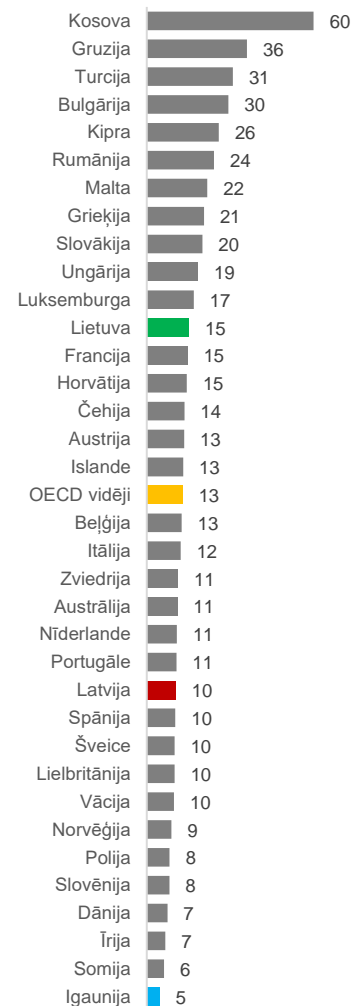

To iedzīvotāju īpatsvars, kuri ir ieguvuši tikai pamatizglītību vai zemāku izglītību (ISCED klasifikācijā līmeņi 0-2), un nav turpinājuši mācības tālāk.

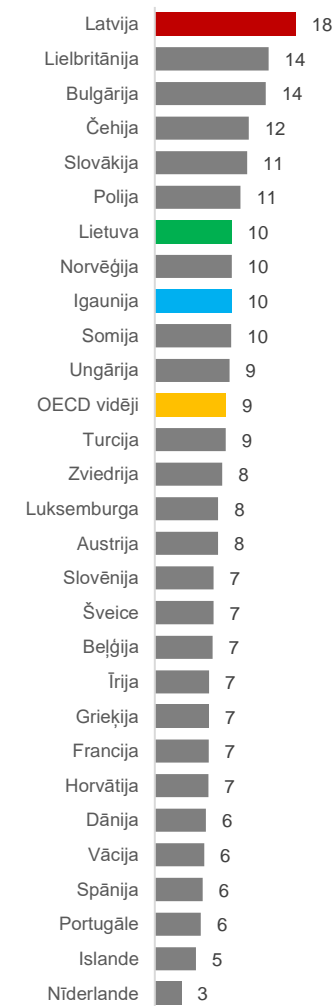
15-gadīgie skolēni ar labākajām sekmēm vismaz vienā mācību priekšmetā (2015; OECD PISA)

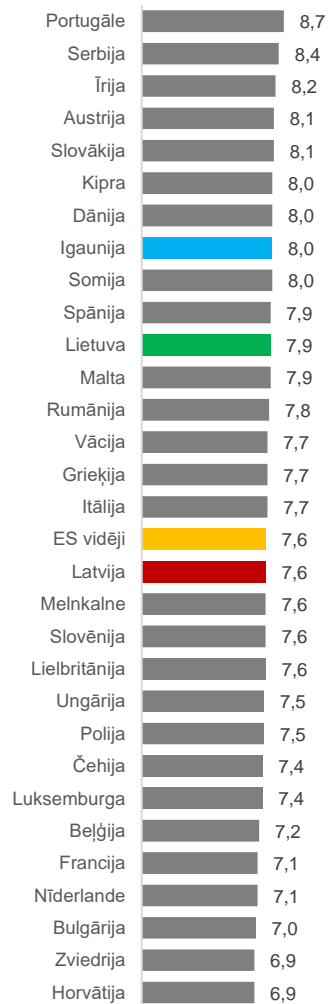
15-gadīgie skolēni ar sliktām sekmēm visos mācību priekšmetos (2015; OECD PISA)

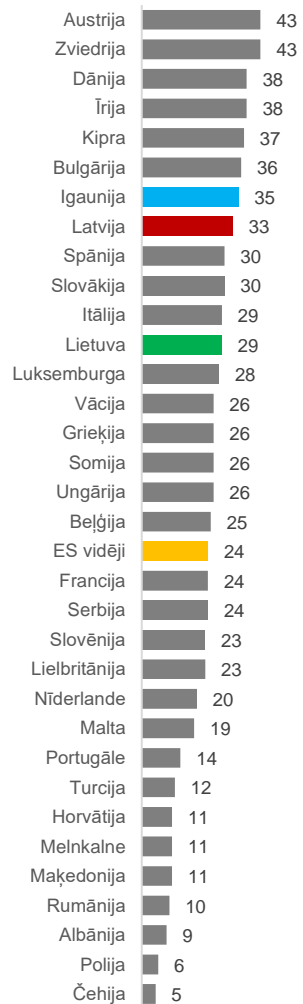
15-gadīgie skolēni, kuri regulāri tiek aizskarti, pazemoti, apcelti skolā (2015; OECD PISA)

Cik apmierināts esat ar savu izglītību? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Pēdējo 12 mēnešu laikā ir piedalījies ar profesionālo darbību nesaistītās apmācībās vaiursos, tostarp tiešsaistē (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

16-24 gadīgie, kuri ir apguvuši kursus internetā (2017; Eurostat)

Ģimene un vienaudži

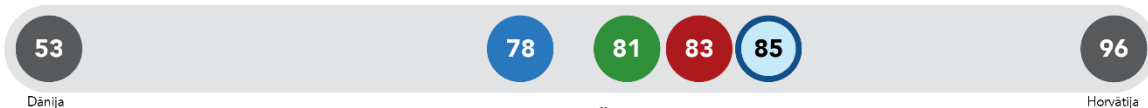
- ES vidēji 85% jauniešu vecumā no 16 līdz 24 gadiem dzīvo kopā ar vecākiem, bet Baltijas valstīs šis rādītājs ir zemāks – Latvijā 83%, Lietuvā 81%, Igaunijā 78%. Vidējais vecums, kad jaunieši uzsāk patstāvīgu dzīvi Latvijā ir 27 gadi, Lietuvā 26 gadi, Igaunijā 23 gadi.
- Pirmajā laulībā stājušos vidējais vecums salīdzinoši augstāks ir Igaunijā – 32 gadi vīriešiem, 30 gadi sievietēm. Lietuvā šis rādītājs ir starp Baltijas valstīm zemākais – vīriešiem 30 gadi, sievietēm 28 gadi.
- Visās trīs Baltijas valstīs augsts ir šķirto laulību īpatsvars. Uz katrām 100 laulībām Igaunijā ir 51, Latvijā 47, Lietuvā 42 šķirtas laulības.
- Atšķirīga ir Baltijas valstu situācija ārpus laulības dzimušo bērnu aspektā. Ja ES vidēji 43% bērnu dzimst ārpus laulības, tad Igaunijā šis rādītājs ir 56%, Latvijā 41%, bet Lietuvā 27%.
- Tai pat laikā subjektīvie pašnovērtējumi par apmierinātību ar savu ģimenes dzīvi Baltijas valstīs ir izteikti augstāki nekā ES vidēji (visbiežāk pozitīvie vērtējumi sniegti Lietuvā).
- Tomēr ne visi jaunieši ir apmierināti ar savām iespējām pavadīt laiku kopā ar ģimeni – Igaunijā pozitīvus vērtējumus sniedz 79% jauniešu, Lietuvā 78%, bet Latvijā 75%.
- Vēl zemāki ir vērtējumi par iespējām atrast domubiedrus – Igaunijā savas iespējas pozitīvi vērtē 67% jauniešu, Latvijā 75%, bet Lietuvā tikai 54%.
- ES valstīs vidēji 19% jauniešu novērtē, ka viņiem ir grūti tikt galā ar nopietnām problēmām savā dzīvē. Igaunijas un Latvijas rādītāji (17% un 18%) ir līdzīgi vidējam ES rādītājam, savukārt Lietuvas rādītājs ir izteikti augstāks (23%).
- Tai pat laikā atšķirīgi ir jaunieši vērtējumi par to, vai pāiet ilgs laiks pēc neveiksmēm, līdz dzīve atgriežas normālās sliedēs. Ja Igaunijā tikai 9% jauniešu novērtē, ka tas prasa ilgu laiku, tad Latvijā 17% un Lietuvā pat 20%. ES vidējais rādītājs ir 18%, un šādā aspektā Igaunijas rādītājs ir izteikti pozitīvāks, bet Lietuvas nedaudz negatīvāks.
- Savas iespējas saņemt palīdzību sarežģītās, problemātiskās situācijās pozitīvi vērtē 63% lietuviešu, 64% latviešu un 76% igauņu jauniešu.

GIMENE & VIENAUDŽI

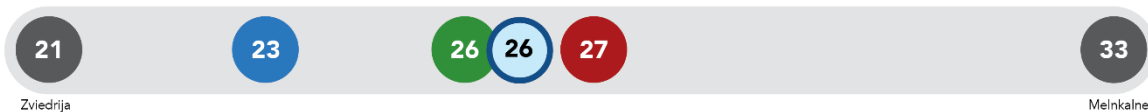

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

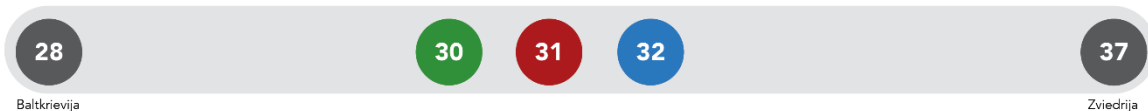
16-24 GADĪGIE, KAS DŽĪVO KOPĀ AR VECĀKIEM

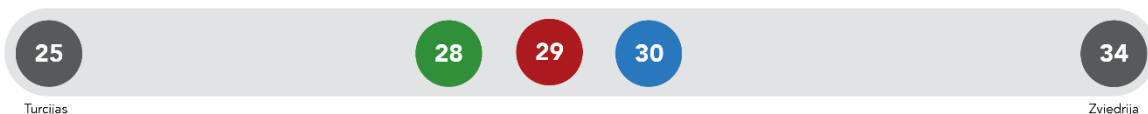
VIDĒJAIS VECUMS, KAD JAUNIEŠI UZSĀK PATSTĀVĪGU DŽĪVI, ATSTĀJOT VECĀKU MĀJSAIMNIECĪBU

PIRMAJĀ LAULĪBĀ STĀJUŠOS VIDĒJAIS VECUMS: VĪRIEŠI

PIRMAJĀ LAULĪBĀ STĀJUŠOS VIDĒJAIS VECUMS: SIEVIETES

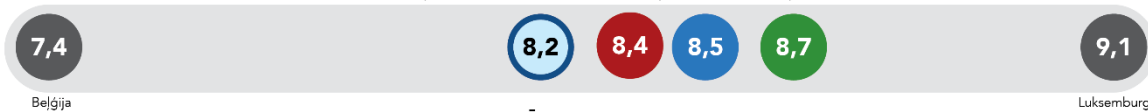
ĀRPUS LAULĪBAS DZIMUŠO ĪPATSVARŠ

ŠĶIRŠĀNOS SKAITS UZ 100 LAULĪBĀM

CIK APMIERINĀTS ESAT AR SAVU ĢIMENES DŽĪVI? (VIDĒJAIS 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 18-24)

CIK APMIERINĀTS ESI AR SAVIEM DRAUGIEM? (APMIERINĀTS; VECUMS 15-25)

MAN IR GRŪTI TIKT GALĀ AR NOPIETNĀM PROBLĒMĀM SAVĀ DŽĪVĒ (PILNĪBĀ VAI DRĪZĀK PIEKRĪT; VECUMS 18-24)

JĀ MANI PIEMEKLĒ NEVEIKSMĒ, PARASTI PAIET ILGS LAIKS, LĪDZ DŽĪVE ATGRIEŽAS NORMĀLĀS SLIEDĒS (PILNĪBĀ VAI DRĪZĀK PIEKRĪT; VECUMS 18-24)

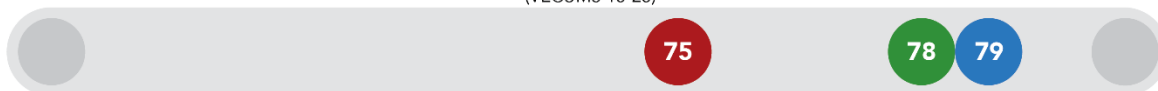

ĢIMENE & VIENAUDŽI

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

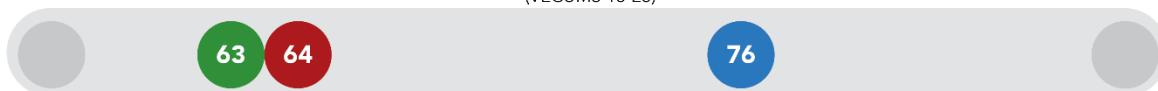
MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS PAVADĪT LAIKU KOPĀ AR ĢIMENI
(VECUMS 15-25)

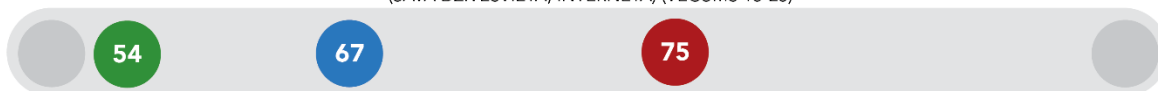
MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS IETEKMĒT LĒMUMUS SAVĀ ĢIMENĒ
(VECUMS 15-25)

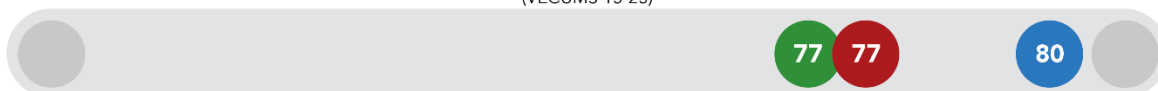
MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS SAŅEMT PALĪDZĪBU SAREŽĢĪTĀS, PROBLEMĀTISKĀS SITUĀCIJĀS
(VECUMS 15-25)

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS ATRAST DOMUBIEDRUS
(SAVĀ DZĪVESVIETĀ, INTERNETĀ) (VECUMS 15-25)

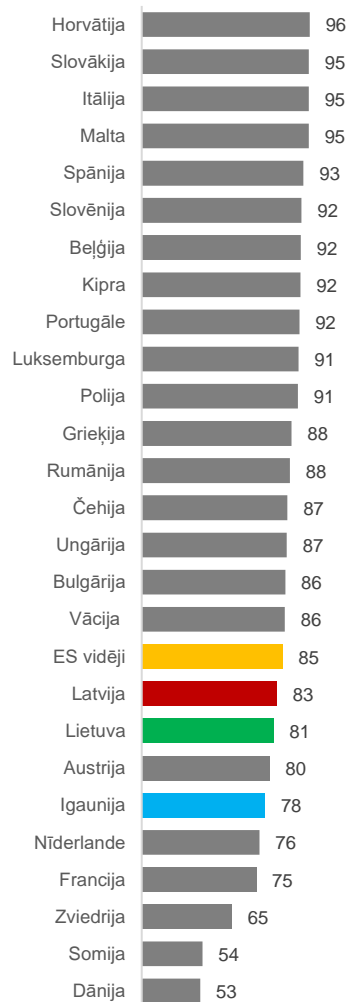

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS PAVADĪT LAIKU AR DRAUGIEM
(VECUMS 15-25)

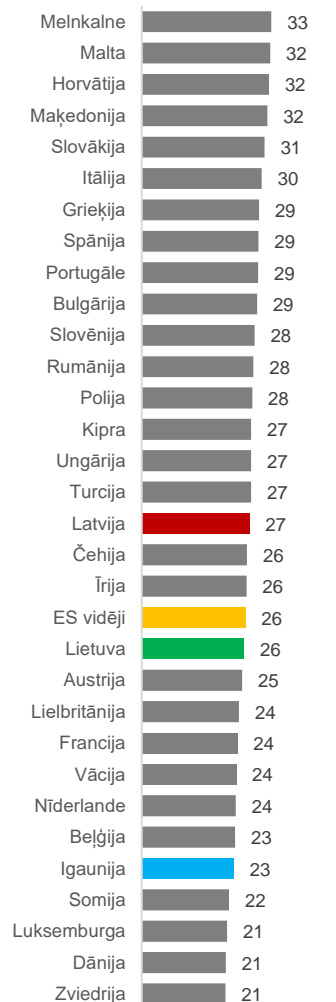

ĢIMENE & VIENAUDŽI: STARPTAUTISKS SALĪDZINĀJUMS (kur pieejams)

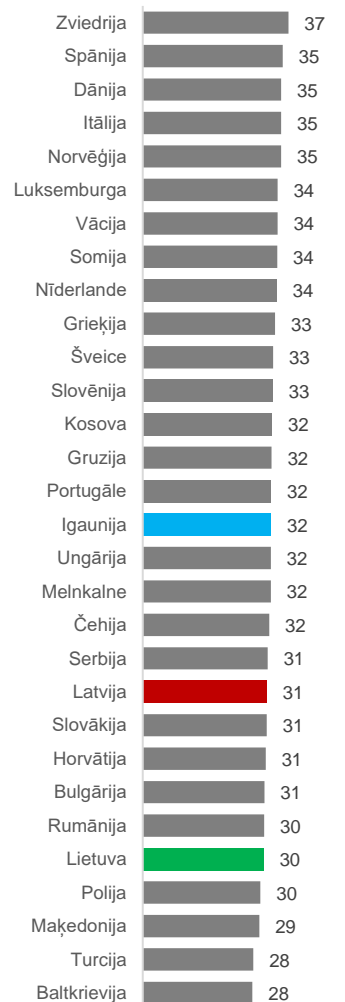
16-24 gadīgie, kas dzīvo kopā ar vecākiem (2017; Eurostat)

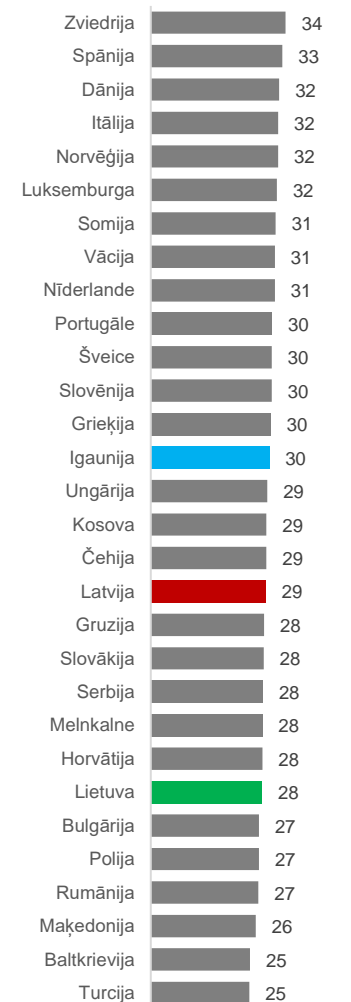
Vidējais vecums, kad jaunieši uzsāk patstāvīgu dzīvi, atstājot vecāku mājsaimniecību (2017; Eurostat)

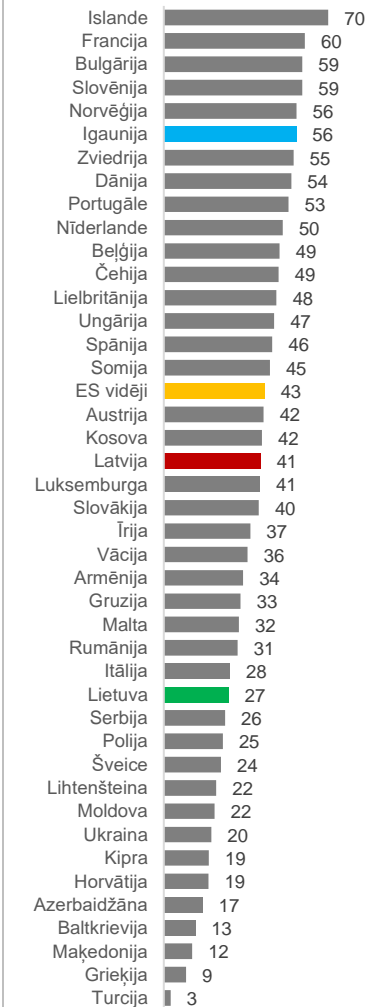
Pirmajā laulībā stājušos vidējais vecums: Vīrieši (2016; Eurostat)

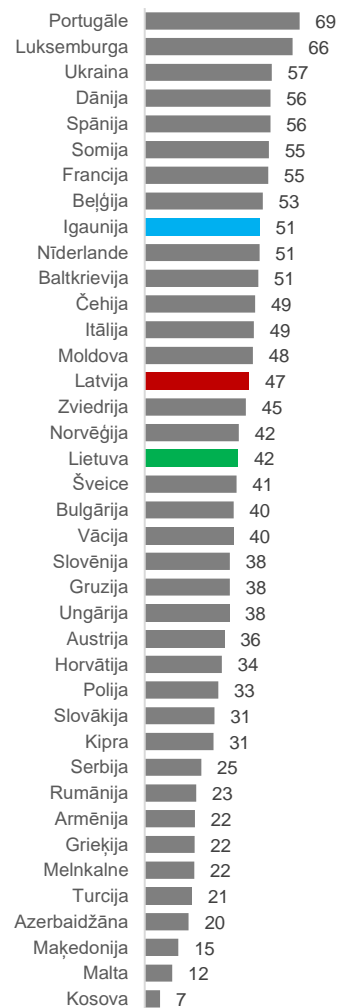
Pirmajā laulībā stājušos vidējais vecums: Sievietes (2016; Eurostat)

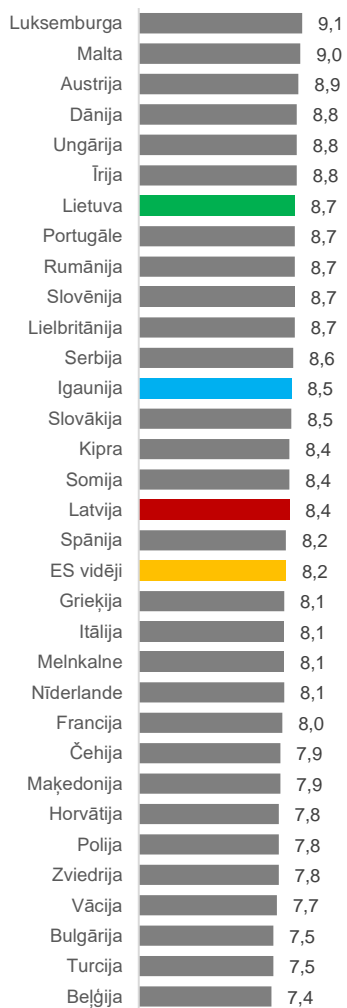
Ārpus laulības dzimušo īpatsvars (2016; Eurostat)

**Šķiršanos skaits uz 100 laulībām
(2016; Eurostat)**

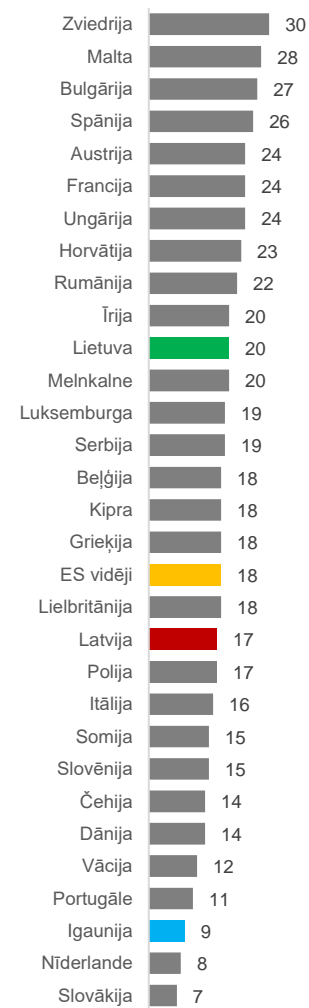
**Cik apmierināts esat ar savu
ģimenes dzīvi? (Vidējais 10-punktu
skalā; vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

**Man ir grūti tikt galā ar nopietnām
problēmām savā dzīvē (Pilnībā vai
drīzāk piekrīt; vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

**Ja mani piemeklē neveiksme,
parasti pāiet ilgs laiks, līdz dzīve
atgriežas normālās sliedēs (Pilnībā
vai drīzāk piekrīt; vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

Materiālā un sociālā labklājība

- Visas trīs Baltijas valstis raksturo augstāks nekā ES vidēji ienākumu nevienlīdzības rādītājs. Augstākais tas ir Lietuvai, zemākais Igaunijai.
- Igaunijā un Latvijā aptuveni katrs ceturtais jauniešs ir pakļauts nabadzības vai sociālās atstumtības riskam, un katrs piektais - nabadzības riskam.
- Ja ES vidēji 13% 18-24 gadīgo jauniešu novērtē, ka viņu mājsaimniecībām ir grūtības "savilkt kopā galus", tad Baltijas valstīs šādu jauniešu īpatsvars ir zemāks – Latvijā un Lietuvā 8%, Igaunijā 6%.
- Latvijā 13% 18-24 gadīgo jauniešu ir bijuši komunālo maksājumu parādi un 12% parādi, kas saistīti ar neoficiāliem aizņēmumiem no draugiem vai radiem. Baltijas valstu vidū tie ir augstākie rādītāji, kā arī tie ir izteikti augstāki rādītāji nekā ES valstīs vidēji.
- Latvijā un Igaunijā aptuveni katrs desmitais jauniešs novērtējis, ka nevar atļauties iegādāties jaunu apģērbu (un tas ir ES valstu vidējā rādītāja līmenī), bet Lietuvā – katrs ceturtais.
- Apmierinātības ar savu pašreizējo dzīves līmeni rādītāji visās trīs Baltijas valstīs ir nedaudz zemāki nekā ES valstīs vidēji. Tai pat laikā ļoti atšķirīgi ir jauniešu vērtējumi par apmierinātību ar saviem ienākumiem – ja Igaunijā 67% ir apmierināti, tad Latvijā 52% un Lietuvā tikai 27%. Ar šiem rādītājiem korelē arī jauniešu vērtējumi par iespējām dzīvē gūt finansiālos panākumus – Igaunijā par to pārliecināti 72% jauniešu, Latvijā 59%, bet Lietuvā tikai 53%.
- Augstāk tiek vērtētas savas iespējas sasniegt panākumus dzīvē kopumā – Igaunijā 80% pozitīvo vērtējumu, Latvijā 76%, Lietuvā 67%.
- Interesanti, ka šiem rādītājiem nav tiešas korelācijas ar jauniešu bažām par saviem ienākumiem vecumdienās – Lietuvā jaunieši par to bažījās salīdzinoši vismazāk (lai gan savu esošo situāciju un nākotnes iespējas vērtē viskritiskāk). Salīdzinoši visbažīgākie šādā aspektā ir Latvijas jaunieši (un Latvija ir vienīgā no Baltijas valstīm, kurš šis rādītājs ir virs ES vidējā).
- Visās trīs Baltijas valstīs izteikti augsts ir to jauniešu īpatsvars, kuri uzskata, ka sabiedrībā ir saspīlētas attiecības starp dažādām sabiedrības grupām. Starp nabadzīgiem un bagātiem cilvēkiem spriedzi visvairāk izjūt jaunieši Lietuvā, starp etniskajām grupām Igaunijā, starp atšķirīgu seksuālo orientāciju grupām – arī Igaunijā. Pie tam – šie rādītāji ir augstāki nekā ES vidēji. Tai pat laikā Lietuvā ir izteikti zemāks nekā ES vidēji rādītājs jauniešu vērtējumam par spriedzi starp dažādām etniskajām grupām, bet Latvijā nedaudz zemāks nekā ES vidēji vērtējums par spriedzi starp atšķirīgu seksuālo orientāciju grupām.

MATERIĀLĀ & SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA

● Igaunija
 ● Latvija
 ● Lietuva
 ○ ES vidējais (kur pieejams)
 ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

DŽINI KOEFICIENTS (0-100)

15-24 GADĪGIE JAUNIEŠI, KAS PAKĻAUTI NABADZĪBAS VAI SOCIĀLĀS ATSTUMTĪBAS RISKAM

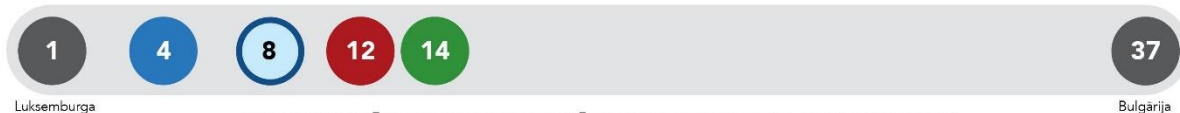
15-24 GADĪGIE JAUNIEŠI, KAS PAKĻAUTI NABADZĪBAS RISKAM

MATERIĀLI VAI SOCIĀLI NENODROŠINĀTO 15-24 GADĪGO JAUNIEŠU ĪPATSVARŠ

TRŪCĪGO 15-24 GADĪGO JAUNIEŠU ĪPATSVARŠ

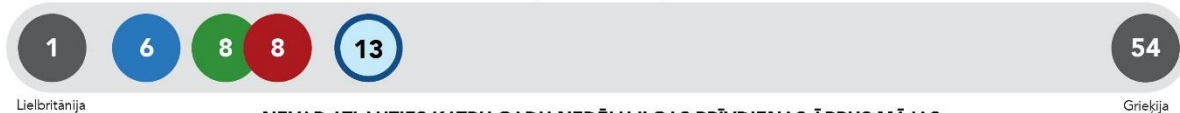
CIK APMIERINĀTS ESI AR SAVIEM IENĀKUMIEM (STIPENDIJA/ ALGA/ PABALSTI)? (APMIERINĀTS, 6-10 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 15-25)

CIK APMIERINĀTS ESAT AR SAVU PAŠREIZĒJO DZĪVES LĪMENI? (VIDĒJAIS 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 18-24)

PROBLĒMĀTISKI MĀJSAIMNIECĪBĀ "SAVILKT GALUS KOPĀ" (VECUMS 18-24)

NEVAR ATĻAUTIES KATRU GADU NEDĒĻU ILGAS BRĪVDIENAS ĀRPUS MĀJAS (VECUMS 18-24)

NEVAR ATĻAUTIES IEGĀDĀTIES JAUNU, NEVIS LIETOTU APĢĒRBU (VECUMS 18-24)

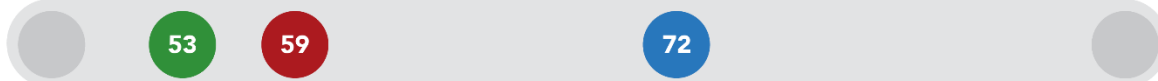
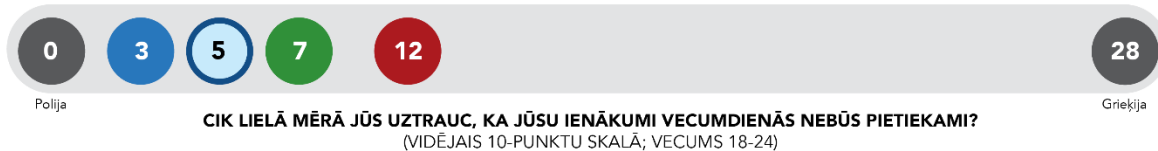
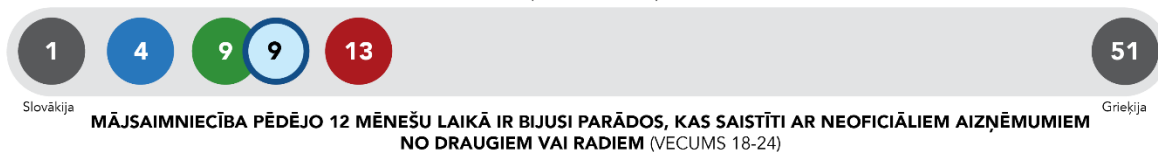

MATERIĀLĀ & SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA

● Igaunija
 ● Latvija
 ● Lietuva
 ● ES vidējais (kur pieejams)
 ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

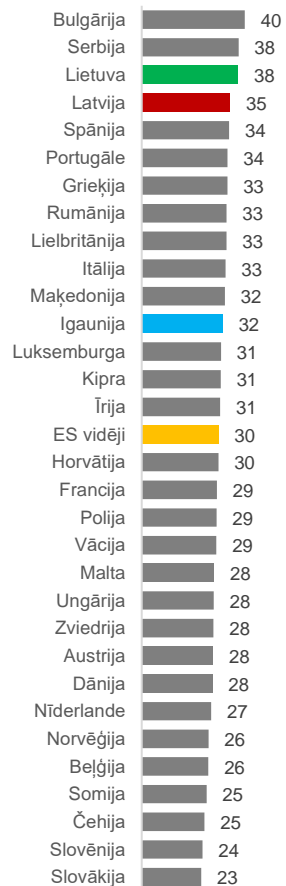

NEVAR ATĻAUTIES MALTĪTI AR GAŅU, VISTU VAI ZIVĪM KATRU OTRO DIENU, JA JŪS TO VĒLĒTOS
(VECUMS 18-24)

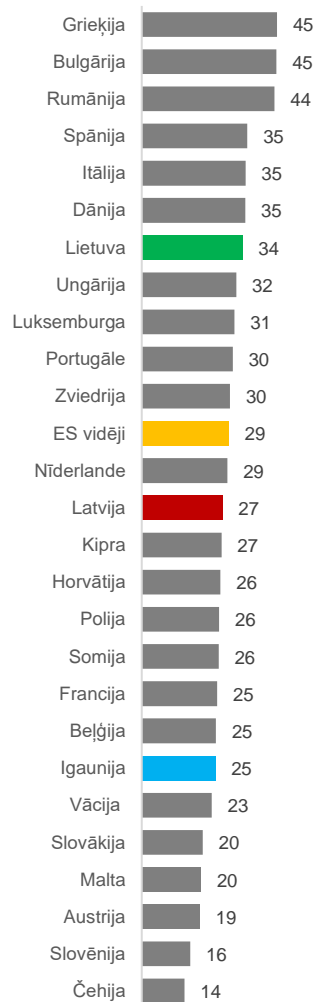
MATERIĀLĀ & SOCIĀLĀ LABKLĀJĪBA: STARPTAUTISKS SALĪDZINĀJUMS (kur pieejams)

Džini koeficients (0-100)
(2017; Eurostat)

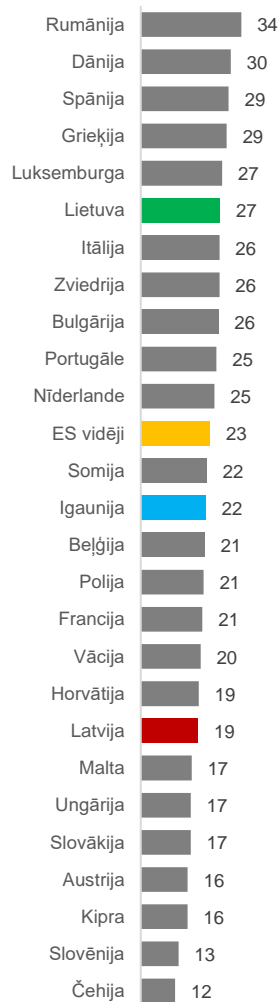

Raksturo ienākumu nevienlīdzību. Tas variē no 0 līdz 100. Džini koeficients ir 0, ja pastāv absolūta ienākumu vienlīdzība (t. i., visiem iedzīvotājiem ir vienādi ienākumi), bet, jo vairāk tas tuvojas 100, jo lielāka ir ienākumu nevienlīdzība.

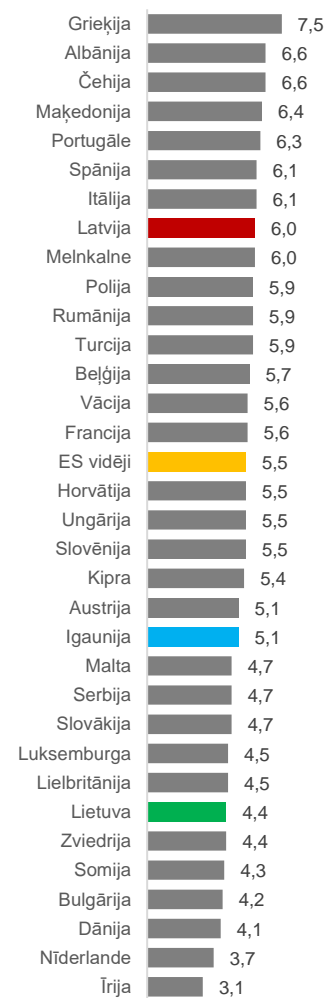
15-24 gadīgie jaunieši, kas pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam (2017; Eurostat)

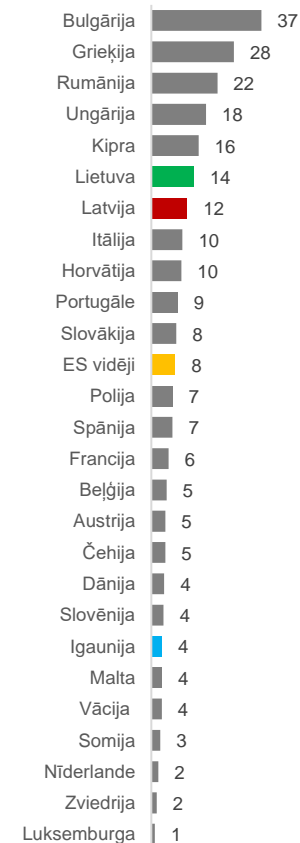
15-24 gadīgie jaunieši, kas pakļauti nabadzības riskam (2017; Eurostat)

Cik lielā mērā Jūs uztrauc, ka ienākumi vecumdienās nebūs pietiekami? (Vid. 10-punktu skalā; vecums 18-24) (2016; Eurofound)

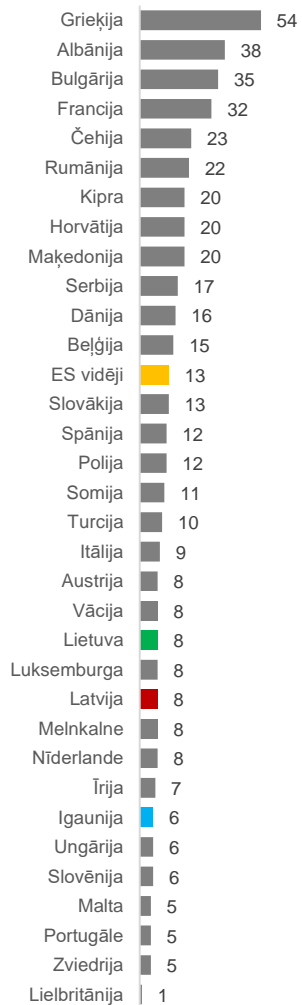

Trūcīgo 15-24 gadīgo jauniešu īpatsvars (2017; Eurostat)

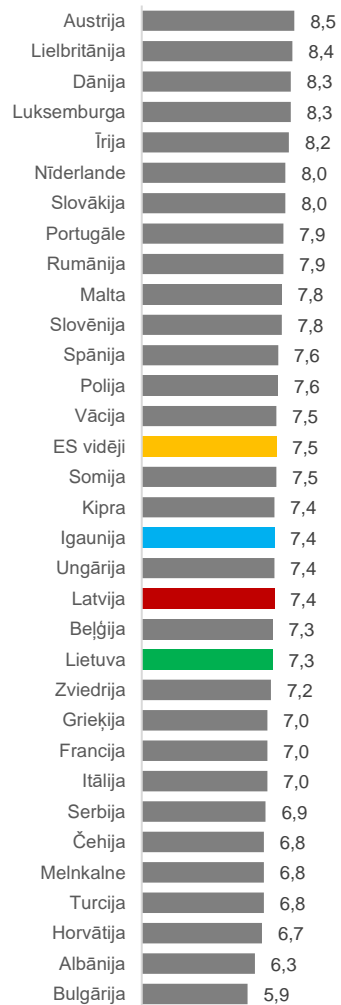

Iedzīvotāji, kuri nevar atļauties vismaz 4 no šīm 6 kategorijām: samaksāt par ūni, kredītu vai rēķiniem; mājokļa apkure; negaidītu izdevumu segšana; regulāri uzturēt lietotu gaļu vai proteīnus; doties atvaļinājumā; iegādāties televizoru; iegādāties ledusskapi; iegādāties auto, iegādāties telefonu.

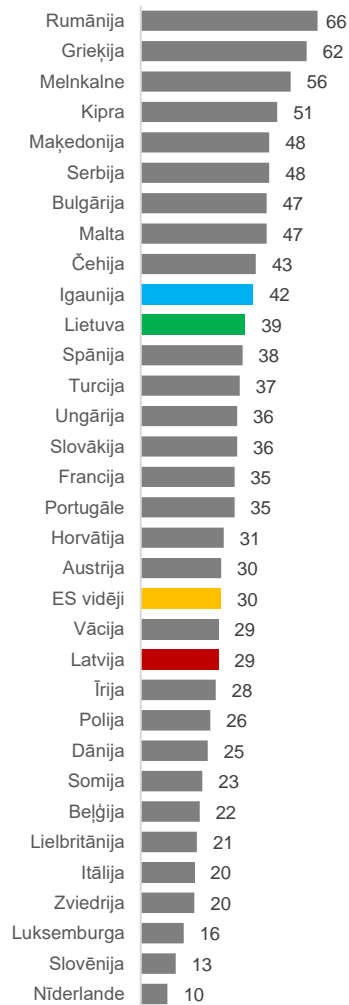
**Problemātiski mājāsaimniecībā
"savilkt galus kopā"
(vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

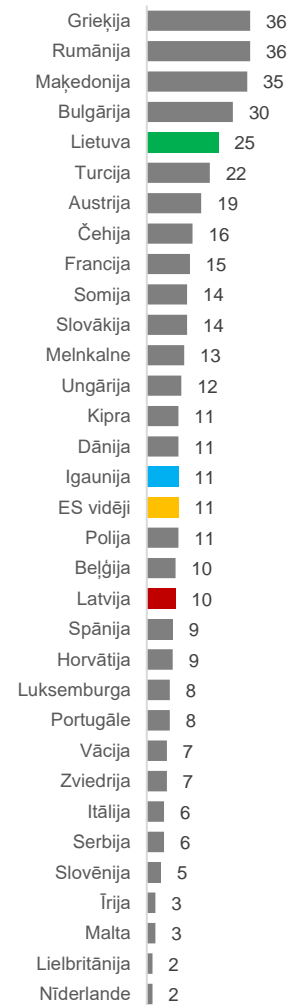
**Cik apmierināts esat ar savu
pašreizējo dzīves līmeni? (Vidējais
10-punktu skalā; vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

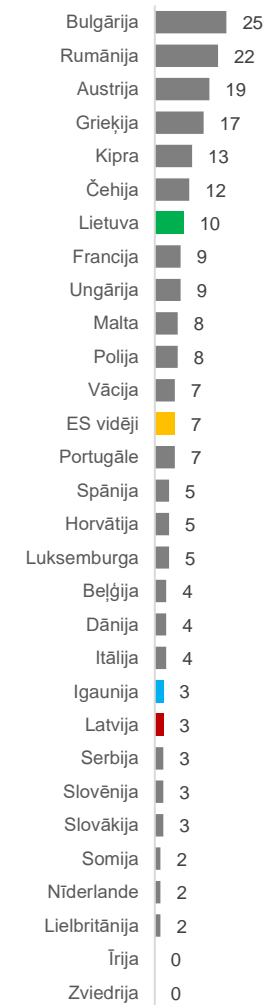
**Nevar atļauties katru gadu nedēļu
ilgas brīvdienas ārpus mājas
(vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

**Nevar atļauties iegādāties jaunu,
nevis lietotu apģērbu
(vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

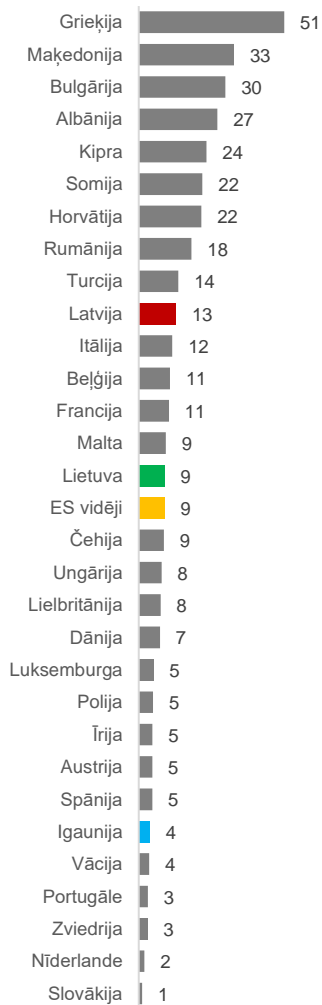
**Nevar atļauties maltīti ar gaļu, vistu
vai zivīm katru otro dienu, ja Jūs to
vēlētos (vecums 18-24)
(2016; Eurofound)**

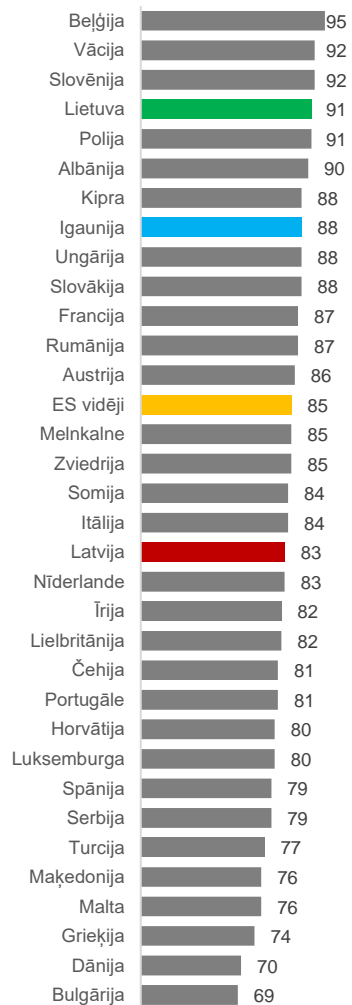
Mājsaimniecība pēd. 12 mēn. laikā ir bijusi parādos, kas saistīti ar neoficiāliem aizņēmumiem no draugiem vai radiem (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

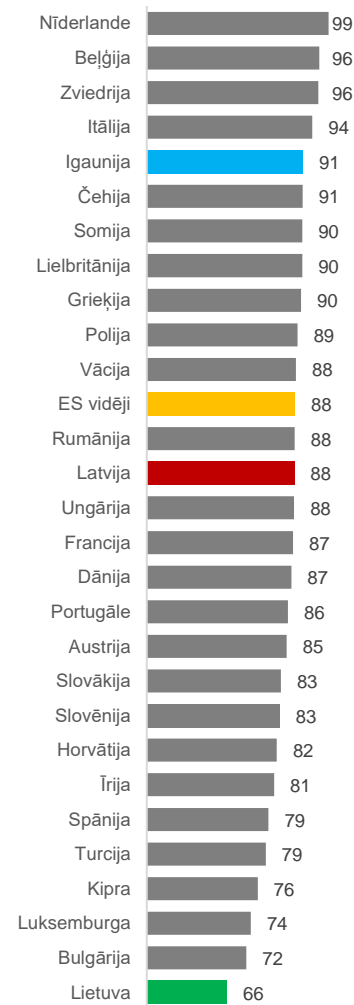
Mājsaimniecība pēdējo 12 mēnešu laikā ir bijusi komunālo pakalpojumu rēķinu parādos (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

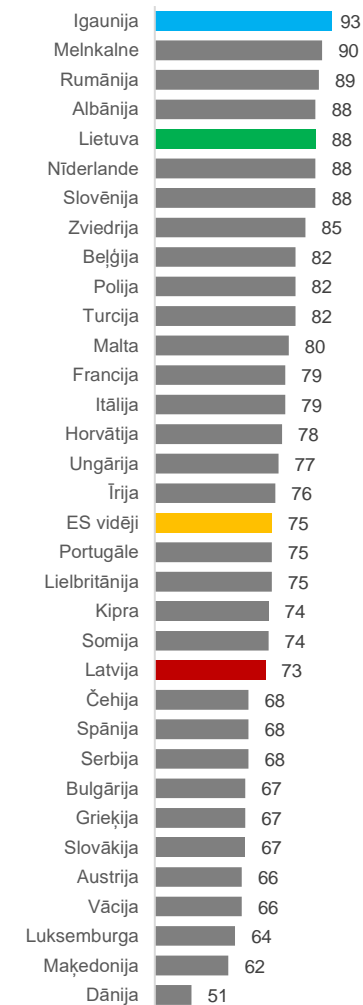
Mūsu valstī ir saspīlētas attiecības starp nabadzīgiem un bagātiem cilvēkiem (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Mūsu valstī ir saspīlētas attiecības starp dažādas rases un etniskajām grupām (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Mūsu valstī ir saspīlētas attiecības starp cilvēkiem ar atšķirīgu seksuālo orientāciju (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Mājoklis un vide

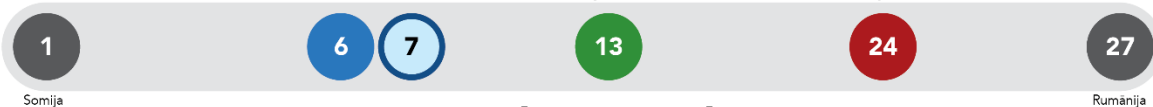
- Ja ES valstīs vidēji 7% jauniešu dzīvo ļoti sliktos sadzīves apstākļos (pārapdzīvotība, tekošs jumts, nav vannas/dušas, nav tualetes, pārāk tumšs mājoklis), tad Latvijas rādītājs ir viens no augstākajiem ES – katrs ceturtais jauniešs dzīvo šādos sliktos apstākļos. Lietuvas rādītājs ir 13%, bet Igaunijas 6%.
- Tas sasauca arī ar pašu jauniešu vērtējumu par savu mājokli – Latvijā tas ir salīdzinoši zemākais starp Baltijas valstīm, savukārt Igaunijā un Lietuvā tas ir arī zemāks nekā ES vidēji.
- Par to, ka mājoklis par pārāk šaurs, norāda katrs trešais jauniešs Latvijā, katrs ceturtais Lietuvā, un 28% Igaunijā.
- Ar savu apkaimi kā vietu dzīvošanai gan apmierināti ir visu trīs valstu jaunieši, visizteiktāk Lietuvas. Pie tam – visu trīs valstu rādītāji ir augstāki nekā ES vidējie indikatori.
- Tai pat laikā salīdzinoši liels ir to jauniešu īpatsvars, kuri savu pašvaldību nevērtē kā jauniešiem draudzīgu. Latvijā kā jauniešiem draudzīgu savu pašvaldību vērtē 72%, Igaunijā 62%, bet Lietuvā tikai 51%.
- Tāpat salīdzinoši zemi ir jauniešu vērtējumi par personīgo drošību savā apkaimē pēc tumsas iestāšanās. Ja ES valstīs vidēji 72% jauniešu jūtas droši diennakts tumšajā laikā savā apkaimē, tad Igaunijā 65%, Lietuvā 59%, bet Latvijā tikai 54%.
- Igaunijā un Latvijā kopumā 81%-82% jauniešu jūtas apmierināti ar savu personīgo drošību internetā, kamēr Lietuvā šis rādītājs ir izteikti zemāks (58%).
- Tai pat laikā Latvijā 12% jauniešu novērtē, ka ir piedzīvojuši aizskaršanu internetā. Lietuvā šis rādītājs ir tikai 3%, bet Igaunijā 0%.

MĀJOKLIS & VIDE

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

15-24 GADĪGIE JAUNIEŠI, KAS DZĪVO ĻOTI SLIKTOS SADZĪVES APSTĀKĻOS

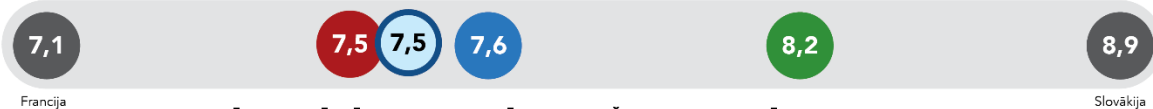
CIK APMIERINĀTS ESAT AR SAVU MĀJOKLI?
(VIDĒJAIS 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 18-24)

PROBLĒMAS AR MĀJOKLI: ŠAURĪBA
(VECUMS 18-24)

CIK APMIERINĀTS ESAT AR SAVU APKAIMI KĀ VIETU DZĪVOŠANAI?
(VIDĒJAIS 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 18-24)

KĀ TU NOVĒRTĒTU, CIK DRAUDZĪGA JAUNIEŠIEM IR TAVA PILSĒTA/TAVS PAGASTS?
(DRAUDZĪGA, 6-10 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 15-25)

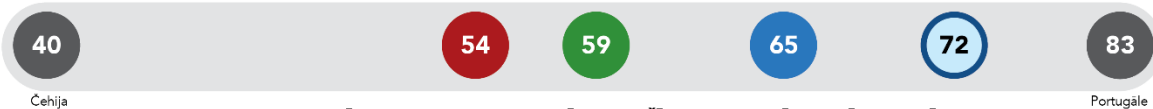

GRŪTĪBAS PIEKĻŪT ATPŪTAS UN ZAĻAJĀM ZONĀM

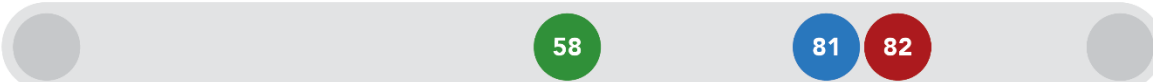
(FIZISKĀS PIEEJAMĪBA, ATTĀLUMA, DARBA LAIKA VAI CITU IEMESLU DĒĻ) (ĻOTI VAI DIEZGAN GRŪTI; VECUMS 18-24)

ES JŪTOS DROŠI, KAD PĒC TUMSAS IESTĀŠANĀS VIENATNĒ PASTAIGĀJOS ŠAJĀ APKAIMĒ
(PILNĪBĀ VAI DRĪŽĀK PIEKRĪT; VECUMS 18-24)

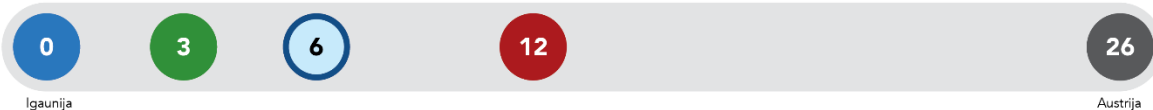

CIK APMIERINĀTS ESI AR SAVU PERSONĪGO DROŠĪBU INTERNETĀ, SOCIĀLAJOS TĪKĻOS?
(APMIERINĀTS, 6-10 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 15-25)

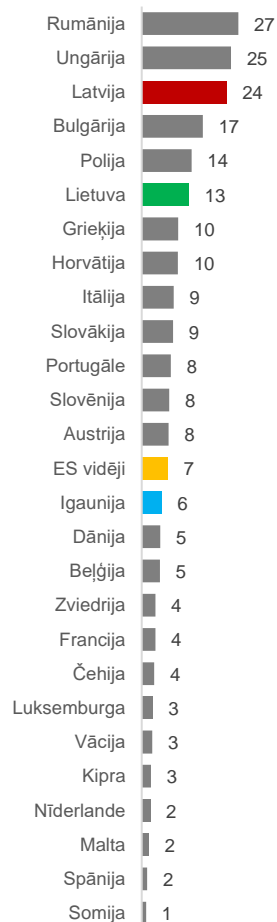
PĒDĒJO 12 MĒNEŠU LAIKĀ PIEREDZĒJIS AIZSKARŠANU INTERNETĀ

(VECUMS 18-24)

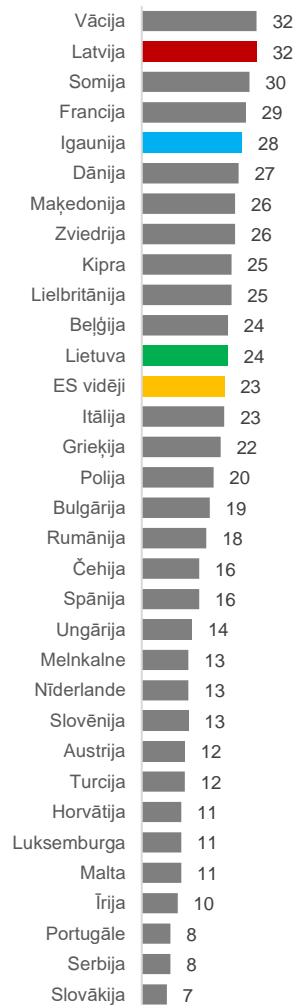
MĀJOKLIS & VIDE: STARPTAUTISKS SALĪDZINĀJUMS (kur pieejams)

15-24 gadīgie jaunieši, kas dzīvo ļoti sliktos sadzīves apstākļos (2017; Eurostat)

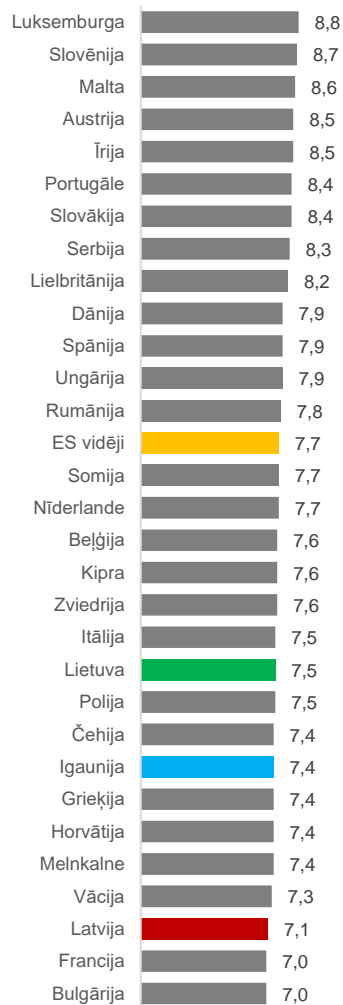

Iedzīvotāji, kuri dzīvo mājoklī, ko raksturo: pārāpdzīvotība, tekošs jumts, nav vannas/dušas, nav tualetes, pārāk tumšs mājoklis.

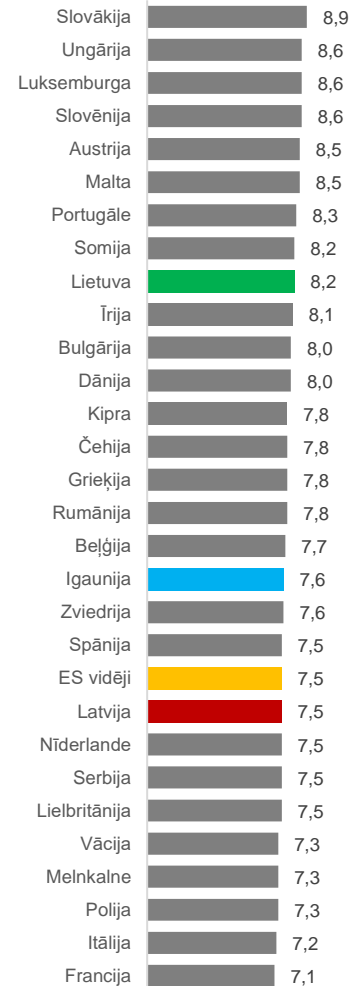
Problēmas ar mājokli: Šaurība (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

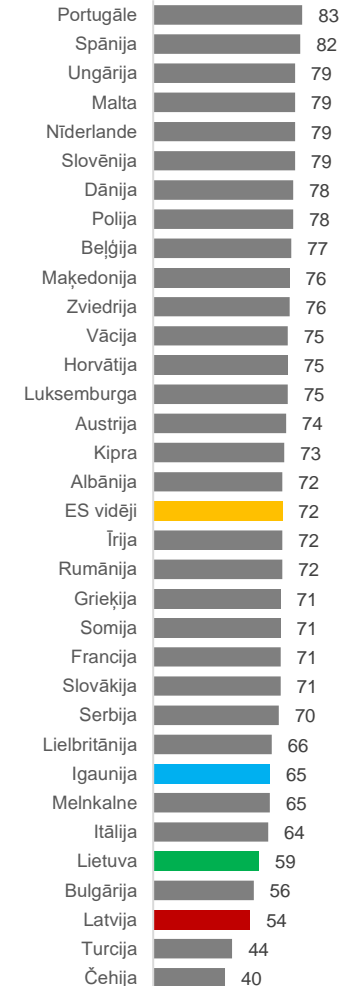
Cik apmierināts esat ar savu mājokli? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Cik apmierināts esat ar savu apkaimi kā vietu dzīvošanai? (Vid. 10-punktu skalā; vecums 18-24) (2016; Eurofound)

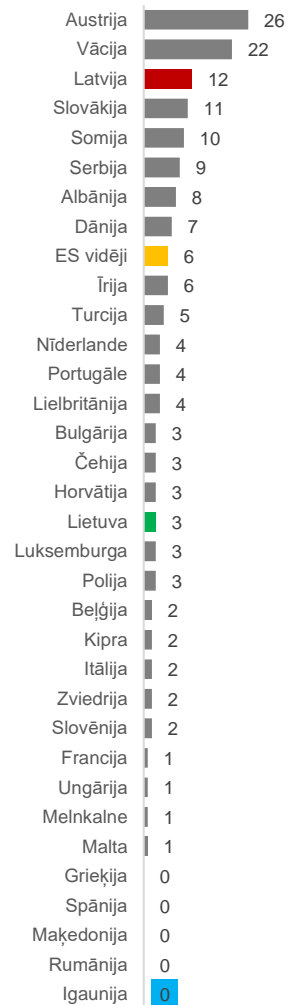
Es jūtos droši, kad pēc tumsas iestāšanās vienatnē pastaigājos šajā apkaimē (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Grūtības piekļūt atpūtas un zaļajām zonām (fiziskās pieejamība, attāluma, darba laika vai citu iemeslu dēļ) (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Pēdējo 12 mēnešu laikā pieredzējis aizskaršanu internetā (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Nodarbinātība un uzņēmējdarbība

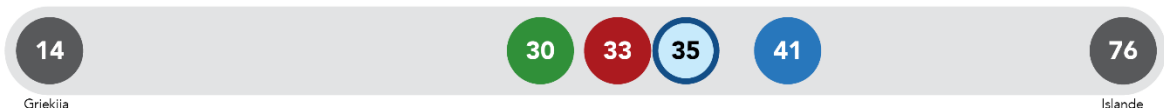
- Nodarbināto 15-24 gadīgo jauniešu īpatsvars Igaunijā ir lielāks (41%) nekā ES vidēji (35%), bet Latvijā un Lietuvā – zemāks (attiecīgi 33% un 30%).
- Savukārt jauniešu bezdarba rādītājs Igaunijā un Lietuvā ir izteikti zemāks nekā ES vidēji (12%-13% un 17%), kamēr Latvijā – ES vidējā līmenī (17%).
- Tādu jauniešu, kuri nestrādā un nemācās (NEET jaunieši), īpatsvars Baltijas valstīs ir aptuveni līdzīgs – Lietuvā un Igaunijā 9%, Latvijā 10%, un tas ir nedaudz mazāk nekā ES vidēji (11%).
- Ar savu esošo darbu Igaunijas un Latvijas jaunieši ir izteikti apmierināti, kamēr Lietuvas jauniešu vērtējumi ir zemāki nekā ES valstīs vidēji.
- Tai pat laikā atšķirīgi katrā no Baltijas valstīm jaunieši vērtē savas iespējas nodarbinātības un uzņēmējdarbības aspektā. Vispozitīvāk savas iespējas vērtē jaunieši Igaunijā, bet izteikti negatīvāk jaunieši Lietuvā. Īpaši kritiski ir jauniešu vērtējumi par iespējām nodarboties ar uzņēmējdarbību – to, ka viņiem ir šādas iespējas, novērtē 46% igauņu, 35% latviešu un tikai 20% lietuviešu. Tāpat salīdzinoši kritiski tiek vērtētas arī iespējas atrast tādu darbu, kas pašiem patīk – par to optimistiski ir 60% jauniešu Igaunijā, 48% Latvijā un tikai 36% Lietuvā.
- Salīdzinoši pozitīvāk tiek vērtētas iespējas izvēlēties profesiju/nodarbošanos, kura pašam patīk – to pozitīvi vērtē 73% igauņu, 67% latviešu, 62% lietuviešu jaunieši.

NODARBINĀTĪBA & UZŅĒMĒJDARBĪBA

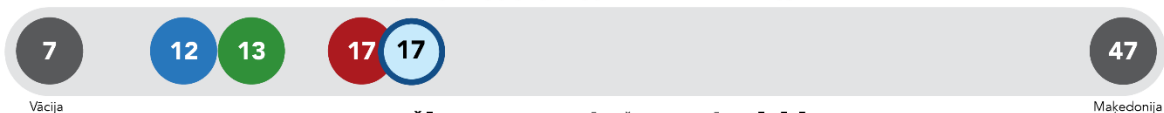
● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

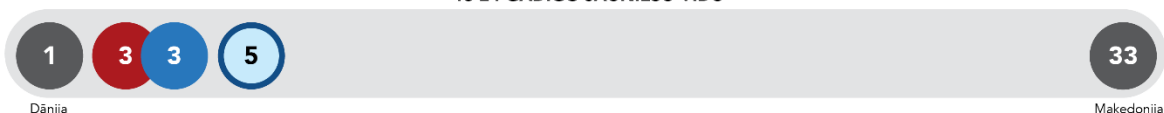
NODARBINĀTO 15-24 GADĪGO JAUNIEŠU ĪPATSVARŠ

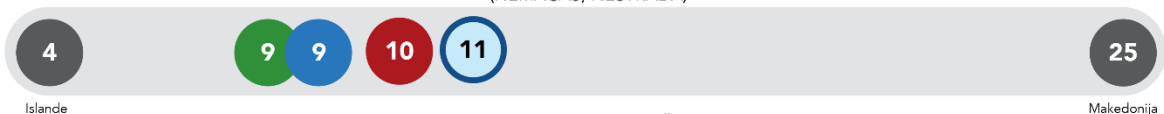
15-24 GADĪGO JAUNIEŠU BEZDARBA RĀDĪTĀJS

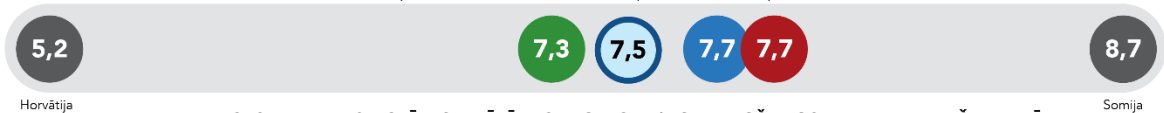
ILGSTOŠĀ BEZDARBA (12 MĒNEŠI UN VAIRĀK) RĀDĪTĀJS 15-24 GADĪGO JAUNIEŠU VIDŪ

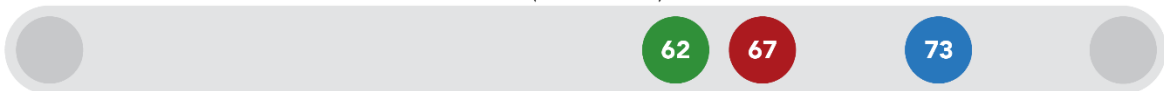
15-24 GADĪGO JAUNIEŠU NEET RĀDĪTĀJS (NEMĀCĀS, NESTRĀDĀ)

CIK APMIERINĀTS ESAT AR SAVU PAŠREIZĒJO DARBU? (VIDĒJAIS 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 18-24)

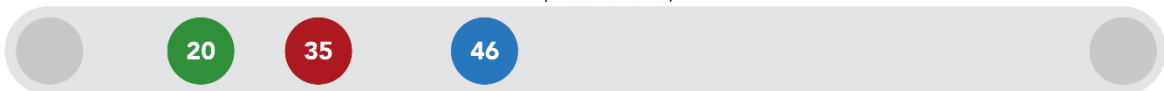
MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS IZVĒLĒTIES PROFESIJU/NODARBOŠANOS, KURA MAN PAŠAM PATĪK (VECUMS 15-25)

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS ATRAST DARBU, KAS MAN PATĪK (VECUMS 15-25)

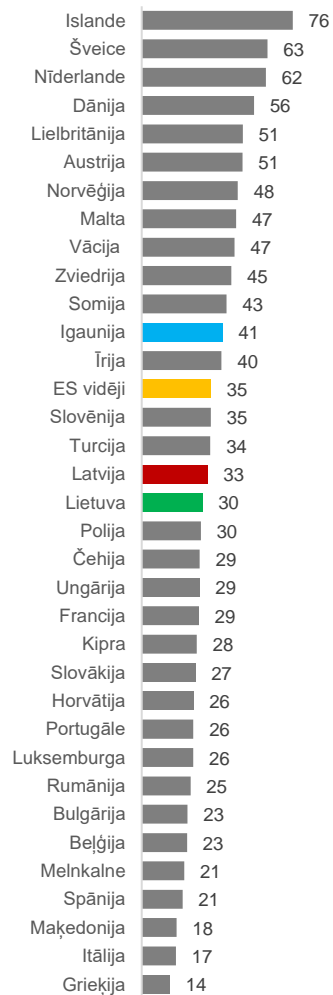

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS NODARBOTIES AR UZŅĒMĒJDARBĪBU (VECUMS 15-25)

NODARBINĀTĪBA & UZŅĒMĒJDARBĪBA: STARPTAUTISKS SALĪDZINĀJUMS (kur pieejams)

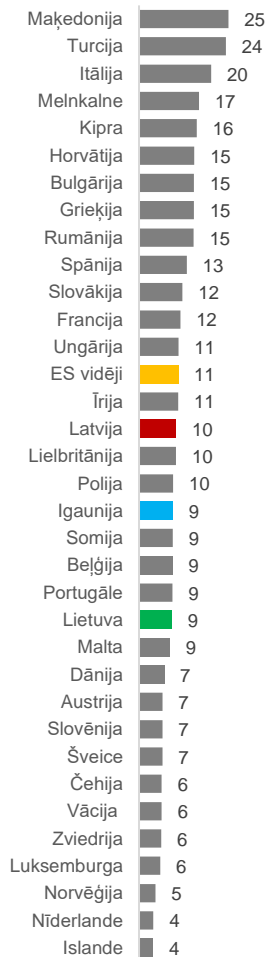
Nodarbināto 15-24 gadīgo jauniešu īpatsvars (2017; Eurostat)

15-24 gadīgo jauniešu bezdarba rādītājs (2017; Eurostat)

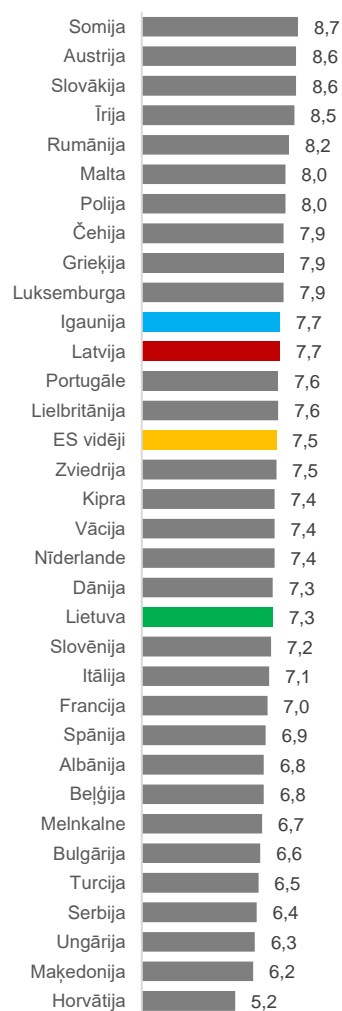

15-24 gadīgo jauniešu NEET rādītājs (nemācās, nestrādā) (2017; Eurostat)

Jaunieši, kuri nestrādā un nemācās, tai skaitā kursos, semināros, apmācībās u.tml.

Cik apmierināts esat ar savu pašreizējo darbu? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24) (2016; Eurofound)

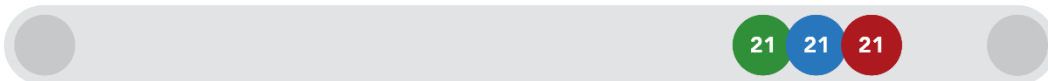
Līdzdalība

- Vērtējot savas iespējas piedalīties dažādās sabiedriskās un brīvā laika aktivitātēs, jaunieši Igaunijā sniedz izteikti pozitīvākus vērtējumus, bet Lietuvā – izteikti kritiskākus. Visās trīs valstīs salīdzinoši pozitīvāki ir jauniešu vērtējumi par iespējām apmeklēt kultūras un izklaides pasākumus, pavadīt brīvo laiku atbilstoši savām vēlmēm, iespējām nodarboties ar sev tīkamiem vaļaspriekiem, veikt brīvprātīgo darbu.
- Savukārt kritiski tiek vērtētas iespējas iesaistīties politisko organizāciju un partiju darbībā, ietekmēt savas pašvaldības lēmumus, kā arī ietekmēt lēmumus savā skolā vai augstskolā.
- Igaunijā jaunieši bijuši izteikti pozitīvāk vērtējoši arī par iespējām iesaistīties amatiermākslas kolektīvos, veikt brīvprātīgo darbu, brīvi paust savu viedokli un vērtējumu.
- Visu trīs valstu jaunieši ir aktīvi kultūras un izklaides pasākumu apmeklētāji, interešu pulciņu un klubu apmeklētāji, piedalījušies skolas vai augstskolas pasākumos, ceļojuši savā valstī un ārvalstīs, kā arī piedalījušiesursos, semināros, apmācībās.
- Savukārt salīdzinoši retāk jaunieši piedalās politikajās partijās, jauniešu centros un klubos, jauniešu domēs, projektu konkursos.
- Lai gan dati liecina, ka jaunieši ir aktīvi dažādās aktivitātēs, tomēr vienlaikus liela daļa jauniešu arī tomēr novērtē, ka viņiem reti ir laiks darīt to, ko patiešām vēlas – Igaunijā šādu vērtējumu snieguši 17% jauniešu, bet Latvijā un Lietuvā pat 38%-39%, kas ir izteikti kritiskāks vērtējums, nekā ES valstīs vidēji (32%).
- Tāpat dati liecina, ka Igaunijā un Lietuvā ir augsts to jauniešu īpatsvars (attiecīgi 35% un 45%), kuri novērtē, ka viņiem ir grūtības piekļūt kino, teātrim, kultūras centram fiziskās pieejamības, finanšu resursu vai citu iemeslu dēļ. Latvijā šis rādītājs ir zemāks, lai gan arī salīdzinoši augsts (27%).
- Dati arī liecina, ka Igaunijas un Lietuvas jaunieši ir aktīvāki nekā Latvijas jaunieši sabiedriski politisko jautājumu apspriešanā internetā, kā arī biežāk ir izmantojuši interneta konsultācijas vai balsošanu sabiedriskos vai politiskos jautājumos. Savukārt ar valsts iestādēm internetā biežāk sazinājušies jaunieši Igaunijā un Latvijā, bet izteikti retāk – Lietuvā. Tai pat laikā visu trīs Baltijas valstu rādītāji šādā aspektā ir augstāki nekā ES vidējie.

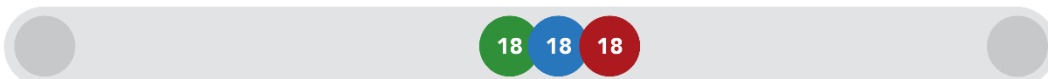
LĪDZDALĪBA

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

MINIMĀLAIS VECUMS, KAD PERSONA VAR TIKT IEVĒLĒTA

BALSSTIESĪBU VECUMS PARLAMENTA VĒLĒŠANĀS

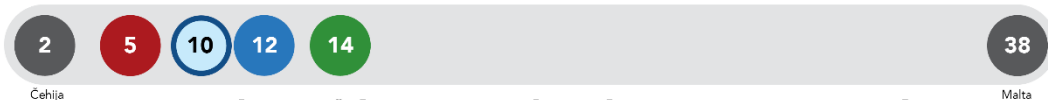
BALSSTIESĪBU VECUMS PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANĀS

16-24 GADĪGO ĪPATSVARŠ, KURI NEVAR ATĻAUTIES REGULĀRI PIEDALĪTIES BRĪVĀ LAIKA AKTIVITĀTĒS

16-24 GADĪGO JAUNIEŠU ĪPATSVARŠ, KAS IR IZMANTOJUŠI INTERNETA KONSULTĀCIJAS VAI BALSOŠANU SABIEDRISKOS VAI POLITISKOS JAUTĀJUMOS (PILSĒTVIDES PLĀNOŠANA, PETĪCIJU PARAKSTĪŠANA U.C.)

16-24 GADĪGO JAUNIEŠU ĪPATSVARŠ, KAS SOCIĀLAJOS TĪKĻOS, BLOGOS VAI CITUR INTERNETĀ PUBLICĒ VIEDOKĻUS PAR SABIEDRISKIEM VAI POLITISKIEM JAUTĀJUMIEM

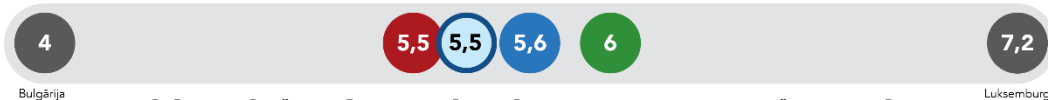
16-24 GADĪGO JAUNIEŠU ĪPATSVARŠ, KAS INTERNETĀ IR SAZINĀJUŠIES AR VALSTS IESTĀDĒM

SAVĀ IKDIENAS DŽĪVĒ MAN RETI IR LAIKS DARĪT TO, KO PATIEŠĀM VĒLOS (PILNĪBĀ VAI DRĪZĀK PIEKRĪT; VECUMS 18-24)

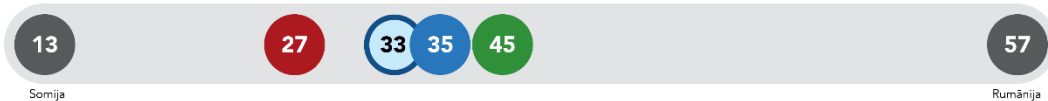
KOPUMĀ, CIK APMIERINĀTS ESAT AR TO, KĀ MŪSU VALSTĪ DARBOJAS DEMOKRĀTIJA? (VIDĒJAIS 10-PUNKTU SKALĀ; VECUMS 18-24)

PĒDĒJO 12 MĒNEŠU LAIKĀ IR PARAKSTĪJIS PETĪCIJU, IESKAITOT E-PASTA VAI TIEŠSAISTES PETĪCIJU (VECUMS 18-24)

GRŪTĪBAS PIEKLŪT KINO, TEĀTRIM, KULTŪRAS CENTRAM (FIZISKĀS PIEEJAMĪBA, ATTĀLUMA, DARBA LAIKA VAI CITU IEMESLU DĒĻ) (ĻOTI VAI DIEZGAN GRŪTI; VECUMS 18-24)

LĪDZDALĪBA

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

VAI PĒDĒJĀ GADA LAIKĀ ESI PIEDALĪJIES ŠĀDĀS AKTIVITĀTĒS? (VECUMS 15-25)

KULTŪRAS UN IZKLAIDES PASĀKUMI

83 84 85

SKOLAS/AUGSTSKOLAS PASĀKUMI

62 80 87

CEĻOŠANA SAVĀ VALSTĪ

64 77 87

CEĻOŠANA ĀRVALSTĪS

50 55 68

INTEREŠU PULCIŅI, KLUBI

44 48 71

KURSI, SEMINĀRI, APMĀCĪBAS, TĀLĀKIZGLĪTĪBA (TAI SKAITĀ INTERNETĀ)

42 46 63

BRĪVPRĀTĪGAIS DARBS

34 47 63

MĀKSLINIECISKĀ PAŠDARBĪBA, AMATIERMĀKSĻA (KORIS, DEJU KOLEKTĪVI, MŪZIKAS KOLEKTĪVI U.TML.)

41 45 58

VIDES SAKOPŠANAS TALKAS

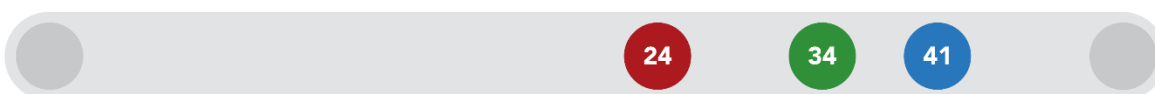
38 41 49

LĪDZDALĪBA

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

VAI PĒDĒJĀ GADA LAIKĀ ESI PIEDALĪJIES ŠĀDĀS AKTIVITĀTĒS? (VECUMS 15-25)

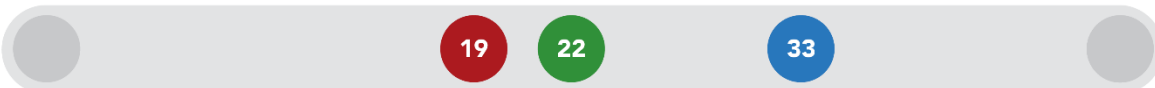
JAUNIEŠU PROJEKTI

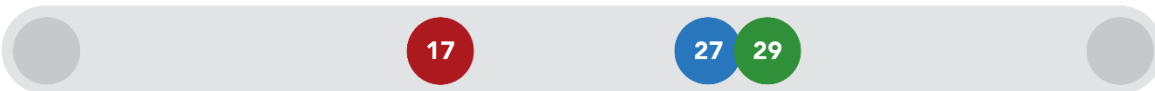
JAUNATNES ORGANIZĀCIJAS

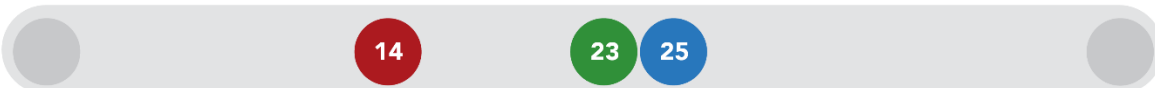
JAUNIEŠU CENTRI/KLUBI

NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS

SKOLĒNU/STUDENTU PARLAMENTS/PAŠPĀRVALDE

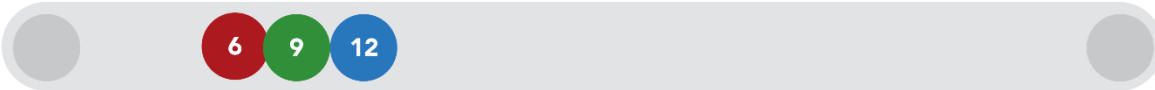

PROJEKTU KONKURSI

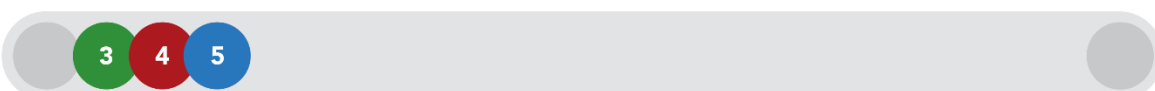
(UZŅĒMĒJDARBĪBAI, SOCIĀLIEM PROJEKTIEM U.TML.)

JAUNIEŠU DOME

POLITISKĀS PARTIJAS

LĪDZDALĪBA

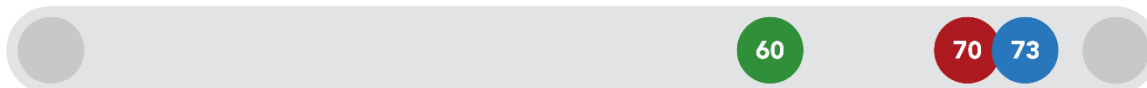
● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS... (VECUMS 15-25)

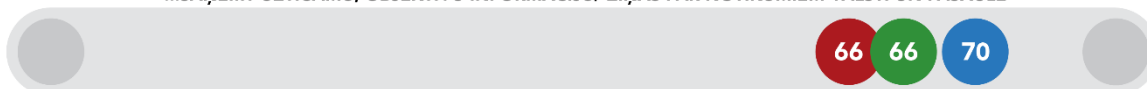
...BRĪVI PAUST SAVU VIEDOKLI, VĒRTĒJUMU, UZSKATUS

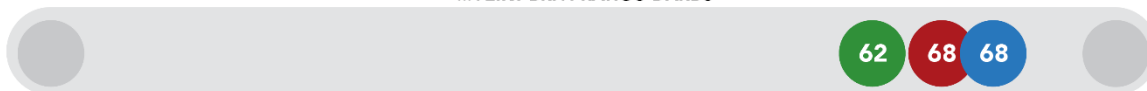
...APMEKLĒT KULTŪRAS UN IZKLAIDES PASĀKUMUS

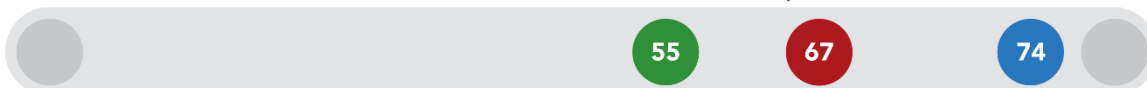
...SAŅEMT UZTICAMU, OBJEKTĪVU INFORMĀCIJU/ ZIŅAS PAR NOTIKUMIEM VALSTĪ UN PASAULĒ

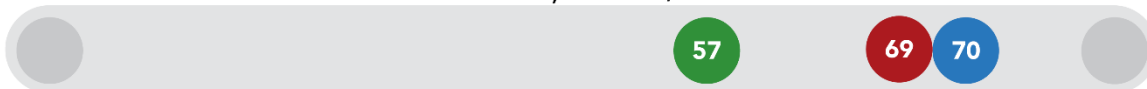
...VEIKT BRĪVPRĀTĪGO DARBU

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS PAVADĪT BRĪVO LAIKU TĀ, KĀ ES TO VĒLOS

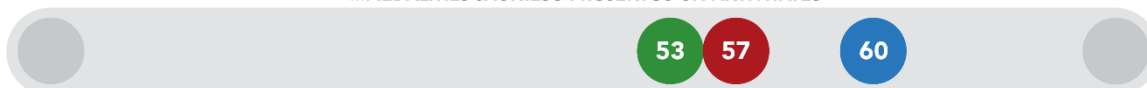
...NODARBOTIES AR VAĻASPRIEKIEM, KURI MAN PATĪK

...IESAISTĪTIES AMATIERMĀKSLAS KOLEKTĪVOS, MĀKSLINIECISKAJĀ PAŠDARBĪBĀ

...PIEDALĪTIES JAUNIEŠU PROJEKTOS UN AKTIVITĀTĒS

...IESAISTĪTIES JAUNIEŠU/JAUNATNES ORGANIZĀCIJU DARBĪBĀ

LĪDZDALĪBA

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS... (VECUMS 15-25)

...CEĻOT, IEPAŽĪT CITAS KULTŪRAS, VALSTIS

...IESAISTĪTIES NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU DARBĪBĀ

...IETEKMĒT LĒMUMUS SAVĀ SKOLĀ/AUGSTSKOLĀ

...IESAISTĪTIES POLITISKO ORGANIZĀCIJU, PARTIJU DARBĪBĀ

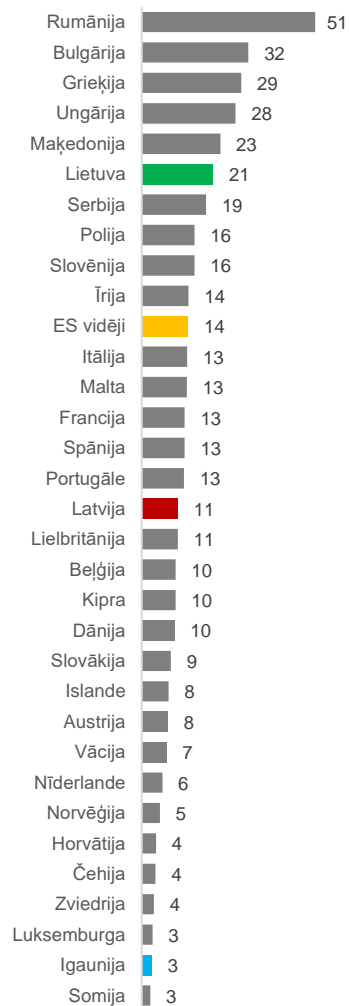

...IETEKMĒT SAVAS PAŠVALDĪBAS LĒMUMUS

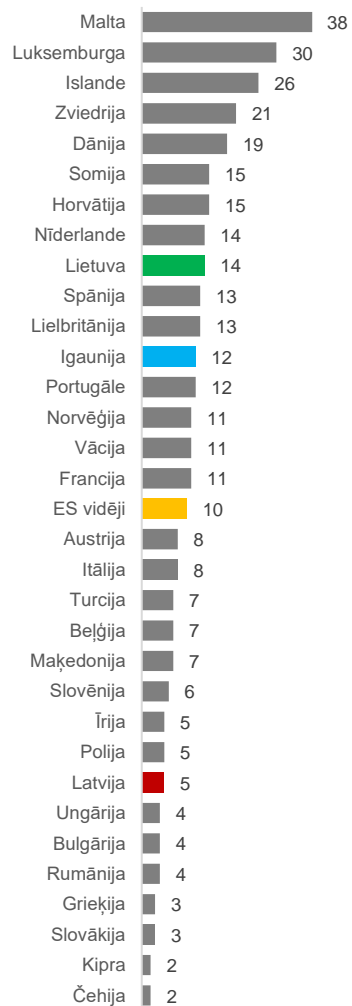

LĪDZDALĪBA: STARPTAUTISKS SALĪDZINĀJUMS (kur pieejams)

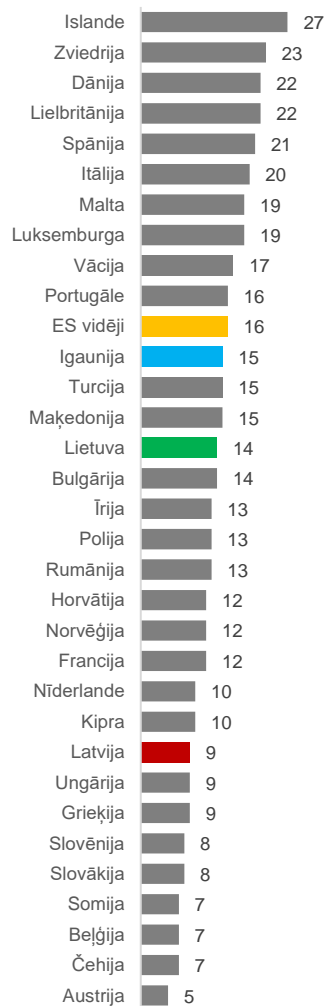
16-24 gadīgo īpatsvars, kuri nevar atļauties regulāri piedalīties brīvā laika aktivitātēs (2015; Eurostat)

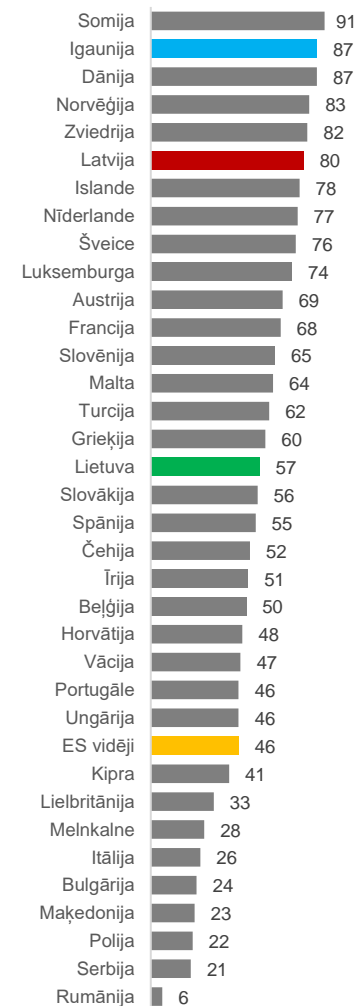
16-24 g. īpatsvars, kas izmantojuši interneta konsultācijas vai balsošanu sabiedriskos jautājumos (2017; Eurostat)

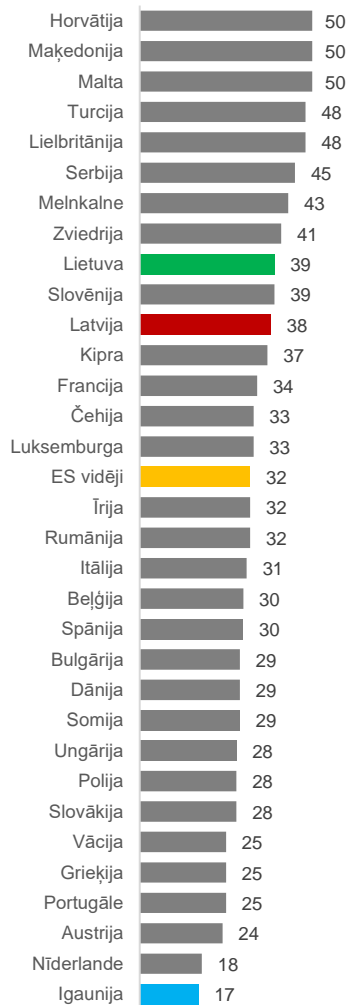
16-24 gadīgo īpatsvars, kas internetā publicē viedokļus par sabiedriskiem vai politiskiem jautājumiem (2017; Eurostat)

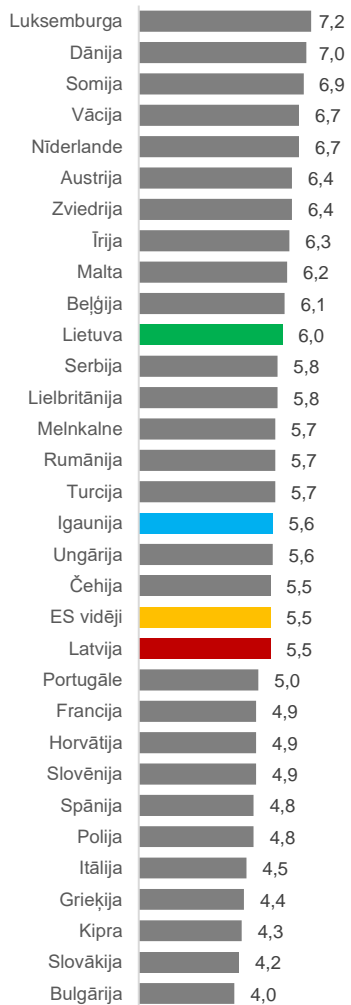
16-24 gadīgo jauniešu īpatsvars, kas internetā ir sazinājušies ar valsts iestādēm (2017; Eurostat)

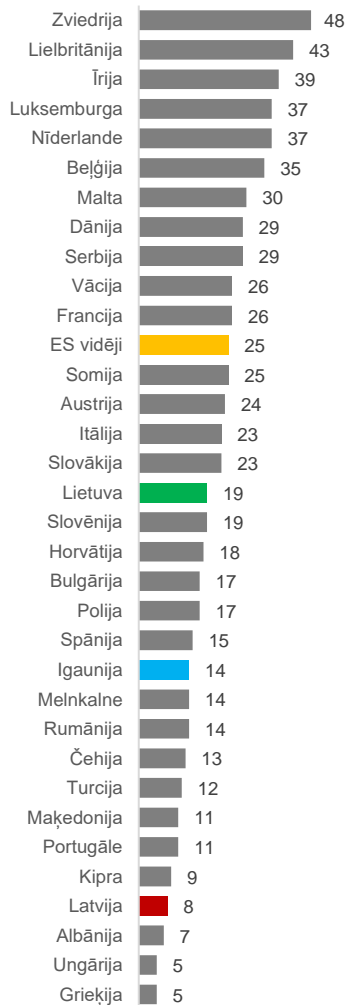
Savā ikdienas dzīvē man reti ir laiks darīt to, ko patiešām vēlos (Pilnībā vai drīzāk piekrt; vecums 18-24) (2016; Eurofound)

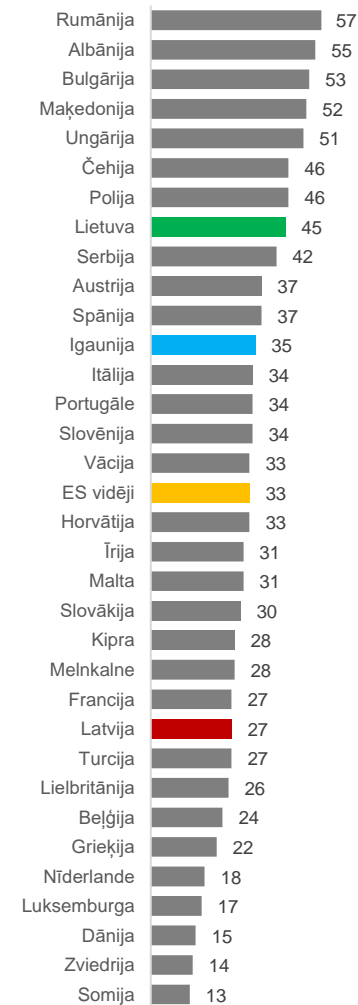
Kopumā, cik apmierināts esat ar to, kā Latvijā darbojas demokrātija? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Pēdējo 12 mēnešu laikā ir parakstījis petīciju, ieskaitot e-pasta vai tiešsaistes petīciju (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Grūtības piekļūt kino, teātrim, kultūras centram (fiziskās pieejamības, attāluma, darba laika u.c. iemeslu dēļ) (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Veselība un riska uzvedība

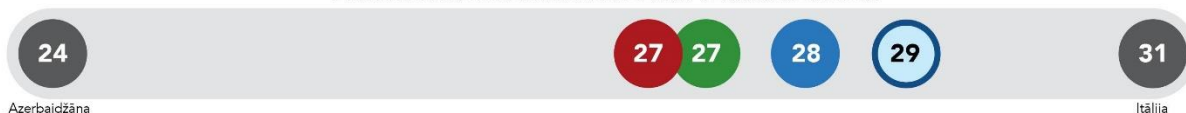
- Augstākie dzimstības rādītāji vecuma grupā 15-24 ir Latvijā – uz katrām 10 000 sievietēm 199 dzimušo. Zemākais šis rādītājs ir Igaunijā – 142 dzimušie.
- Tai pat laikā Igaunijā ir izteikti augsts mākslīgo abortu rādītājs – uz katrām 10 000 sievietēm vecuma grupā 15-24 fiksēti 222 aborti, kamēr Latvijā 105, bet Lietuvā 59.
- ES vidēji 20% jauniešu raksturīgs palielināts svars vai aptaukošanās, bet Baltijas valstīs šie rādītāji ir atšķirīgi – Igaunijā 22%, Latvijā 19%, kamēr Lietuvā 15%, kas ir zemākais rādītājs ES.
- Izteikti augsti Baltijas valstīs ir jauniešu pašnāvību rādītāji. 15-19 gadīgo jauniešu grupā Igaunijā ir 14 pašnāvības uz 100 000 personu attiecīgajā vecumgrupā, Lietuvā 13, bet Latvijā 11. Savukārt 20-24 gadīgo mērķgrupā rādītāji ir vēl augstāki – Lietuvai 24 (augstākais rādītājs Eiropā, Latvijai 16, bet Igaunijai 15).
- To jauniešu īpatsvars, kuri smēķē visās trīs Baltijas valstīs ir nedaudz lielāks nekā ES vidēji, savukārt to, kuri ir lietojuši alkoholu – zemāks nekā ES vidēji.
- Atšķirīga ir situācija ar dažādu narkotisko vielu lietošanu. Marihuānu vismaz reizi savā dzīvē ir pamēģinājuši 17%-18% jauniešu Latvijā un Lietuvā, bet 25% Igaunijā. Savukārt inhalantus vismaz reizi mūžā ir pamēģinājuši 8% lietuviešu, 13% igauņu un 18% latviešu jaunieši.
- Igaunijā un Lietuvā 12% jauniešu ir spēlējuši azartspēles uz naudu, bet Latvijā šis rādītājs ir izteikti augstāks – 16%, un tas ir arī augstāks nekā ES vidējais rādītājs (14%).
- Pēc pašnovērtējuma ES vidēji 30% jauniešu uzskata, ka viņiem ir ilgstošas veselības problēmas. Igaunijā šis rādītājs ir augstāks (35%), Latvijā 31%, bet Lietuvā 23%.
- Tai pat laikā to jauniešu īpatsvars, kuri ir atlikuši ārsta apmeklējumu finansiālu iemeslu dēļ, augstāks ir Latvijā (26%), Igaunijā tādu jauniešu ir 8%, bet Lietuvā rādītājs ir 0%. Ar šiem rādītājiem sasaucas arī jauniešu vērtējumi par iespējām saņemt veselības aprūpes pakalpojumus – Igaunijā 83% jauniešu novērtē, ka viņiem ir iespējas saņemt pakalpojumus, Lietuvā 81%, bet Latvijā tikai 72%.
- Jauniešu pašsajūtas novērtējumu dati liecina, ka ES vidēji 5% jauniešu regulāri jūtas nomākti vai nospiesti. Lietuvā šis rādītājs ir nedaudz zemāks (3%), bet Igaunijā un Latvijā – augstāks (7% un 11%).
- Savukārt iespējas nodarboties ar fiziskām aktivitātēm pozitīvi vērtē 86% jauniešu Igaunijā, 82% Latvijā un tikai 70% Lietuvā.
- Arī iespējas ikdienā lietot veselīgu pārtiku jaunieši Igaunijā vērtē vispozitīvāk (85%), bet Latvijā un Lietuvā kritiskāk (77% un 61%).

VESELĪBA & RISKĀ UZVEDĪBA

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ● ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

PIRMĀ BĒRŅA PIEDZIMŠANAS VIDĒJAIS VECUMS SIEVIETĒM

DZĪVI DZIMUŠO SKAITS UZ 10 000 VECUMA GRUPĀ 15-19

DZĪVI DZIMUŠO SKAITS UZ 10 000 VECUMA GRUPĀ 15-24

MĀKSLĪGO ABORTU SKAITS UZ 10 000 SIEVIEŠU 15-24 GADU VECUMĀ

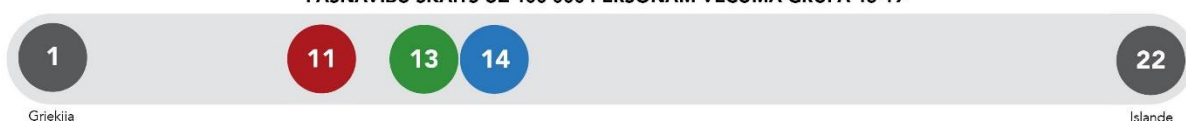
ĶERMEŅA MASAS INDEKSS (VECUMS 15-24): NEPIETIEKAMS SVARS

ĶERMEŅA MASAS INDEKSS (VECUMS 15-24): PALIELINĀTS SVARS VAI APTAUKOŠANĀS

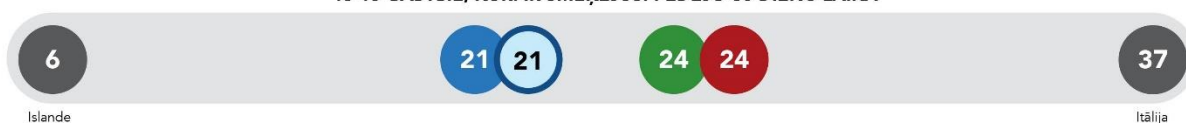
PAŠNĀVĪBU SKAITS UZ 100 000 PERSONĀM VECUMA GRUPĀ 15-19

PAŠNĀVĪBU SKAITS UZ 100 000 PERSONĀM VECUMA GRUPĀ 20-24

15-16 GADĪGIE, KURI IR SMĒĶĒJUŠI PĒDĒJO 30 DIENU LAIKĀ

15-16 GADĪGIE, KURI IR LIETOJUŠI ALKOHOLU PĒDĒJO 30 DIENU LAIKĀ

VESELĪBA & RISKĀ UZVEDĪBA

● Igaunija ● Latvija ● Lietuva ○ ES vidējais (kur pieejams) ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

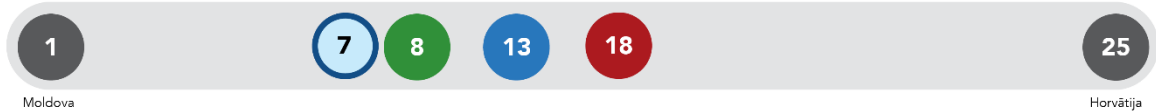
15-16 GADĪGIE, KURI IR LIETOJUŠI MARIHUĀNU VISMĀZ REIZI SAVĀ DZĪVĒ

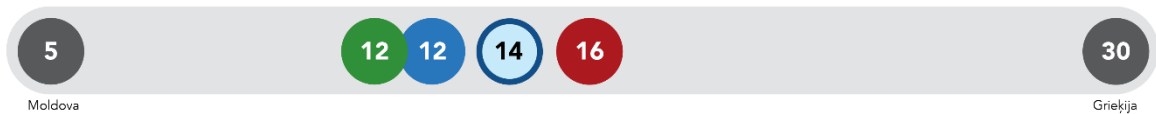
15-16 GADĪGIE, KURI IR LIETOJUŠI NELEGĀLAS NARKOTIKAS (IZŅEMOT MARIHUĀNU) VISMĀZ REIZI SAVĀ DZĪVĒ

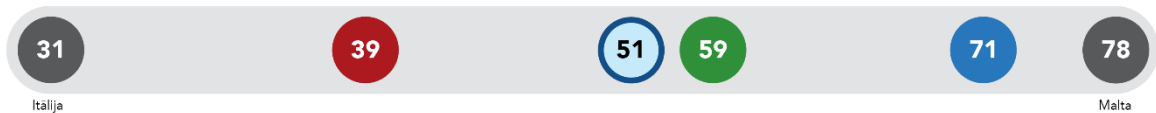
15-16 GADĪGIE, KURI IR LIETOJUŠI INHALANTUS VISMĀZ REIZI SAVĀ DZĪVĒ

15-16 GADĪGIE, KURI IR SPĒLĒJUŠI AZARTSPĒLES UZ NAUDU PĒDĒJO 12 MĒNEŠU LAIKĀ

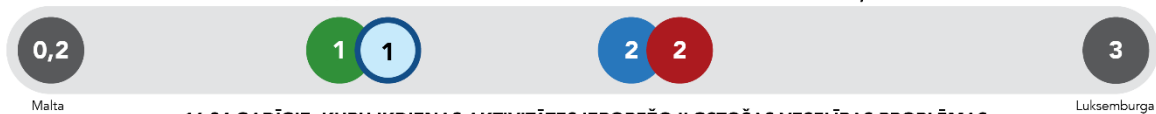
16-24 GADĪGIE, KURI IR MEKLĒJUŠI INTERNETĀ INFORMĀCIJU PAR VESELĪBU

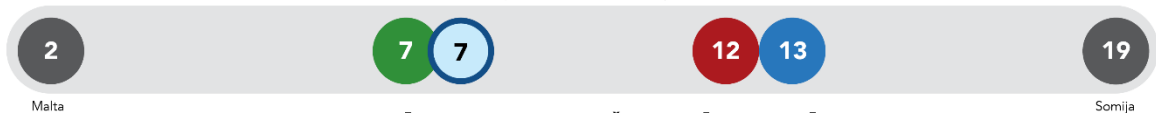
16-24 GADĪGIE, KURI SAVU VESELĪBAS STĀVOKLI NOVĒRTĒ KĀ LABU VAI ĻOTI LABU

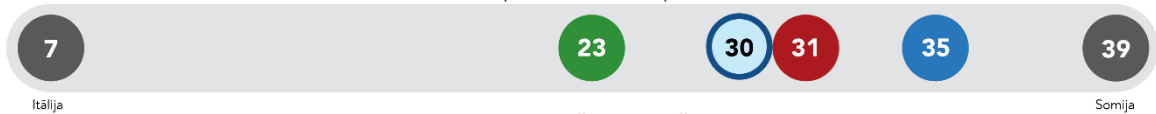
16-24 GADĪGIE, KURI SAVU VESELĪBAS STĀVOKLI NOVĒRTĒ KĀ SLIKTU VAI ĻOTI SLIKTU

16-24 GADĪGIE, KURU IKDIENAS AKTIVITĀTES IERŐBEŽO ILGSTOŠAS VESELĪBAS PROBLĒMAS (PAŠNOVĒRTĒJUMS)

16-24 GADĪGIE, KURIEM IR ILGSTOŠAS VESELĪBAS PROBLĒMAS (PAŠNOVĒRTĒJUMS)

16-24 GADĪGIE, KURI NAV SAŅĒMUŠI NEPIECIEŠAMO VESELĪBAS APRŪPI (PAŠNOVĒRTĒJUMS)

VESELĪBA & RISKĀ UZVEDĪBA

● Igaunija
 ● Latvija
 ● Lietuva
 ○ ES vidējais (kur pieejams)
 ● Zemākais/augstākais rādītājs (kur pieejams)

PĒDĒJO 12 MĒNEŠU LAIKĀ IR ATLIKTS ĀRSTA APMEKLĒJUMS, LAI IETAUPĪTU NAUDU CITĀM PAMATVAJADZĪBĀM (VECUMS 18-24)

PĒDĒJĀS 2 NEDĒLĀS ESMU JUTIES NOMĀKTS UN NOSPIESTS LIELĀKO DAĻU VAI VISU LAIKU (VECUMS 18-24)

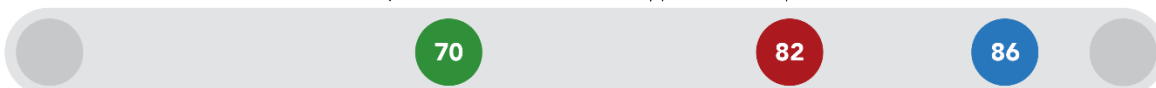
PIEDALĀS SPORTA VAI FIZISKĀS NODARBĪBĀS VISMĀZ REIZI NEDĒĻĀ (VECUMS 18-24)

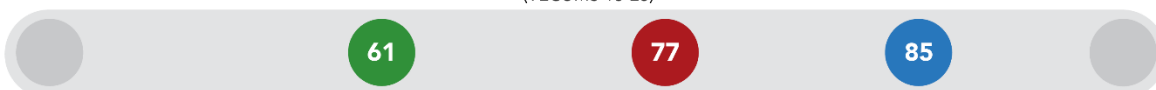
MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS SAŅEMT VESELĪBAS APRŪPES PAKALPOJUMUS (VECUMS 15-25)

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS NODARBOTIES AR FIZISKĀM AKTIVITĀTĒM, SPORTU (ĀRPUS SKOLAS/AUGSTSKOLAS) (VECUMS 15-25)

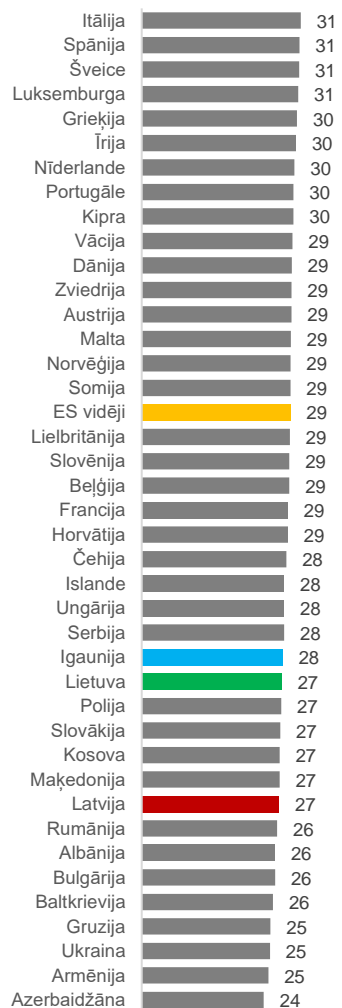

MAN IR VISAS VAI LIELAS IESPĒJAS IKDIENĀ LIETOT VESELĪGU PĀRTIKU (VECUMS 15-25)

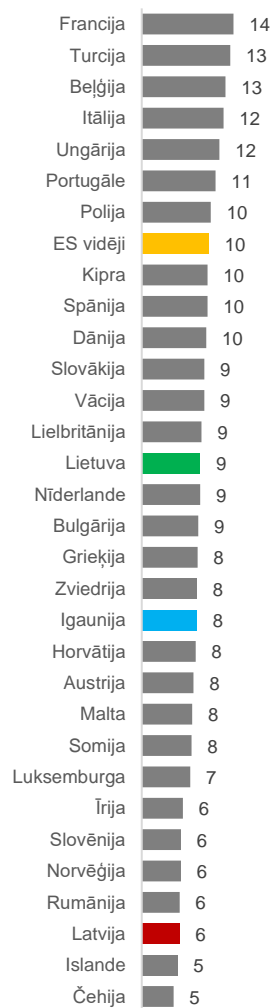

VESELĪBA & RISKA UZVEDĪBA: STARPTAUTISKS SALĪDZINĀJUMS (kur pieejams)

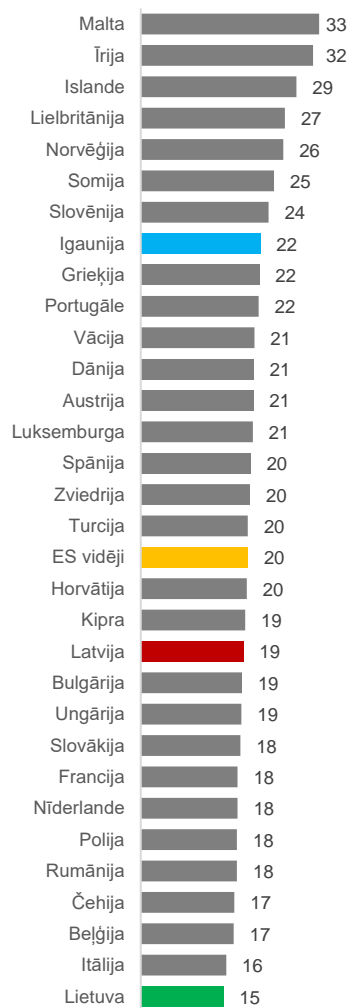
Pirmā bērna piedzimšanas vidējais vecums sievietēm (2016; Eurostat)

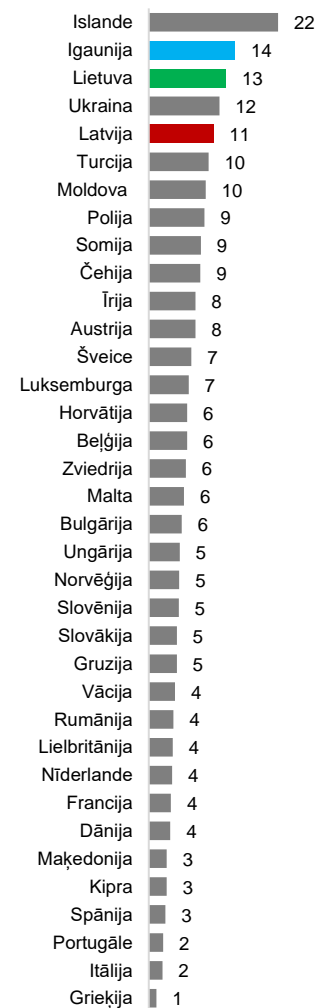
15-24 gadīgie, kuriem ir nepietiekams svars (2014; Eurostat)

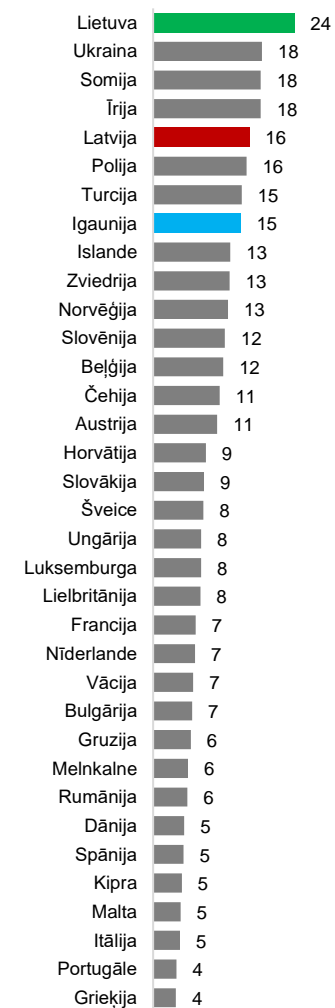
15-24 gadīgie, kuriem ir palielināts svars vai aptaukošanās (2014; Eurostat)

Pašnāvību skaits uz 100 000 personām vecuma grupā 15-19 (2016; World Health Organization)

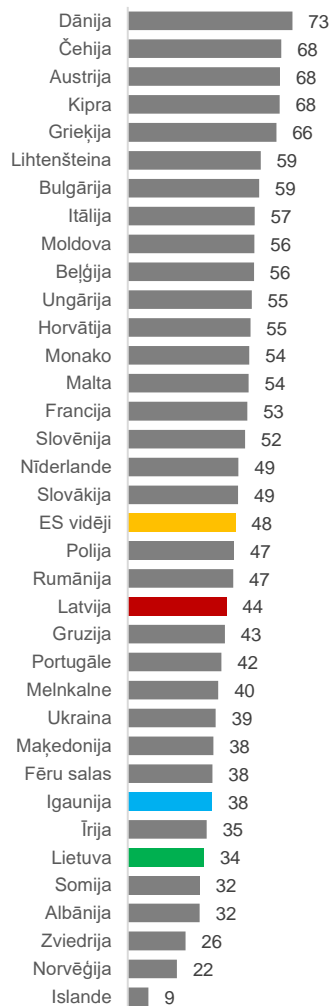
Pašnāvību skaits uz 100 000 personām vecuma grupā 20-24 (2016; World Health Organization)

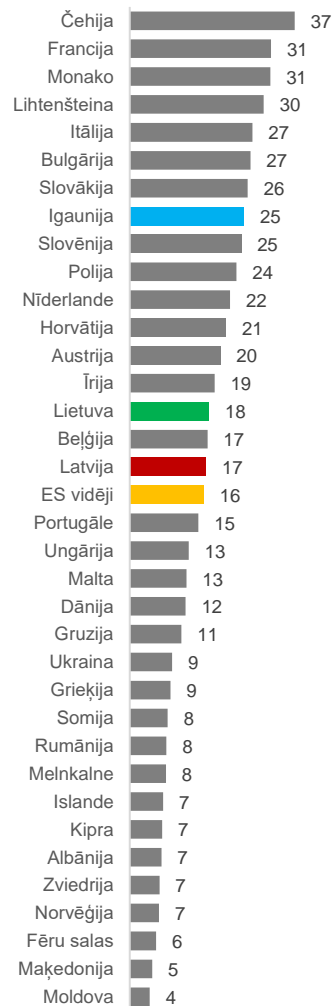
15-16 gadīgie, kuri ir smēķējuši
pēdējo 30 dienu laikā
(2015; ESPAD)

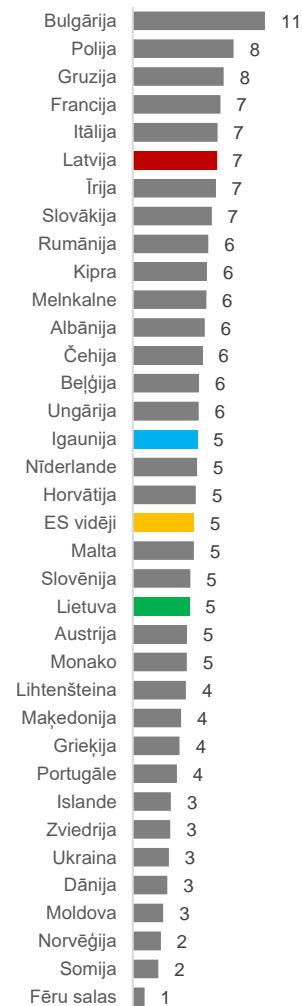
15-16 gadīgie, kuri ir lietojuši
alkoholu pēdējo 30 dienu laikā
(2015; ESPAD)

15-16 gadīgie, kuri ir lietojuši
marihuānu vismaz reizi savā dzīvē
(2015; ESPAD)

15-16 gadīgie, kuri ir lietojuši
nelegālas narkotikas (izņemot
marihuānu) vismaz reizi savā dzīvē
(2015; ESPAD)

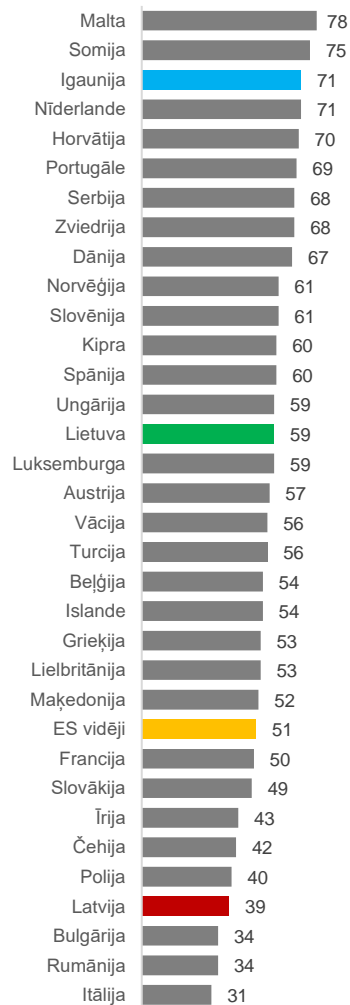
15-16 gadīgie, kuri ir lietojuši
inhalantus vismaz reizi savā dzīvē
(2015; ESPAD)

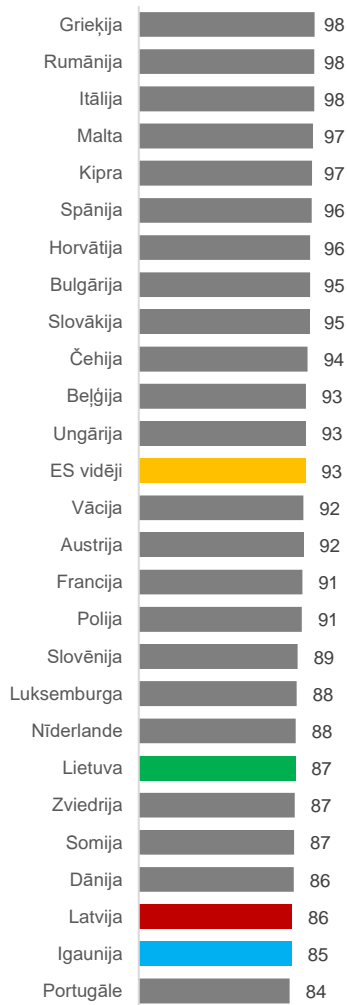
15-16 gadīgie, kuri ir spēlējuši azartspēles uz naudu pēdējo 12 mēnešu laikā (2015; ESPAD)

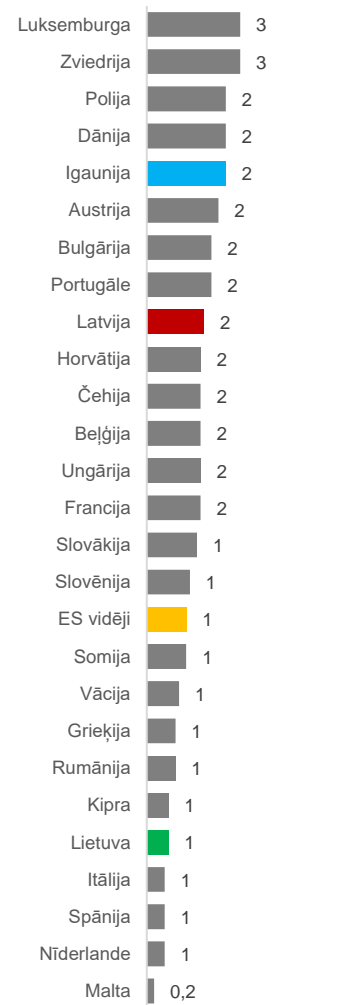
16-24 gadīgie, kuri ir meklējuši internetā informāciju par veselību (2017; Eurostat)

16-24 gadīgie, kuri savu veselības stāvokli novērtē kā labu vai ļoti labu (2017; Eurostat)

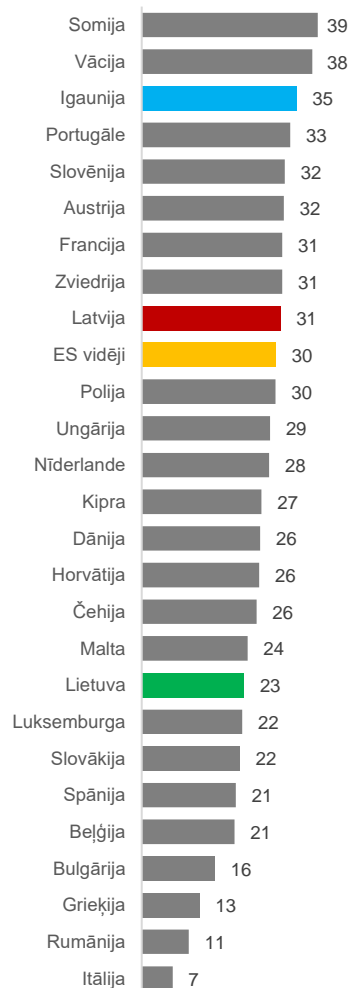
16-24 gadīgie, kuri savu veselības stāvokli novērtē kā sliktu vai ļoti sliktu (2017; Eurostat)

16-24 gadīgie, kuru ikdienas aktivitātes ierobežo ilgstošas veselības problēmas (pašnovērtējums) (2017; Eurostat)

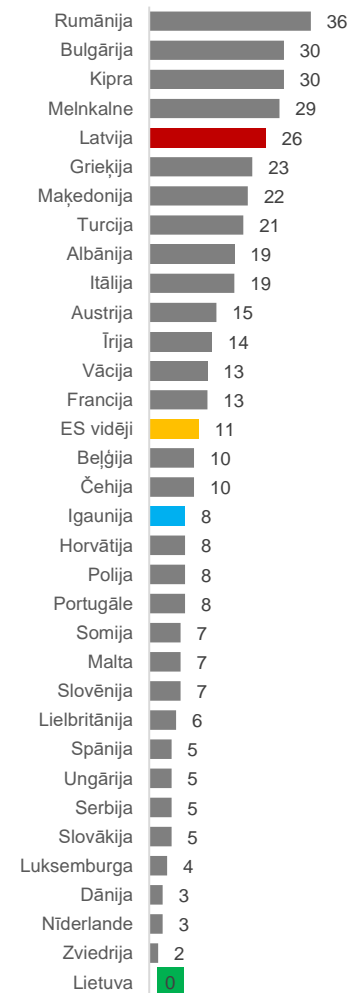
16-24 gadīgie, kuriem ir ilgstošas veselības problēmas (pašnovērtējums) (2017; Eurostat)

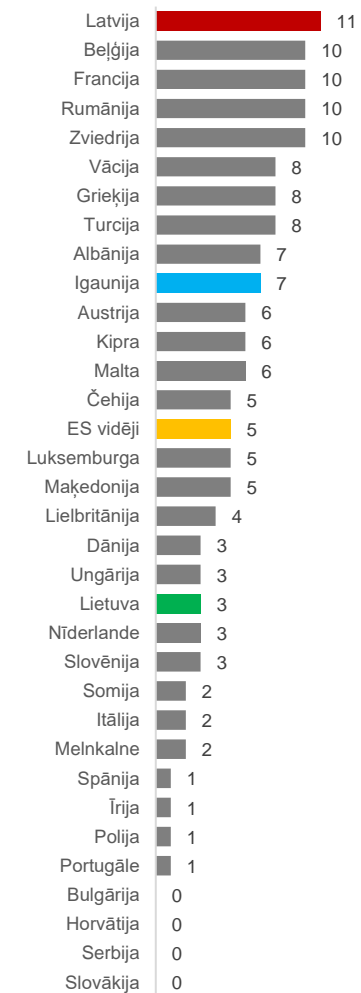
16-24 gadīgie, kuri nav saņēmuši nepieciešamo veselības aprūpi (pašnovērtējums) (2017; Eurostat)

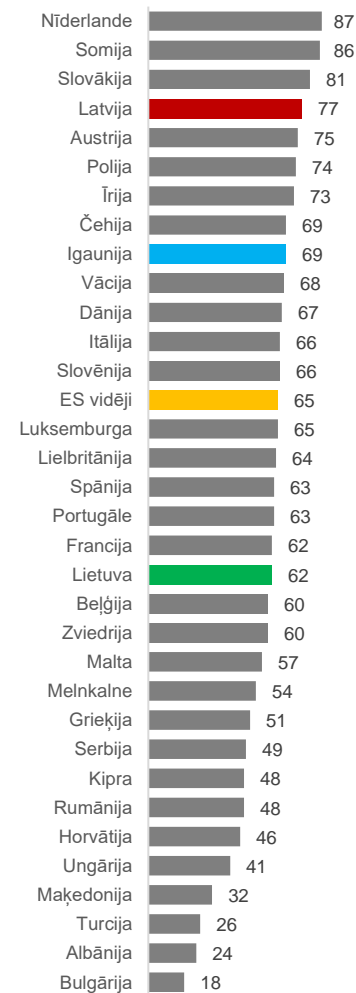
Pēdējo 12 mēnešu laikā ir atlikts ārsta apmeklējums, lai ietaupītu naudu citām pamatvajadzībām (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Pēdējās 2 nedēļās esmu juties nomācīts un nospiests lielāko daļu vai visu laiku (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

Piedalās sporta vai fiziskās nodarbībās vismaz reizi nedēļā (vecums 18-24) (2016; Eurofound)

PIELIKUMS: DATU AVOTI UN ATSKAITES GADS

Vispārīgi rādītāji

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
Tautas attīstības indekss: Indekss (189 valstu vidū)	Nigērija	0,354	0,871	0,847	0,858	-	0,953	Norvēģija	2017	UNDP
Tautas attīstības indekss: Vieta ranžējumā (189 valstu vidū)	Nigērija	189	30	43	36	-	1	Norvēģija	2017	UNDP
Jaunatnes progresā indekss: Indekss (102 valstu vidū)	Mozambika	33,53	80,55	76,43	73,76	-	88,94	Norvēģija	2017	European Youth Forum
Jaunatnes progresā indekss: Vieta ranžējumā (102 valstu vidū)	Mozambika	102	22	26	35	-	1	Norvēģija	2017	European Youth Forum
0-14 gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	Itālija	14	16	16	15	16	25	Kosova	2017	Eurostat
15-24 gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	Bulgārija	9	10	10	12	11	18	Kosova	2017	Eurostat
60 un vairāk gadīgo īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā	Azerbaidžāna	10	26	26	25	26	28	Itālija	2017	Eurostat
Iedzīvotāju mediānais vecums	Kosova	29	42	43	43	43	46	Itālija	2017	Eurostat
Summārais dzimstības koeficients	Spānija	1,3	1,6	1,7	1,7	1,6	2,2	Gruzija	2016	Eurostat
Paredzamais mūža ilgums	Gruzija	73	78	75	75	81	84	Šveice	2016	Eurostat
Emigrācija (vecums 15-24; uz 1 000 iedzīvotāju vecuma grupā)	-	-	14	17	30	-	-	-	2016	Eurostat
Cik apmierināts esi ar savu pašreizējo dzīvi kopumā? (Apmierināts, 6-10 10-punktu skalā; vecums 15-25)	-	-	78	82	69	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Cik apmierināts esat ar savu dzīvi? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)	Bulgārija	6,4	7,6	7,5	7,7	7,6	8,3	Somija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Es optimistiski raugos uz savu nākotni (Pilnībā vai drīzāk piekrīt; vecums 18-24)	Grieķija	69	95	90	84	78	95	Igaunija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey

NB! Šeit un turpmākajās tabulās iekļauti dati par visām datu pirmavotā esošajām Eiropas valstīm, bet ES vidējais rādītājs norādīts par 28 dalībvalstīm!

Izglītība un apmācības

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
20-24 gadīgo ar vismaz vidējo izglītību īpatsvars	Turcija	57	85	87	91	83	96	Horvātija	2017	Eurostat
Priekšlaicīgi mācības pametušo īpatsvars vecuma grupā 18-24	Horvātija	3	11	9	5	11	33	Turcija	2017	Eurostat
15-gadīgie skolēni ar sliktām sekmēm visos mācību priekšmetos (matemātika, lasīšana, dabaszinātnes)	Igaunija	5	5	11	15	12	60	Kosova	2015	OECD, PISA
15-gadīgie skolēni ar labākajām sekmēm vismaz vienā mācību priekšmetā (matemātika, lasīšana, dabaszinātnes)	Turcija	2	20	8	10	-	22	Šveice	2015	OECD, PISA
15-gadīgie skolēni, kuri regulāri tiek aizskarti vai pazemoti	Nīderlande	3	10	18	10	9	18	Latvija	2015	OECD, PISA
Cik apmierināts esat ar savu izglītību? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)	Horvātija	6,9	8,0	7,6	7,9	7,6	8,7	Portugāle	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Vai pēdējo 12 mēnešu laikā esat piedalījies ar profesionālo darbību nesaistītās apmācībās vaiursos, tostarp tiešsaistē? (vecums 18-24)	Čehija	5	35	33	29	24	43	Austrija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
16-24 gadīgie, kuri ir apguvuši kursus internetā	Turcija	3	23	10	22	10	41	Somija	2017	Eurostat
Man ir visas vai lielas iespējas iegūt tādu izglītību, kādu es vēlos (vecums 15-25)	-	-	86	70	63	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas pilnveidoties, apmeklēt dažādus kursus, apmācības, seminārus (vecums 15-25)	-	-	66	68	52	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey

Gimene un vienaudži

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
16-24 gadīgie, kas dzīvo kopā ar vecākiem	Dānija	53	78	83	81	85	96	Horvātija	2017	Eurostat
Vidējais vecums, kad jaunieši uzsāk patstāvīgu dzīvi, atstājot vecāku mājsaimniecību	Zviedrija	21	23	27	26	26	33	Melnkalne	2017	Eurostat
Pirmajā laulībā stājušos vidējais vecums: Vīrieši	Baltkrievija	28	32	31	30	-	37	Zviedrija	2016	Eurostat
Pirmajā laulībā stājušos vidējais vecums: Sievietes	Turcija	25	30	29	28	-	34	Zviedrija	2016	Eurostat
Ārpus laulības dzimušo īpatsvars	Turcija	3	56	41	27	43	70	Islande	2016	Eurostat
Šķiršanos skaits uz 100 laulībām	Kosova	7	51	47	42	-	69	Portugāle	2016	Eurostat
Cik apmierināts esat ar savu ģimenes dzīvi? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)	Beļģija	7,4	8,5	8,4	8,7	8,2	9,1	Luksemburga	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Cik apmierināts esi ar saviem draugiem? (Apmierināts, 6-10 10-punktu skalā; vecums 15-25)	-	-	85	90	69	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir grūti tikt galā ar nopietnām problēmām savā dzīvē (Pilnībā vai drīzāk piekrīt; vecums 18-24)	Austrija	9	17	18	23	19	42	Zviedrija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Ja mani piemeklē neveiksme, parasti pāiet ilgs laiks, līdz dzīve atgriežas normālās sliekšņos (Pilnībā vai drīzāk piekrīt; vecums 18-24)	Slovākija	7	9	17	20	18	30	Zviedrija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Man ir visas vai lielas iespējas pavadīt laiku kopā ar ģimeni (vecums 15-25)	-	-	79	75	78	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas ietekmēt lēmumus savā ģimenē (vecums 15-25)	-	-	74	74	70	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas saņemt palīdzību sarežģītās, problemātiskās situācijās (vecums 15-25)	-	-	76	64	63	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas atrast domubiedrus (savā dzīvesvietā, internetā) (vecums 15-25)	-	-	67	75	54	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas pavadīt laiku ar draugiem (vecums 15-25)	-	-	80	77	77	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey

Materiālā un sociālā labklājība

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
Džini koeficients (0-100)	Slovākija	23	32	35	38	30	40	Bulgārija	2017	Eurostat
15-24 gadīgie jaunieši, kas pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam	Čehija	14	25	27	34	29	45	Grieķija	2017	Eurostat
15-24 gadīgie jaunieši, kas pakļauti nabadzības riskam	Čehija	12	22	19	27	23	34	Rumānija	2017	Eurostat
Materiāli vai sociāli nenodrošināto 15-24 gadīgo jauniešu īpatsvars	Luksemburga	4	8	23	24	14	47	Rumānija	2017	Eurostat
Trūcīgo 15-24 gadīgo jauniešu īpatsvars	Luksemburga	1	4	12	14	8	37	Bulgārija	2017	Eurostat
Cik apmierināts esi ar saviem ienākumiem (stipendija/ alga/ pabalsti)? (Apmierināts, 6-10 10-punktu skalā; vecums 15-25)	-	-	67	52	27	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Cik apmierināts esat ar savu pašreizējo dzīves līmeni? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)	Bulgārija	5,9	7,4	7,4	7,3	7,5	8,5	Austrija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Problemātiski māsaimniecībā "savilkt galus kopā" (vecums 18-24)	Lielbritānija	1	6	8	8	13	54	Grieķija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Nevar atļauties katru gadu nedēļu ilgas brīvdienas ārpus mājas (vecums 18-24)	Nīderlande	10	42	29	39	30	66	Rumānija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Nevar atļauties iegādāties jaunu, nevis lietotu apģērbu (vecums 18-24)	Nīderlande	2	11	10	25	11	36	Grieķija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Nevar atļauties maltīti ar gaļu, vistu vai zivīm katru otro dienu, ja Jūs to vēlētos (vecums 18-24)	Īrija	0	3	3	10	7	25	Bulgārija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Māsaimniecība pēdējo 12 mēnešu laikā ir bijusi komunālo pakalpojumu rēķinu parādos (vecums 18-24)	Slovākija	1	4	13	9	9	51	Grieķija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Māsaimniecība pēdējo 12 mēnešu laikā ir bijusi parādos, kas saistīti ar neoficiāliem aizņēmumiem no draugiem vai radiem (vecums 18-24)	Polija	0	3	12	7	5	28	Grieķija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Cik lielā mērā Jūs uztrauc, ka Jūsu ienākumi vecumdienās nebūs	Īrija	3,1	5,1	6,0	4,4	5,5	7,5	Grieķija	2016	Eurofound, European Quality

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
pietiekami? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)										of Life Survey
Cik saspīlētas, pēc Jūsu domām, ir attiecības mūsu valstī starp nabadzīgiem un bagātiem cilvēkiem? (Ļoti vai mazliet saspīlētas; vecums 18-24)	Bulgārija	69	88	83	91	85	95	Beļģija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Cik saspīlētas, pēc Jūsu domām, ir attiecības mūsu valstī starp dažādas rases un etniskajām grupām? (Ļoti vai mazliet saspīlētas; vecums 18-24)	Lietuva	66	91	88	66	88	99	Nīderlande	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Cik saspīlētas, pēc Jūsu domām, ir attiecības mūsu valstī starp cilvēkiem ar atšķirīgu seksuālo orientāciju? (Ļoti vai mazliet saspīlētas; vecums 18-24)	Dānija	51	93	73	88	75	93	Igaunija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Man ir visas vai lielas iespējas gūt/sasniegt panākumus dzīvē (vecums 15-25)	-	-	80	76	67	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas gūt materiālos, finansiālos panākumus dzīvē (vecums 15-25)	-	-	72	59	53	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey

Mājoklis un vide

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
15-24 gadīgie jaunieši, kas dzīvo ļoti sliktos sadzīves apstākļos	Somija	1	6	24	13	7	27	Rumānija	2017	Eurostat
Cik apmierināts esat ar savu mājokli? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)	Bulgārija	7,0	7,4	7,1	7,5	7,7	8,8	Luksemburga	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Problēmas ar mājokli: Šaurība (vecums 18-24)	Slovākija	7	28	32	24	23	32	Vācija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Cik apmierināts esat ar savu apkaimi kā vietu dzīvošanai? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)	Francija	7,1	7,6	7,5	8,2	7,5	8,9	Slovākija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Kā Tu novērtētu, cik draudzīga jauniešiem ir Tava pilsēta/Tavs pagasts? (Draudzīga, 6-10 10-punktu skalā;	-	-	62	72	51	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
vecums 15-25)										
Grūtības piekļūt atpūtas un zaļajām zonām (fiziskās pieejamība, attāluma, darba laika vai citu iemeslu dēļ) (Ļoti vai diezgan grūti; vecums 18-24)	Dānija	4	19	7	17	14	24	Bulgārija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Es jūtos droši, kad pēc tumsas iestāšanās vienatnē pastaigājos šajā apkaimē (Pilnībā vai drīzāk piekrīt; vecums 18-24)	Čehija	40	65	54	59	72	83	Portugāle	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Cik apmierināts esi ar savu personīgo drošību internetā, sociālajos tīklos? (Apmierināts, 6-10 10-punktu skalā; vecums 15-25)	-	-	81	82	58	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Pēdējo 12 mēnešu laikā pieredzējis aizskaršanu internetā (vecums 18-24)	Igaunija	0	0	12	3	6	26	Austrija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey

Nodarbinātība un uzņēmējdarbība

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
Nodarbināto 15-24 gadīgo jauniešu īpatsvars	Grieķija	14	41	33	30	35	76	Islande	2017	Eurostat
15-24 gadīgo jauniešu bezdarba rādītājs	Vācija	7	12	17	13	17	47	Maķedonija	2017	Eurostat
Ilgstošā bezdarba (12 mēneši un vairāk) rādītājs 15-24 gadīgo jauniešu vidū	Dānija	1	3	3	nd	5	33	Maķedonija	2017	Eurostat
15-24 gadīgo jauniešu NEET rādītājs (nemācās, nestrādā)	Islande	4	9	10	9	11	25	Maķedonija	2017	Eurostat
Cik apmierināts esat ar savu pašreizējo darbu? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)	Horvātija	5,2	7,7	7,7	7,3	7,5	8,7	Somija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Man ir visas vai lielas iespējas izvēlēties profesiju/nodarbošanos, kura man pašam patīk (vecums 15-25)	-	-	73	67	62	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas atrast darbu, kas man patīk (vecums 15-25)	-	-	60	48	36	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas nodarboties ar uzņēmējdarbību (vecums 15-25)	-	-	46	35	20	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey

Līdzdalība

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
Minimālais vecums, kad persona var tikt ievēlēta	-	-	21	21	21	-	-	-	2018	National legislation
Balsstiesību vecums parlamenta vēlēšanās	-	-	18	18	18	-	-	-	2018	National legislation
Balsstiesību vecums pašvaldību vēlēšanās	-	-	16	18	18	-	-	-	2018	National legislation
16-24 gadīgo īpatsvars, kuri nevar atļauties regulāri piedalīties brīvā laika aktivitātēs	Somija	3	3	11	21	14	51	Rumānija	2015	Eurostat
16-24 gadīgo jauniešu īpatsvars, kas ir izmantojuši interneta konsultācijas vai balsošanu sabiedriskos vai politiskos jautājumos (pilsētvides plānošana, petīciju parakstīšana u.c.)	Čehija	2	12	5	14	10	38	Malta	2017	Eurostat
16-24 gadīgo jauniešu īpatsvars, kas sociālajos tīklos, blogos vai citur internetā publicē viedokļus par sabiedriskiem vai politiskiem jautājumiem	Austrija	5	15	9	14	16	27	Islande	2017	Eurostat
16-24 gadīgo jauniešu īpatsvars, kas internetā ir sazinājušies ar valsts iestādēm	Rumānija	6	87	80	57	46	91	Somija	2017	Eurostat
Vai pēdējā gada laikā esi piedalījies šādās aktivitātēs? (vecums 15-25)										
Kultūras un izklaides pasākumi	-	-	83	85	84	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Vides sakopšanas talkas	-	-	41	38	49	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Interesu pulciņi, klubi	-	-	71	48	44	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Nevalstiskās organizācijas	-	-	27	17	29	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Politiskās partijas	-	-	5	4	3	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Jaunatnes organizācijas	-	-	38	22	35	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Skolas/Augstskolas pasākumi	-	-	87	62	80	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Brīvprātīgais darbs	-	-	63	34	47	-	-	-	2018	Young people in

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
										Baltics: Survey
Jauniešu projekti	-	-	41	24	34	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Jauniešu centri/klubi	-	-	33	19	22	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Skolēnu/studentu parlaments/pašpārvalde	-	-	25	14	23	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Jauniešu dome	-	-	12	6	9	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Projektu konkursi (uzņēmējdarbībai, sociāliem projektiem u.tml.)	-	-	14	21	19	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Mākslinieciskā pašdarbība, amatiermāksla (koris, deju kolektīvi, mūzikas kolektīvi u.tml.)	-	-	58	41	45	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Ceļošana Latvijā	-	-	87	77	64	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Ceļošana ārvalstīs	-	-	68	55	50	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Kursi, semināri, apmācības, tālākizglītība (tai skaitā internetā)	-	-	63	46	42	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Savā ikdienas dzīvē man reti ir laiks darīt to, ko patiešām vēlos (Pilnībā vai drīzāk piekrīt; vecums 18-24)	Igaunija	17	17	38	39	32	50	Horvātija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Kopumā, cik apmierināts esat ar to, kā Latvijā darbojas demokrātija? (Vidējais 10-punktu skalā; vecums 18-24)	Bulgārija	4,0	5,6	5,5	6,0	5,5	7,2	Luksemburga	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Pēdējo 12 mēnešu laikā ir parakstījis petīciju, ieskaitot e-pasta vai tiešsaistes petīciju (vecums 18-24)	Grieķija	5	14	8	19	25	48	Zviedrija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Man ir visas vai lielas iespējas nodarboties ar vaļaspriekiem, kuri man patīk (vecums 15-25)	-	-	70	69	57	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas pavadīt brīvo laiku tā, kā es to vēlos (vecums 15-25)	-	-	74	67	55	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas apmeklēt kultūras un izklaides pasākumus (vecums 15-25)	-	-	73	70	60	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
Man ir visas vai lielas iespējas ceļot, iepazīt citas kultūras, valstis (vecums 15-25)	-	-	47	43	32	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas iesaistīties amatiermākslas kolektīvos, mākslinieciskajā pašdarbībā (vecums 15-25)	-	-	71	53	46	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas iesaistīties nevalstisko organizāciju darbībā (vecums 15-25)	-	-	37	37	35	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas iesaistīties politisko organizāciju, partiju darbībā (vecums 15-25)	-	-	24	22	17	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas iesaistīties jauniešu/jaunatnes organizāciju darbībā (vecums 15-25)	-	-	55	49	46	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas piedalīties jauniešu projektos un aktivitātēs (vecums 15-25)	-	-	60	57	53	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas veikt brīvprātīgo darbu (vecums 15-25)	-	-	68	68	62	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas ietekmēt savas pašvaldības lēmumus (vecums 15-25)	-	-	21	12	9	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas ietekmēt lēmumus savā skolā/augstskolā (vecums 15-25)	-	-	42	29	27	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas saņemt uzticamu, objektīvu informāciju/ ziņas par notikumiem valstī un pasaulē (vecums 15-25)	-	-	70	66	66	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas brīvi paust savu viedokli, vērtējumu, uzskatus (vecums 15-25)	-	-	75	71	58	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Grūtības piekļūt kino, teātrim, kultūras centram (fiziskās pieejamība, attāluma, darba laika vai citu iemeslu dēļ) (Ļoti vai diezgan grūti; vecums 18-24)	Somija	13	35	27	45	33	57	Rumānija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey

Veselība un riska uzvedība

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
Pirmā bērna piedzimšanas vidējais vecums sievietēm	Azerbaidžāna	24	28	27	27	29	31	Itālija	2016	Eurostat
Dzīvi dzimušo skaits uz 10000 vecuma grupā 15-19	-	-	45	80	62	-	-	-	2016	Eurostat
Dzīvi dzimušo skaits uz 10000 vecuma grupā 15-24	-	-	142	199	160	-	-	-	2016	Eurostat
Mākslīgo abortu skaits uz 10 000 sieviešu 15-24 gadu vecumā	-	-	222	105	59	-	-	-	2016	Eurostat
Ķermeņa masas indekss (vecums 15-24): Nepietiekams svars	Čehija	5	8	6	9	10	14	Francija	2014	Eurostat
Ķermeņa masas indekss (vecums 15-24): Palielināts svars vai aptaukošanās	Lietuva	31	44	38	31	39	66	Malta	2014	Eurostat
Pašnāvību skaits uz 100 000 personām vecuma grupā 15-19	Grieķija	1	14	11	13	-	22	Islande	2016	World Health Organization
Pašnāvību skaits uz 100 000 personām vecuma grupā 20-24	Grieķija	4	15	16	24	-	24	Lietuva	2016	World Health Organization
15-16 gadīgie, kuri ir smēķējuši pēdējo 30 dienu laikā	Islande	6	21	24	24	21	37	Itālija	2015	ESPAD
15-16 gadīgie, kuri ir lietojuši alkoholu pēdējo 30 dienu laikā	Islande	9	38	44	34	48	73	Dānija	2015	ESPAD
15-16 gadīgie, kuri ir lietojuši marihuānu vismaz reizi savā dzīvē	Moldova	4	25	17	18	16	37	Čehija	2015	ESPAD
15-16 gadīgie, kuri ir lietojuši nelegālas narkotikas (izņemot marihuānu) vismaz reizi savā dzīvē	Somija	2	5	7	5	5	11	Bulgārija	2015	ESPAD
15-16 gadīgie, kuri ir lietojuši inhalantus vismaz reizi savā dzīvē	Moldova	1	13	18	8	7	25	Horvātija	2015	ESPAD
15-16 gadīgie, kuri ir spēlējuši azartspēles uz naudu pēdējo 12 mēnešu laikā	Moldova	5	12	16	12	14	30	Grieķija	2015	ESPAD
16-24 gadīgie, kuri ir meklējuši internetā informāciju par veselību	Itālija	31	71	39	59	51	78	Malta	2017	Eurostat
16-24 gadīgie, kuri savu veselības stāvokli novērtē kā labu vai ļoti labu	Portugāle	84	85	86	87	93	98	Grieķija	2017	Eurostat
16-24 gadīgie, kuri savu veselības stāvokli novērtē kā sliktu vai ļoti sliktu	Malta	0,2	2	2	1	1	3	Luksemburga	2017	Eurostat
16-24 gadīgie, kuru ikdienas aktivitātes ierobežo ilgstošas veselības problēmas	Malta	2	13	12	7	7	19	Somija	2017	Eurostat

Rādītāji	Zemākais rādītājs: Valsts	Zemākais rādītājs	EE	LV	LT	ES (28)	Augstākais rādītājs	Augstākais rādītājs: Valsts	Gads	Datu avots
(pašnovērtējums)										
16-24 gadīgie, kuriem ir ilgstošas veselības problēmas (pašnovērtējums)	Itālija	7	35	31	23	30	39	Somija	2017	Eurostat
16-24 gadīgie, kuri nav saņēmuši nepieciešamo veselības aprūpi (pašnovērtējums)	Spānija	0,1	11	6	1	1	11	Igaunija	2017	Eurostat
Pēdējo 12 mēnešu laikā ir atlikti ārsta apmeklējumi, lai ietaupītu naudu citām pamatvajadzībām (vecums 18-24)	Lietuva	0	8	26	0	11	36	Rumānija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Pēdējās 2 nedēļās esmu juties nomākts un nospiests lielāko daļu vai visu laiku (vecums 18-24)	Bulgārija	0	7	11	3	5	11	Latvija	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Piedalās sporta vai fiziskās nodarbībās vismaz reizi nedēļā (vecums 18-24)	Bulgārija	18	69	77	62	65	87	Nīderlande	2016	Eurofound, European Quality of Life Survey
Man ir visas vai lielas iespējas saņemt veselības aprūpes pakalpojumus (vecums 15-25)	-	-	83	72	81	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas nodarboties ar fiziskām aktivitātēm, sportu (ārpus skolas/augstskolas) (vecums 15-25)	-	-	86	82	70	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey
Man ir visas vai lielas iespējas ikdienā lietot veselīgu pārtiku (vecums 15-25)	-	-	85	77	61	-	-	-	2018	Young people in Baltics: Survey

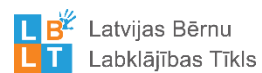

Jaunatnes starptautisko
programmu aģentūra

Līdzfinansē
Eiropas Savienības programma
"Erasmus+"

Erasmus+: Jaunatne darbībā stratēģiskās partnerības projekts
"Jauniešu dzīves kvalitātes izpēte Baltijas valstīs"
(Nr. 2017-2-LV02-KA205-001657)

Latvijas Bērnu
Labklājības Tīkls

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

